

TAVSİYELER LİSTESİ

İçindekiler

BÖLGE İDARE MAHKEMELERİ	16
1) İstinaf dairelerince ilk incelemenin zamanında, özenli ve amacına uygun olarak yapılmasında her zaman yeterli duyarlılığın gösterilemediği;	16
2) 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun uyarınca yapılan itirazların sonuçlandırılmasında gecikmeler olduğu izlenmiştir.	18
3) Süreli veya öncelikli işlerin vaktinde yapılmasında aksamalara neden olduğu,.....	18
4) Bölge idare mahkemesinde adli yardım taleplerinin karşılanmasında hatalı uygulamalara düştüğü,	19
5) İdare veya vergi mahkemelerinde yürütmenin durdurulması hakkında verilen karara iştirak eden hâkimin itiraz aşamasında veya esas hakkında karara katılan hâkimin istinaf aşamasında da heyete katıldığı saptanmıştır.	19
6) İstinaf başvurusu üzerine ilk derece mahkemesinin görevsiz olduğundan bahisle kararın kaldırılarak davanın görev yönünden reddine karar verildiği belirlenmiştir.	20
7) İlk inceleme üzerine verilen kararın kaldırılarak işin esası hakkında hüküm kurulduğu görülmüştür.	20
8) İstinaf başvurusu üzerine işin esası hakkında bir karar verilmesi gerekirken yeniden karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine iadesi yönünde hüküm kurulduğu,	20
9) Duruşma istemi bulunmasına karşın duruşma yapılmayarak karara bağlanan istinaf başvurularına ilişkin gerekçeli kararlarda, duruşma talebi hakkında herhangi bir değerlendirme yapılmadığı görülmüştür.	22
10) İstinaf başvurusu üzerine esasa alınan dosyalarda, ilk derece mahkemesi kararından sonraki bir tarihte davacının öldüğünün anlaşılması üzerine, 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesi kapsamında işlem tesis edilmesi gerektiğinden bahisle ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere mahkemesine iadesi yönünde hüküm kurulduğu gözlenmiştir.	22
11) İptal ile sonuçlanan ve davalı idarenin istinaf başvurusu üzerine esasa alınan dosyada, ilk derece mahkemesi kararından sonraki bir tarihte davacının vefat ettiğinin anlaşılması üzerine, 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 1. fıkrası uyarınca davayı takip hakkı kendisine geçen mirasçıların başvurmaya kadar dosyanın işlemde kaldırılması gerektiğinden bahisle ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine gönderildiği izlenmiştir.	22
12) İlgili kanunlarında yer alan özel düzenlemeler gereğince kesin olarak verilen bazı nihai kararlara karşı yapılan istinaf başvurularının incelendiği görülmüştür.....	23
13) İstinaf başvurusu üzerine intikal eden dosyalarda tekemmül safahatı izlenmeksizin esas hakkında kararlar verildiği saptanmıştır.	23
14) 4483 sayılı Kanun uyarınca soruşturma izni verilmesine veya soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararlara karşı ilgililerince yapılan itirazın kabulü üzerine, "soruşturma izni verilmesi" kararının "soruşturma izni verilmemesi" kararına; "soruşturma izni verilmemesi" kararının ise "soruşturma izni verilmesi" kararına çevrilmesine yönelik kararların, gerekçe belirtilmeden soyut nitelikte "hazırlık soruşturması yapılmasına yeterli bilgi ve belgenin dosya muhteviyatı itibarıyla mevcut olduğu/olmadığı anlaşıldığından itirazın kabulüne, soruşturma izni verilmemesine/verilmesine ilişkin kararın yöntem ve	

yasaya uygun bulunmaması nedeniyle bozulmasına” şeklindeki ifadelerle kaleme alındığı izlenmiştir.
..... 23

15) 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca verilen kararlarda ilgiliye isnat edilen fiilin yeri, zamanı, niteliği ve oluş şekline ilişkin bilgilere hiç yer verilmediği veya yeterince yer verilmediği; isnat edilen fiilin “görevi kötüye kullanmak”, “görevi ihmal”, “resmî belgede sahtecilik”, “taksirle yaralama” veya “mala zarar verme” gibi açıklayıcı nitelik arz etmeyen kısa ifadelerle belirtildiği görülmüştür. 24

16) İstinaf başvurusu üzerine verilen kararlarda, istinaf başvurusunda bulunanın iddiaları ile karşı tarafın savunmasında ileri sürülen somut hususlara yeterince yer verilmeyerek, genel mahiyette ve kalıplaşmış ifadelerle istemin ve savunmanın özeti bölümlerinin kaleme alındığı tespit edilmiştir. 24

17) İdare ve vergi mahkemelerinin bağlantı istemleri üzerine incelenen dosyalarda verilen “bağlantının varlığına ya da bağlantı bulunmadığına” ilişkin kararlarda, “bağlantılı olduğu ileri sürülen davalar arasında 2577 sayılı Kanun’un 38. maddesinin 1. fıkrasında öngörülen anlamda bağlantı bulunduğu veya bulunmadığı” şeklinde soyut ifadelerin kullanıldığı, somut gerekçelere yer verilmediği, bağlantılı olduğu iddia edilen dosyaların konularının yazılmadığı ve dosyanın görüşüleceği mahkemenin hangi ilkeler çerçevesinde belirlendiğinin ortaya konulmadığı anlaşılmıştır. 24

18) Yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne ilişkin mahkeme kararlarının kaldırılarak yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesine dair bölge idare mahkemesi kararlarının gerekçesiz olarak veya matbu gerekçelerle kaleme alındığı izlenmiştir. 24

19) İstinaf aşamasında verilen yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne dair kararların gerekçesiz olarak veya soyut ifadelerle kaleme alındığı tespit edilmiştir. 25

20) Yürütmenin durdurulması isteminin reddine yönelik kararının kaldırılarak yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne ilişkin olarak verilen kararda veya istinaf aşamasında dava konusu işlemin yürütmesinin durdurulmasına dair kararda tafisi güç veya imkânsız zararların neler olduğu hususundan bahsedilmediği görülmüştür. 25

21) Temyiz yolu açık olan uyuşmazlıkta, 2577 sayılı Kanun’un 45. maddesinin 5. fıkrasında sayılan istisnai haller dışında idare mahkemesince yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın iadesine karar verildiği hallerde kanun yolunun gösterilmediği veya kararın kesin olduğunun belirtildiği izlenmiştir. 25

22) İstinaf isteminin reddine ilişkin kararlarda, istinaf yargılama giderlerine ilişkin hüküm kurulmadığı veya “yargılama giderlerinin istinaf edenin üzerinde bırakılmasına” şeklinde hüküm kurulması ile yetinilerek istinaf aşamasında yapılan yargılama giderlerinin dökümünün gösterilmediği izlenmiştir. 25

23) Bölge idare mahkemesince istinaf istemi kabul edilerek uyuşmazlık hakkında yeni bir karar verilmesine karşın sadece istinaf aşamasında yapılan yargılama giderlerinin kararda belirtildiği, davanın tüm safahatında yapılan giderlerin hüküm altına alınmadığı saptanmıştır. 26

24) Vergi uyuşmazlıklarında istinaf aşamasında yürütmenin durdurulmasının reddine karar verildiği halde yürütmenin durdurulması harcına hükmedilmediği tespit edilmiştir. 26

25) İstinaf aşamasında yapılan yargılama sonucunda mahkemesince verilen iptal/kabul kararı kaldırılarak davanın reddine karar verilmiş olmasına karşın istinaf aşamasında genel bütçeye dâhil idareden alınmayan harçların davacıdan tahsili yolunda hüküm kurulmadığı görülmüştür. 26

26) 4483 sayılı Kanun’dan doğan uyuşmazlıklarda şahıslarca verilen itiraz dilekçelerinin mahkeme kaydına girmesinden sonra esas numarası alınmaksızın başkanlık müzekkeresi ile işlem dosyasının istenildiği, işlem dosyası geldikten sonra dilekçelerin esas kaydına alındığı saptanmıştır. 26

27) 4483 sayılı Kanun uyarınca yapılan itiraz istemlerine ilişkin dosyalarda, işlem dosyasının ya da kurum kararının tüm ilgililere tebliğ edildiğine dair tebliğ alındılarının gönderilmediği gerekçesiyle dosyanın merciine iadesine karar verildiği tespit edilmiştir. 26

28) Dosyaların zamanında ele alınmasının ve kararların yasal süresi içerisinde yazılmasının takibinde, daire başkanınca yeterli özenin gösterilemediği belirlenmiştir.	27
29) İstinaf aşamasında yürütmenin durdurulması talebi hakkında verilen kararlara karşı yapılan itiraz üzerine dosyaların en yakın bölge idare mahkemesine gönderildiği belirlenmiştir.....	27
30) Temyiz yolu açık olmayan uyuşmazlığa ilişkin olarak verilen temyiz dilekçesi üzerine dosyanın Danıştaya gönderildiği tespit edilmiştir.....	27
31) Bölge idare mahkemesince duruşma açılan dosyalarda yargılamaya ilişkin hedef süreyi gösteren belgenin duruşma davetiyesi ekinde taraflara gönderilmediği veya gönderilen evrakta gerekli bildirim şerh düşülmediği görülmüştür.	27
32) Komisyon başkanlığınca her yıl ocak ayı sonu itibarıyla hedef sürelerin gerçekleşmesinde yaşanan gecikmelerin sebepleri ve çözüm önerilerine ilişkin hazırlanması gereken raporların hazırlanıp ilgili mercilere gönderilmediği veya gecikmeli olarak gönderildiği belirlenmiştir.	28
ORTAK TAVSİYELER	28
I- İlk incelemenin zamanında, özenli ve amacına uygun olarak yapılmasında her zaman yeterli duyarlılığın gösterilemediği,	28
1) Aralarında ivedi yargılama usulüne tabi olanların da bulunduğu kimi dosyaların ilk incelemelerinin gecikmeli olarak yapıldığı görülmüştür.	28
2) Bazı dosyalarda ilk inceleme tutanağının düzenlenmediği veya özenli ve amacına uygun olarak doldurulmadığı görülmüştür.	28
3) Dilekçeler üzerindeki incelemelerde yeterince dikkatli davranılmadığı, kimi dosyalarda dava dilekçesinden veya savunmadan kolaylıkla anlaşılacak bazı hususların ancak davanın ileri aşamalarında fark edilebildiği, bazı dosyalarda ise bu hususların hiç fark edilemediği görülmüştür... ..	28
4) Kesinleşen iptal davasının sonucuna dayalı olarak açılan tam yargı davasında, esas kaydının kapatılarak dosyanın iptal davasını sonuçlandıran mahkemeye gönderilmesine karar verildiği izlenmiştir.	29
5) İdari işlemde kaynaklı tam yargı davasında merciine tevdi kararı verildiği görülmüştür.	29
6) Merceine tevdi kararı üzerine açılan davanın, merciine tevdi kararını veren mahkemede açılması gerektiğinden bahisle dosyanın anılan mahkemeye gönderildiği anlaşılmıştır.....	29
7) Genel olarak davacı küçük adına velâyeten annesi ya da babası tarafından tek başına açılan davaların bakılarak esastan sonuçlandırıldığı görülmüştür.....	29
8) Vasi tarafından kısıtlı adına açılan davalarda vesayet makamından izin alınıp alınmadığı araştırılmadan kararlar verildiği izlenmiştir.....	29
9) Davacı tüzel kişileri temsile yetkili olduğuna dair dosyada herhangi bir evrak bulunmayan kişilerce açılan davalara ait dosyaların tekemmüle tabi tutulduğu veya yetki belgesi sunulmadığı gerekçesiyle dilekçe ret kararı verildiği görülmüştür.	30
10) Davacı şirket adına verilen vekâletnamede imzası bulunan şahsın davanın açıldığı tarih itibarıyla yetki süresinin dolmuş olduğu gerekçesiyle ara kararıyla davacı vekilinden imza sirküleri istenildiği görülmüştür.	30
11) Kişi adına avukat tarafından açılan davada, usulüne uygun vekâletname sunulmamasına karşın 6100 sayılı Kanun'un 77. maddesinin 1. fıkrasında öngörülen usul uygulanmaksızın dosyanın tekemmül ettirildiği veya söz konusu eksiklik nedeniyle dilekçe ret kararı verildiği görülmüştür.	30
12) Davacı taraf vekillerince tanzim edilerek onaylanmış olan vekâletnamelerle açılan dilekçelerin işleme konulmuş olduğu belirlenmiştir.	30

13) Dava açma süresinin hesaplanmasında mali tatile ilişkin yasal düzenlemelerin dikkate alınmadığı görülmüştür.	30
14) Hasım gösterilmeden veya yanlış hasımla açılan davalarda, hasım belirlenmeden veya düzeltilmeden kanun yolu açık kararlar verildiği görülmüştür.	31
15) Davacının verdiği yetki uyarınca avukat olmayan vekil aracılığıyla açılan davanın incelenerek karara bağlandığı görülmüştür.	31
16) İmzasız dilekçelerle açılan davaların tekemmüle tabi tutulduğu gözlenmiştir.	31
17) Noter tarafından düzenlenmiş resmî bir belge olmaksızın parmak izi kullanmak suretiyle açılan dava dilekçesine ait dosyanın tekemmül ettirildiği izlenmiştir.	31
18) İki ayrı işlemin iptali istemiyle tek dilekçeyle açılan davada, işlemlerden birine karşı açılacak davanın adli yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle kısmen görev ret kararı verildiği belirlenmiştir.	31
19) Tek bir dilekçe ret kararına konu edilebilecek eksikliklerin birden çok dilekçe ret kararı ile giderilebildiği izlenmiştir.	32
20) Kanunda yer verilmeyen sebeplere dayalı olarak usule uygun olmayan dilekçe ret kararları verildiği,	32
21) 2577 sayılı Kanun uyarınca verilen dilekçe ret kararı üzerine, davacı tarafından yenilenen dilekçede, aykırılıkların kısmen giderilmesine karşın aynı yanlışlıkların yapıldığı gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği belirlenmiştir.	33
22) Adli yargı mercilerince görevsizlik kararı verilerek dava dosyasının idare mahkemesine gönderildiği hâllerde dosya esas kaydının kapatılmasına karar verildiği izlenmiştir.	33
II- Yürütmenin durdurulması istemli, ara karar cevabı gelen, eski esaslı, ivedi usule tabi dosyalar gibi süreli veya öncelikli işlerin vaktinde yapılmasında aksamalara neden olunduğu,	33
1) Yürütmenin durdurulması taleplerinin zamanında karşılanmasında gerekli özenin gösterilemediği,	33
2) Mahkemesince ya da bölge idare mahkemesince yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne karar verilen dosyaların tekemmül etmiş olmasına rağmen makul süre içerisinde karara bağlanmadıkları saptanmıştır.	34
3) Eski yıllardan intikal eden dosyalar mevcut iken yeni esas sayılı davaların karara bağlandığı belirlenmiştir.	34
4) Öncelikli olarak görülmesi gerektiği belirlenen bazı dosyaların ele alınması ve sonuçlandırılmasında gerekli titizliğin gösterilemediği,	34
5) Tekemmül eden dosyaların duruşmaya geç konulduğu veya duruşma icra edildikten sonra on beş gün içerisinde karar verilmediği görülmüştür.	35
6) Başka bir davanın sonucuna göre karar verilmek üzere bekletme kararı verilmesine ve karar sonucu beklenen dosyanın karara bağlanmış olmasından uzunca bir süre geçmesine rağmen bekletme kararı verilen dosyanın işlemsiz bırakıldığı müşahede edilmiştir.	35
III- Esastan havale edilen bazı dosyaların ele alınmasında gecikmelere sebebiyet verildiği ve tespit edilen hedef sürelerle uyulması hususunda gerekli hassasiyetin her zaman gösterilmediği izlenmiştir.	35
IV- Ara kararlarının, yürütmenin durdurulması ile esas kararlarının ve müzekkerelerin mevzuatta belirlenen veya makul sürede yazılmadığı,	35
1) Yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne ilişkin kararların on beş gün içerisinde yazılıp, imza ve UYAP onay sürecinin tamamlanmadığı saptanmıştır.	35

- 2) Ara kararların kaleme alınmasında, imza ve UYAP onay sürecinin tamamlanmasında makul sürelerin geçirildiği görülmüştür. 35
- 3) Esasa dair kararların otuz gün içerisinde yazılıp imza ve UYAP onay sürecinin tamamlanmadığı belirlenmiştir. 36
- V- Usul hükümlerinin doğru ve gecikmeksizin uygulanmasında her zaman gerekli hassasiyetin gösterilmediği,..... 36
- 1) Davacının ilk kez veya yeniden yaptığı adli yardım başvurusu hakkında bir karar verilmediği veya adli yardım talebinin gecikmeli olarak karara bağlandığı ya da adli yardım talebi olmamasına karşın adli yardım hakkında karar verildiği anlaşılmıştır..... 36
- 2) Adli yardım talebinin reddine ilişkin kararlarda adli yardım için sunulan belge ve bilgilerin hangi sebeple kabul edilmediğine ilişkin gerekçe belirtilmediği görülmüştür..... 36
- 3) Mahkemesince adli yardım talebi kabul edildikten sonra gönderme ya da yetki ret kararı ile gelen veyahut adli yardım talebi kabul edilerek dilekçe ret kararı verildikten sonra yenilenen davalarda yeniden adli yardım isteminin kabulüne karar verildiği izlenmiştir. 36
- 4) Konusu adli yargının görev alanına giren uyuşmazlıkta, görev ret kararı verilerek dosyanın adli yargı mercisine gönderilmesine karar verildiği belirlenmiştir. 37
- 5) Davalı idarenin ileri sürdüğü görev itirazının gecikmeli olarak karşılandığı, bazı dosyalarda tekemmülden veya duruşma yapıldıktan sonra görevlilik kararı verilebildiği; kimi dosyalarda ise ayrıca bir görevlilik kararı alınmaksızın esas hakkında karar verildiği tespit edilmiştir. 37
- 6) Dilekçe ve savunma evresi tamamlandıktan sonra ileri sürülen görev itirazı üzerine görevlilik kararı verildiği izlenmiştir. 37
- 7) Davalı idarenin, uyuşmazlığın çözümünde vergi mahkemesinin görevli olduğu hususundaki itirazı üzerine görevlilik kararı verildiği izlenmiştir..... 37
- 8) Adli yargı mercilerinin kesinleşmiş görev ret kararı üzerine açılan davada, Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmaksızın davanın görev yönünden reddine karar verildiği görülmüştür..... 37
- 9) Adli yargı yerince verilen ancak temyiz edilmesi nedeniyle kesinleşmemiş olan görev ret kararı üzerine açılan davada, olumsuz görev uyuşmazlığı çıkarılarak dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği izlenmiştir. 38
- 10) Aralarında öncelikli, ivedi yargılama usulüne tabi veyahut yürütmenin durdurulması istemli olanların da bulunduğu bazı dosyalarda, görevlilik kararı verilmesinden sonra itiraz süresi geçinceye kadar veya bu karara yapılan itirazdan sonra henüz Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu resmi yazıyla bildirilmemesine rağmen dosyaların işlemsiz bırakılarak bekletildiği müşahede edilmiştir. 38
- 11) Davalı idarenin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebiyle yaptığı başvuru üzerine, dilekçe karşı tarafa tebliğ edilip cevap süresi beklenilmeksizin itirazın doğrudan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği veya itiraz üzerine dava dosyasının aslının Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği tespit edilmiştir..... 38
- 12) Mahkemesince yetki ret kararı ile gönderilip esasa kaydedilen dava dosyasında, uyuşmazlığın çözümünün üçüncü bir yer idare mahkemesinin yetkisinde olduğundan bahisle yetki uyuşmazlığının çözülmesi amacıyla dosyanın Danıştaya gönderildiği görülmüştür. 39
- 13) Davacının delil tespiti istemi bulunmasına karşın bu hususa ilişkin herhangi bir işlem yapılmadığı görülmüştür. 39
- 14) Davalı idarenin süresi içinde yaptığı ek süre talebinin karşılanmadığı veya süresinden sonra yaptığı ek süre talebinin kabul edildiği tespit edilmiştir. 39

- 15)** Yürütmenin durdurulması istemli dosyada mahkemece savunma süresi kısaltılmasına karşın bu süre geçtikten sonra ancak çalışmaya ara verme süresi içerisinde verilen savunma dilekçesinin süresinde kabul edildiği görülmüştür. 39
- 16)** Ara kararına cevap süresinin uzatılması talebinin 2577 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca veya savunma/savunmaya cevap süresi uzatılması talebinin 2577 sayılı Kanun'un 20. maddesi uyarınca kabul edildiği görülmüştür. 39
- 17)** Müdahale dilekçesinin taraflara tebliğinden sonra kabul veya reddine yönelik bir karar verilmeden dosyanın uzun süre işlemsiz bırakıldığı veya talep karara bağlanmadan esas hakkında karar verildiği gözlenmiştir. 40
- 18)** Davaya müdahale dilekçesi taraflara tebliğe çıkarılmaksızın müdahale isteminin karara bağlandığı belirlenmiştir. 40
- 19)** Aralarında yürütmenin durdurulması talepli olanların da bulunduğu bazı dosyalarda, müdahil veya ihbar talepleri sonuçlandırılıncaya kadar yürütmenin durdurulması isteminin karara bağlanmadığı veya uyuşmazlığın çözümü için gerekli ara kararların alınmadığı, böylelikle yargılamanın uzamasına sebebiyet verildiği görülmüştür. 40
- 20)** Dava konusunun üçüncü kişilerin menfaatini ilgilendirmesine karşın davanın ihbar edilmediği, .. 40
- 21)** Dosyadan dava konusunun üçüncü kişilerin menfaatini ilgilendirdiği ve davanın ihbar edilmesi gerektiği hususu açıkça anlaşılmasına karşın ihbar kararının davanın ilerleyen safhalarında verilebildiği görülmüştür. 41
- 22)** Davanın ihbarı kararında ihbar sebebinin ve yargılamanın hangi aşamada bulunduğu belirtilmediği izlenmiştir. 41
- 23)** Taraflarca ileri sürülen bağlantı talebi hakkında gecikmeli olarak karar verildiği veya talep karara bağlanmadan uyuşmazlığın sonuçlandırıldığı görülmüştür. 41
- 24)** Birden fazla hâkimin reddine yönelik verilen dilekçe üzerine, davacının iddiaları incelenmek suretiyle ret talebi hakkında herhangi bir düşünce belirtilmeksizin, ret talebinin incelenebilmesi bakımından dosyanın doğrudan bölge idare mahkemesine gönderildiği müşahede edilmiştir. 41
- 25)** Keşif ve/veya bilirkişi incelemesine ilişkin işlemlerin makul süre içinde tamamlanamadığı, 41
- 26)** Keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılan dosyalar için yazılan bilirkişi görevlendirilmesine ilişkin naip tezkerelerinde, engel halini bildirmesi için bilirkişiye ve bilirkişinin şahsına itirazları olup olmadığını bildirmeleri için taraflara kanunda öngörülenden farklı bir süre tanındığı, bazı ahvalde bu sürenin hiç hatırlatılmadığı anlaşılmıştır. 42
- 27)** Bilirkişi incelemesi yapılmasına karar verildiği durumlarda, inceleme konusunun ve bilirkişiye yöneltilecek soruların taraflara ve bilirkişiye bildirilmediği ya da bu hususlara dosyanın bilirkişiye teslim edildiği gün hazırlanan aynı tarihli naip tezkerelerinde yer verildiği görülmüştür. 42
- 28)** Naip üyeliğe ilişkin uygulamalarda hatalara düşüldüğü; 42
- 29)** Naip üye atama kararında bilirkişilere yapılan itirazın karşılanması hususunda naip üyeye yetki verilmediği hâlde naip üye tarafından bilirkişilere yapılan itirazın reddine karar verildiği, bazı dosyalarda da yapılan itirazın hiç karşılanmadığı veya ayrı bir ara kararı verilmeksizin esas kararda karşılandığı görülmüştür. 43
- 30)** Keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılan dosyalarda, üç veya daha fazla bilirkişi tayin edildiği hâlde bunun sebebinin belirtilmediği, bazı dosyalarda da heyet hâlinde verilen ara kararında bilirkişi sayısı belirtilmiş olmasına karşın naip üye tarafından farklı sayıda bilirkişinin görevlendirildiği anlaşılmıştır. 43
- 31)** Bilirkişilerin ad, soyad, unvan ve uzmanlık alanının taraflara tebliğ edilmediği belirlenmiştir. 43

- 32)** Taraflarca bilirkişi heyetine yapılan itirazın gerekçe belirtilmeden reddedildiği gözlenmiştir. 43
- 33)** Bilirkişinin, bilirkişilik bölge kurulu tarafından hazırlanan listeden seçilmediği hâlde bilirkişiye usulüne uygun yemin ettirilmediği veya bu hususun tutanak altına alınmadığı, listeden seçilen bilirkişilerin görevlendirilmesine ilişkin yazılarda ise yemin etmiş olduğu hususunun bilirkişiye hatırlatılmadığı tespit edilmiştir. 43
- 34)** Keşif ve/veya bilirkişi incelemesi kararı alınan dosyalarda, bilirkişilerin uzmanlık alanlarının olayı teknik olarak çözümlenecek nitelikte olup olmadığı hususuna dikkat edilmeden rapor tanzim ettirildiği ve sonrasında yeniden belirlenen bilirkişi heyetiyle keşif ve/veya bilirkişi incelemesi yaptırıldığı görülmüştür. 44
- 35)** Bilirkişi ismi istenilmesine ilişkin naip yazılarında, bilirkişi olarak atanabilecek sayıdan daha fazla uzman isminin ilgili kurumlardan istenmesi gerekirken, bu konuda hâkime tanınan takdir yetkisinin idareye kullandırılması anlamına gelecek şekilde, bilirkişi atanacak sayıda kişi ya da kişilerin isimlerinin istendiği gözlenmiştir. 44
- 36)** Bilirkişilere yöneltilen soruların soyut ve kalıplaşmış ifadelerle hazırlandığı ve bu nedenle bazı hâllerde bilirkişilerden ek rapor alındığı gözlenmiştir. 44
- 37)** Teslim tutanağı düzenlenmeden ve dizi listesi hazırlanmadan dosyanın bilirkişiye teslim edildiği izlenmiştir. 44
- 38)** İnceleme için bilirkişilere teslim edilmesi gereken evrak ve numunelerin, bilirkişiler yerine sorumluluk yüklenmesi mümkün olmayan kişilere teslim edildiği müşahede olunmuştur. 44
- 39)** Bilirkişi raporunun teslim edileceği sürenin naip hâkim tarafından belirlenmediği, bazı dosyaların bilirkişi uhdesinde belirlenen süreden fazla kalmasına karşın bu dosyaların takibinin yapılmadığı görülmüştür. 44
- 40)** Bilirkişi raporunda bilirkişilerden bir veya birkaçının imzası olmadığı hâlde raporun işleme konulduğu görülmüştür. 45
- 41)** Bilirkişi ücretinin ödenmesine yönelik uygulamalarda hatalara düşüldüğü; 45
- 42)** Bilirkişi raporu, ek bilirkişi raporu, adli tıp/hakem hastane raporları veya başka bir dava dosyasına sunulan raporlar taraflara tebliğ edilmeden ya da kanun ile tanınan iki haftalık itiraz süresi dolmadan söz konusu raporların hükme esas alındığı saptanmıştır. 45
- 43)** Adli Tıp Kurumu ihtisas dairelerinden rapor aldırılan dosyaların, gerekçesiz olarak ve mevzuatta belirtilen sebeplerden hangisine dayanıldığı gösterilmeksizin yeniden rapor alınmak üzere Adli Tıp Üst Kuruluna gönderildiği görülmüştür. 46
- 44)** Talimat veya istinabe yoluyla gönderilen dosyalarda, bilirkişi veya bilirkişilerin unvan ve isimleri, uyuşmazlığın konusu ve bilirkişiye yöneltilecek sorular belirlenmeksizin dosyanın ilgili mahkemeye gönderildiği izlenmiştir. 46
- 45)** İstinaf incelemesi sırasında istinabe yoluyla keşif yapılmak üzere dosyanın kararı veren mahkemeye gönderilmesi sonrasında, keşif mahallinin aynı il sınırları içerisinde bulunduğu gerekçesiyle ilk derece mahkemesince dosyanın bölge idare mahkemesine keşif yapılmaksızın geri gönderildiği izlenmiştir. 46
- 46)** Uyuşmazlığın çözümünün keşif ve/veya bilirkişi incelemesi yaptırılmasını zorunlu kıldığı durumlarda, keşif ve/veya bilirkişi incelemesi için istenilen avansın davacı tarafından yatırılmaması nedeniyle keşif ve/veya bilirkişi incelemesi yapılmaksızın karar verildiği görülmüştür. 46
- 47)** Keşif ve bilirkişi incelemesine karar verilen dosyalarda keşif/bilirkişi avansının yatırılması için bir haftadan fazla süre tanındığı veya yatırılmaması üzerine taraflardan ikinci kez avans istenildiği tespit edilmiştir. 46

- 48)** Dava dilekçesi ile cevap ve savunma dilekçelerinde istenmediği hâlde, dosya tekemmül ettikten sonra sunulan duruşma talebini hâvi dilekçenin işleme konularak duruşmanın icra edildiği ve mahkemece kendiliğinden duruşma yapılmasına ilişkin bir karar da verilmemiş olduğu görülmüştür. 47
- 49)** Heyet hâlinde görülen davalarda, davacının duruşma talebi olmasına rağmen, bu talep dikkate alınmadan karar verildiği saptanmıştır. 47
- 50)** Duruşma istemi bulunan ve tek hâkim tarafından duruşma yapılmaksızın karara bağlanan davaya ilişkin gerekçeli kararda duruşma talebi hakkında herhangi bir değerlendirme yapılmadığı görülmüştür. 47
- 51)** Duruşma istemi bulunan ve duruşma yapılmaksızın karara bağlanan yargılamanın yenilenmesi istemine ilişkin kararda duruşma talebi hakkında herhangi bir değerlendirme yapılmadığı saptanmıştır. 47
- 52)** Davadan feragat edilmesine, davanın kabul edilmesine ya da davanın konusuz kaldığının anlaşılmasına karşın, dosya tekemmül ettirilmek veya duruşmaya konulmak suretiyle karar verilmesine yer olmadığına karar verildiği izlenmiştir. 47
- 53)** Başka bir davada verilecek kararın beklendiği durumlarda aynı hususa ilişkin müteaddit defa bekletme kararı verildiği müşahede edilmiştir. 47
- 54)** Mahkeme kararına karşı yapılan istinaf başvurusu kabul edilerek bölge idare mahkemesince yeniden karar verilen dosyada, yargılamanın yenilenmesi istenilmesi üzerine mahkemece veya mahkeme kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddi üzerine yapılan yargılamanın yenilenmesine ilişkin başvurunun bölge idare mahkemesince karara bağlandığı görülmüştür. 48
- 55)** Kanun yolu açık uyuşmazlıklarda, kararın verilmesinden sonra sunulan davadan feragate ilişkin dilekçe hakkında ek karar alınmadığı veya bu hususta ek karar verilmeksizin dosyanın istinaf/temyiz merciine gönderildiği anlaşılmıştır. 48
- 56)** Açıklama (tavzih) talebinde bulunulmasına karşın bu talep hakkında herhangi bir karar verilmediği izlenmiştir. 48
- 57)** Yanlışlığın düzeltilmesi istemi hakkında herhangi bir karar verilmediği görülmüştür. 48
- 58)** Taraflardan birinin talebi olmamasına rağmen mahkemece re'sen yanlışlığın düzeltilmesine dair karar verildiği tespit edilmiştir. 49
- 59)** Hüküm fıkrasında yapılan ve kanun yolu başvurusuna konu olabilecek yanlışlıkların, 2577 sayılı Kanun'un 30. maddesi kapsamında değerlendirilerek yanlışlığın düzeltilmesi yoluyla giderildiği saptanmıştır. 49
- 60)** Yanlışlığın düzeltilmesi istemine karar verildiği hallerde yalnızca ara karar alınmakla yetinilerek düzeltmenin kararın altına yazılmadığı ve taraflara kararın düzeltilmiş halinin tebliğ edilmediği, ayrıca taraflara kararın fiziken tebliğ edildiği dosyalarda karar örneklerinin getirtilerek altına şerh düşülmediği ve/veya düzeltilmiş kararın UYAP ortamına aktarılmadığı anlaşılmıştır. 49
- 61)** Farklı davacılar tarafından aynı konuyla ilgili olarak açılan davalarda birleştirme kararı verildiği görülmüştür. 49
- 62)** Yalnızca öleni ilgilendirmeyen davalarda dilekçenin iptaline karar verildiği, 49
- 63)** Davacısı vefat eden dosyada, karar numarası verilmeden dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verildiği müşahede edilmiştir. 50
- 64)** Davacının öldüğünün dosya kapsamından anlaşılmasına ve mirasçıların da başvurusu olmamasına rağmen uyuşmazlığın esastan çözüme kavuşturulduğuna şahit olunmuştur. 50

- 65)** Dava devam etmekte iken davacının vefatı üzerine mirasçılar tarafından davaya devam etmek istediklerine dair dilekçe mahkemeye sunulmuş olmasına rağmen dava dosyasının işlemde kaldırılmasına karar verildiği görülmüştür. 50
- 66)** İmar planına karşı açılan davada, davanın devamı esnasında ihtilaf konusu taşınmazın üçüncü bir şahsa satılması üzerine, davacının herhangi bir menfaatinin kalmadığı gerekçesiyle davanın ehliyet yönünden reddine karar verildiği gözlenmiştir. 50
- 67)** İptal ile sonuçlanan davada, idarenin kanun yolu başvurusuna ilişkin dilekçesinin tebliği aşamasında davacının vefat ettiği anlaşılmaması üzerine 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 1. fıkrası uyarınca davayı takip hakkı kendisine geçen mirasçıların başvurusuna kadar dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verildiği anlaşılmıştır. 51
- 68)** Sadece davacıyı ilgilendiren davada, davacının ölümü üzerine mirasçıların başvurusuna kadar dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verildiği, bilahare mirasçıların başvurusu üzerine yargılamaya devam edilerek davanın sonuçlandırıldığı belirlenmiştir. 51
- 69)** 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 3. fıkrası mucibince işlemde kaldırma ve davanın açılmamış sayılmasına ilişkin kararların alınmasında gecikmeye düşüldüğü izlenmiştir. 51
- 70)** Davacının gösterdiği adreste tebligat yapılamaması üzerine 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 3. fıkrasına göre işlemde kaldırılan dosyanın, işlemde kaldırıldığı tarihten itibaren bir yıllık süre geçmeden davanın açılmamış sayılmasına kararı verildiği görülmüştür. 51
- 71)** Harç ve posta ücreti eksiklikleri nedeniyle düzenlenen müzekkerelerin yazılmasında gecikmeye düşüldüğü ve/veya işlemde kaldırma ve davanın açılmamış sayılmasına ilişkin kararların gecikmeli olarak verildiği izlenmiştir. 51
- 72)** Harç ve posta ücreti eksiklikleri nedeniyle yazılan müzekkerelerde ve bu sebeple verilen işlemde kaldırma ve davanın açılmamış sayılmasına ilişkin kararlarda hatalı uygulamalara düşüldüğü, 52
- 73)** Yürütmenin durdurulması istemli olarak açılan davada, başvurma ve karar harcı ile posta avansının yatırılmış olmasına karşın, başkanlık tezkeresiyle istenilen yürütmenin durdurulması harcının yatırılmaması üzerine 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 4. fıkrasına göre davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği gözlenmiştir. 53
- VI-** Dosyaların incelenmesinde, uyumsuzluğu çözümlenecek şekilde ara kararların verilmesinde, heyete ve duruşmaya hazırlıklı gelmesinde ve mevzuat ile içtihat takibinde kimi zaman yeterli özenin gösterilemediği, 53
- 1)** Karar sonuçlarında makul karşılanamayacak sayı ve sıklıkta düzeltmeler yapıldığı, düzeltme gerekçesinin UYAP ortamına doğru olarak girilmediği, bazı dosyalarda ise aradan uzun bir süre geçtikten sonra karar sonuçlarının değiştirildiği ya da önceden alınan karar sonucunun tam aksi yönünde kararlar alındığı saptanmıştır. 53
- 2)** Dosyaların tetkikinde gerekli hassasiyetin gösterilmediği, 53
- 3)** Tek bir ara karar ya da müzekkere ile temin edilebilecek bilgi, belge ve hususların birden çok ara karar verilmek ya da müzekkere yazılmak suretiyle temin edildiği veya dosyada mevcut olan bilgi ve belgelerin tekrar istenilmesi konusunda ara kararlar tesis edilerek yargılamanın uzamasına sebebiyet verildiği görülmüştür. 54
- 4)** Ara kararlarının istenilen hususun yeterince anlaşılabilmesine imkân verecek ve cevap için gereken bilgiyi ihtiva edecek şekilde kaleme alınmadığı, bazen de yanlış idari mercie yöneltildiği belirlenmiştir. 54
- 5)** Ara kararının icaplarının yerine getirilmemesi hâlinde bunun verilecek hükme etkisinin önceden takdir kılınarak ara kararında gösterilmediği müşahade olunmuştur. 54

6) Duruşma istemli davalarda, temin edilmesi gereken bilgi ve belgeler ile bilirkişi incelemesi ve sair hususlar tamamlanmadan duruşma yapıldığı müşahede edilmiştir.	54
7) Dosya tekemmül ettirilmeden esas hakkında karar verildiği izlenmiştir.	54
8) 6458 sayılı Kanun'un 72. ve 79. maddeleri çerçevesinde tesis edilen işlemlere karşı açılan davalarda dosya tekemmül ettirilmeden karar verildiği saptanmıştır.	54
9) Heyet hâlinde görülmesi gereken davalarda tek hâkim tarafından nihai karar veya hasım düzeltme, ihbar, keşif ve bilirkişi incelemesi gibi ara kararları; tek hâkimle görülmesi gereken davalarda ise, heyet hâlinde ara kararı veya nihai karar verildiği gözlenmiştir.	55
10) Islaha ilişkin uygulamalarda hatalara düşüldüğü,	55
11) Mahkemece heyet halinde verilen kararın bozulmasına veya kaldırılmasına müteakip uyuşmazlık konusu miktarın güncel tek hâkim sınırının altında kaldığından bahisle dosyanın tek hâkimle karara bağlandığı anlaşılmıştır.	56
12) Davacı tarafından açıkça avukata feragat veya hâkimin reddi yetkisi verilmemiş olduğu hâlde, vekil tarafından verilen feragat ile hâkimin reddi dilekçelerinin işleme konulmak suretiyle karar verildiği görülmüştür.	56
13) Uyuşmazlığın hukuki bilgiyle çözümlenebileceği durumlarda keşif ve bilirkişi incelemesi kararları alındığı veya keşif yapıldıktan sonra teknik bilgiyi gerektirmeyecek gerekçelerle uyuşmazlığın esası hakkında kararlar verildiği gözlenmiştir.	56
14) Tazminat istemiyle açılan davada, henüz idarenin kusurlu olup olmadığı yönünde bir kanaate varılmadan tazminat tutarının belirlenmesi amacıyla bilirkişi incelemesi yaptırıldığı anlaşılmıştır.	56
15) Keşif ve bilirkişi incelemesine karar verilen dosyalarda keşif ve bilirkişi incelemesi öncesinde temin edilmesi gereken bilgi ve belgeler tamamlanmadan inceleme yaptırıldığı görülmüştür.	56
16) Tarafları, konusu ve sebebi aynı olan bir dava görülmekte iken açılan ikinci davanın esası hakkında karar verildiği saptanmıştır.	57
VII- Dava konusunun tespitinde, hükmün doğru ve eksiksiz olarak kurulması ile kararların yeterli gerekçeyle yazılmasında gerekli dikkat ve özenin her zaman gösterilemediği,	57
1) Dava konusu uyuşmazlıkların yanlış nitelendirildiği ya da eksik hüküm kurulduğu saptanmıştır. ...	57
2) Görüşme tutanağında yer alan karar sonucu ile karar metninde yer alan sonucun farklılık arz ettiği belirlenmiştir.	57
3) Kararın kısmen onanması, kısmen bozulması üzerine onanan kısım ya da taraflardan birinin kanun yoluna başvurmaması sonucu kesinleşen kısım hakkında mahkemece yeniden hüküm kurulduğu anlaşılmıştır.	57
4) Tam yargı davasında talep edilen miktarı aşar şekilde tazminata hükmedildiği tespit edilmiştir. ...	57
5) İdari işlemin iptali ile yoksun kalınan maddi hakların ödenmesine yönelik olarak yürütmenin durdurulması istemiyle açılan davada, yürütmenin durdurulması isteminin kabulü yolunda verilen kararda, tazminat talebinin yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesine karar verildiği tespit edilmiştir.	57
6) Bazı nihai kararların dayanılan mevzuat hükümlerine yer verilmeksizin veya gerekçesiz ya da yeterli gerekçe olmaksızın kaleme alındığı gözlenmiştir.	58
7) Davacının iddiaları ile karşı tarafın savunmasında ileri sürülen somut hususlara yeterince yer verilmeyerek, genel mahiyette ve kalıplaşmış ifadelerle istemin ve/veya savunmanın özeti bölümlerinin kaleme alındığı, bazı kararlarda ise bu hususlara yer verilmediği veya yazılan hususların dilekçe ve savunma içerikleriyle uyumlu olmadığı tespit edilmiştir.	58

- 8)** Davalı idarenin süre, ehliyet, husumet, vb. usule dair itirazlarının tümünün savunmanın özeti kısmına yazılmadığı ve/veya bu iddialarla ilgili olarak kararda değerlendirme yapılmadığı izlenmiştir..... 58
- 9)** Davacının Anayasa'ya aykırılık iddiasının esas hakkında verilen kararda karşılanmadığı belirlenmiştir. 58
- 10)** Yürütmenin durdurulması isteminin kabulü hakkındaki kararlarda telafisi güç ya da imkânsız zararların neler olduğundan bahsedilmediği müşahede olunmuştur. 58
- 11)** Bakılmakta olan dava ile başka bir mahkemede görülen dava arasında bağlantı bulunduğundan bahisle dosyanın bölge idare mahkemesine gönderilmesine ilişkin kararların gerekçesiz veya soyut ifadelerle kaleme alındığı izlenmiştir..... 59
- 12)** Esas hakkında verilen kararda, usul yönünden ayrışık oy kullanan hâkimin esas hakkındaki görüşüne/oyuna yer verilmediği izlenmiştir. 59
- VIII-** Bazı dosyalarda tutanak ve kararların mevzuatta belirtilen usul ve şekil şartlarını taşıması ile maddi hata ve eksiklikler içermemesine yeterli itina gösterilmediği, 59
- 1)** Mahkemece verilen esas veya ara kararların, kararı veren hâkimlerce imzalanmadığı tespit edilmiştir. 59
- 2)** Elektronik ortamda imzalanan tutanak veya kararların, dosyada yer alan ya da taraflara tebliğe çıkarılan fiziki örneklerinin imzasız ve mühürsüz olduğu görülmüştür. 59
- 3)** Kararlarda, kararı veren mahkemenin adının, dosyanın esas ve karar numarasının, tarafların, vekil veya temsilcilerinin adlarının, unvanlarının, adreslerinin, karar tarihinin ve dava konusu işleme ilişkin kimi hususların yanlış yazıldığı veya hiç yazılmadığı görülmüştür..... 59
- 4)** Bozma ve kaldırma kararları öncesinde duruşma yapılmış olanlar da dâhil olmak üzere duruşmalı davalara ilişkin kararlarda duruşma açılıp açılmadığı hususuna veya duruşmaya katılanların ad ve soyadlarına yer verilmediği görülmüştür. 59
- 5)** Duruşma tutanaklarında duruşmaya katılan tarafların ad ve soyadları ile iddia ve savunmalarının özetine yer verilmediği belirlenmiştir. 60
- 6)** Bazı kararların oy çokluğuyla verildiğinin belirtilmesine rağmen karşı görüşün yazılmadığı, heyet hâlinde verilen bir kısım kararlarda kararın oy birliğiyle mi yoksa oy çokluğuyla mı verildiğinin belirtilmediği, tek hâkim tarafından verilen kararların oy birliğiyle verildiğinin ifade edildiği, görüşme tutanağına göre karar oy çokluğuyla verilmesine ve kararda azlık oyu bulunmasına karşın hüküm fıkrasında kararın oy birliğiyle verildiğinin yazıldığı görülmüştür..... 60
- 7)** Kararların hüküm fıkrasında kararlara karşı başvuru yollarının gösterilmesinde hatalı uygulamalara düşüldüğü, 60
- IX-** Kimi dosyalarda yargılama giderlerinin mevzuata uygun olarak belirlenmesine, harç ve avansların usulüne uygun ve gecikmeksizin tahsiline yeterince önem verilemediği, 62
- 1)** Yargılama giderlerinin tahsili, hesaplanması, hükmedilmesi ve taraflara yükletilmesinde hatalara düşüldüğü, 62
- 2)** Adli yardım talepli dosyalarda yargılama giderlerine ilişkin hatalı uygulamalara düşüldüğü, 64
- 3)** PTT vasıtasıyla gönderilen posta avansının zamanında PTT'den çekilmeyerek iadesine neden olduğu saptanmıştır. 64
- 4)** İstenilen harcın davacı tarafından havale yoluyla gönderilmesi üzerine söz konusu tutarın gider avansı olarak dosyaya kaydedilerek harcın saymanlığa yatırılmadığı veya gecikmeli olarak yatırıldığı görülmüştür..... 65

5) 2577 sayılı Kanun'un 3 ve 5. maddeleri veya 5. maddesine aykırılık sebebiyle ya da ehliyetli şahsın avukat olmayan vekili marifetiyle açılan davada verilen dilekçe ret kararları üzerine yenilenen dava dilekçelerinin harçlandırılmadığı tespit edilmiştir.	65
6) Ölüm veya cismani zarar nedeniyle açılan tam yargı davalarında, davacıardan ¼ oranında nispi karar harcının peşin olarak yatırılmasının istendiği belirlenmiştir.	65
7) Genel bütçeye dâhil davacı idareden keşif harcı istenildiği saptanmıştır.	65
8) Vergi mahkemelerinde davacıdan keşif, müdahil veya yürütmenin durdurulması harcı istenildiği görülmüştür.	65
9) İdare mahkemesince verilen nihai kararlara karşı bölge idare mahkemesine yapılan istinaf başvurularında maktu karar harcı alındığı tespit edilmiştir.	66
10) İdare mahkemelerinde taraflarca evraklardan onaylı fotokopi (suret) alındığı hâlde, suret harcının tahsil edilmemiş olduğu tespit edilmiştir.	66
11) Avukat tarafından onaylanmış vekâletname örneklerinden harç alınmadığı görülmüştür.	66
12) Müdahale talebini havi dilekçelerin harçlandırılmadığı belirlenmiştir.	66
13) Yargılamanın yenilenmesi isteminin reddine ilişkin kararda, başvuru ve karar harcının davacı üzerinde bırakılmasına karar verildiği görülmüştür.	66
14) Adli yardım talebi reddedilen veya harç ve posta ücreti yatırılmayan dosyada, bu eksikler giderilmeden uyuşmazlığın esası hakkında karar verildiği izlenmiştir.	66
15) 2577 sayılı Kanun'un 3. ve 5. maddeleri veya 5. maddesi uyarınca verilen dilekçe ret kararlarında yargılama giderlerinin hüküm altına alınmadığı ve/veya miktarı belirtilmeyerek dökümünün yapılmadığı fark edilmiştir.	66
16) Artan posta ve bilirkişi avansının ancak karar kesinleştikten sonra iade edileceği anlamına gelecek şekilde hüküm kurulduğu saptanmıştır.	67
17) Adli yargının görevli olduğundan bahisle davanın reddine (yargı yolu nedeniyle görevsizlik) karar verilen dosyalarda, yargılamaya devam edilmesi hâlinde görevli mahkemece yargılama giderlerine hükmedileceğinden, bu aşamada hükmedilmesine yer olmadığına şeklinde karar verildiği izlenmiştir.	67
18) Harç iadeleriyle ilgili bazı hatalı uygulamalar yapıldığı,	68
Örneğin;	68
- Alınmayan/tahsil edilmeyen harçların iadesine ilişkin hüküm kurulduğu,	68
- Kullanılmayan veya fazladan yatırılan harçların iadesine ilişkin hüküm kurulmadığı veya karar kesinleştikten sonra ödenmesi yönünde hüküm kurulduğu,	68
- Retle sonuçlanan tam yargı davasında, peşin olarak alınan nispi karar harcından maktu karar harcını aşan kısmın iadesine yönelik hüküm kurulmadığı ya da nispi harcın tamamının davacı üzerinde bırakılmasına karar verildiği,	68
- Delil tespit isteminin reddine karar verilmesine karşın nihai kararda delil tespit istemi harcının iadesine karar verildiği,	68
- Müdahil başvurusunun reddine karar verilen durumlarda başvuru harcının iadesine karar verildiği, 68	
- Keşif harcı ve avansı yatırılan dosyada verilen dilekçe ret kararında dilekçenin yenilenmemesi halinde harç ve avansın iadesine yönelik hüküm kurulmadığı,	68
Görülmüştür.	68

- 19)** Kısmen kabul kısmen ret ile sonuçlanan ve konusu belli bir miktarı içeren davalarda, hüküm altına alınan anlaşmazlık konusu değer üzerinden hesaplanan nispi karar harcının, haklılık oranına göre davanın taraflarına yükletildiği görülmüştür..... 68
- 20)** İptal ile sonuçlanan davada, genel bütçeye dâhil davalı idarenin harçtan muaf olduğundan bahisle davacının yatırdığı harçların davalı idareye yükletilmeyip davacıya iadesine hükmedildiği görülmüştür. 68
- 21)** Harçtan muaf olan davacı idare lehine sonuçlanan davada, davalı idare harçtan muaf olmamasına rağmen, dava açılırken alınmayan harçların davalı idareden tahsili yönünde hüküm kurulmadığı izlenmiştir. 69
- 22)** Bozma/kaldırma üzerine ret ile sonuçlanan davada, genel bütçeye dâhil idareden alınmayan harçların davacıdan tahsili yolunda hüküm kurulmadığı görülmüştür..... 69
- 23)** Bozma/kaldırma üzerine verilen kararlarda, karar verilen tarihteki karar harcı tutarı dikkate alınmaksızın hüküm kurulduğu görülmüştür..... 69
- 24)** Vergi mahkemesince, davayı kaybeden belediye aleyhine karar harcına hükmedilmediği ve dolayısıyla söz konusu harcın tahsili için de harç tahsil müzekkeresi düzenlenmediği gözlenmiştir. ... 69
- 25)** Vergi mahkemesince verilen dilekçe ret kararlarında hükmedilen karar harçlarının tahsilini sağlamak üzere gerekli işlemlerin yapılmadığı görülmüştür. 69
- 26)** Tarh edilen verginin/kesilen cezanın kaldırılması talebiyle açılan dava reddedildiği hâlde nispi karar harcına hükmedilmediği tespit edilmiştir..... 69
- 27)** Yürütmenin durdurulması istemi ve/veya bu konuda verilen karara yapılan itiraz hakkında karar verildiği hâlde, nihai kararda yürütmenin durdurulması ve/veya yürütme itiraz harcına hükmedilmediği veya yürütmenin durdurulması hakkında karar verilmemesi hâlde yargılama giderleri arasına yürütmenin durdurulması harcının dâhil edildiği belirlenmiştir. 70
- 28)** Müdahil yargılama giderleri hakkında hüküm kurulmadığı veya katıldığı taraf lehine hüküm kurulan müdahilin yargılama giderlerinin üzerinde bırakılmasına karar verildiği müşahede edilmiştir. 70
- 29)** Feragat, kabul veya sulh nedeniyle karar verilmesine yer olmadığı yönünde verilen kararlarda, hükmedilen karar harcı belirlenirken dosyanın tekemmül edip etmediğinin gözetilmediği veya karar harcının tamamının davacı üzerinde bırakılmasına karar verildiği tespit edilmiştir. 70
- 30)** Konusu kalmayan dava hakkında verilen karar verilmesine yer olmadığına yönelik kararda, karar harcının tamamına hükmedilmediği izlenmiştir. 70
- 31)** 6100 sayılı Kanun'un 77. maddesi uyarınca vekâletname sunulmaması nedeniyle verilen davanın açılmamış sayılmasına kararında, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına ve/veya resmî yolla yapılan posta giderinin davacıdan tahsili için müzekkere yazılmasına karar verildiği izlenmiştir. 70
- 32)** 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 5. ve 26. maddesinin 3. fıkraları uyarınca verilen davanın açılmamış sayılmasına dair kararlarda yargılama giderlerine hükmedilmediği müşahede edilmiştir. . 71
- 33)** 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 4. fıkrası uyarınca verilen davanın açılmamış sayılması kararında, davacının yatırmadığı başvuru ve karar harcının tahsili için müzekkere yazılması yönünde hüküm kurulduğu veya yatırılan kısmın iadesine ilişkin hüküm kurulmadığı görülmüştür. 71
- 34)** 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, davayı takip hakkı kendisine geçenler tarafından dava yenileninceye kadar dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verilen dosyada, yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına ve vekâlet ücretinin davacı tarafından davalı idareye verilmesine hükmedildiği görülmüştür. 71

- 35)** Davanın yalnız öleni ilgilendirdiğinden bahisle verilen dilekçenin iptali kararında, yargılama giderleri hakkında hüküm kurulmadığı veya avukatlık ücreti ile davalı idarece yapılan yargılama giderlerinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine şeklinde hüküm kurulduğu saptanmıştır..... 71
- 36)** Bozma/kaldırma kararı taraflara tebliğ edilip henüz dosya esasa kaydedilmeden 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 5. fıkrasına göre posta avansı istenildiği gözlenmiştir..... 71
- 37)** Kararda eksik harçların veya genel bütçeden karşılanan posta masrafının tahsili için müzekkere yazılmasına hükmedilmediği veya hükmedildiği hâlde makul süre içerisinde müzekkere yazılmadığı tespit edilmiştir..... 72
- 38)** Vekil eliyle açılan davalarda, dilekçe ekinde sunulan vekâletname veya yetki belgelerinde vekâlet pulu bulunmadığı belirlenmiştir. 72
- 39)** Davada haklı çıkan taraf lehine vekâlet ücretine hükmedilmediği ya da vekil ile temsil edilmeyen veya davada haksız çıkan taraf lehine vekâlet ücreti belirlendiği saptanmıştır. 72
- 40)** Merciine tevdi ve dilekçe ret kararında davalı idare lehine vekâlet ücretine hükmedildiği tespit edilmiştir..... 72
- 41)** Tam yargı davalarında, reddedilen veya kabul edilen tazminat miktarını aşar şekilde maktu vekâlet ücretine hükmedildiği anlaşılmıştır. 73
- 42)** Hükmedilen tazminatın maktu avukatlık ücretinin üzerinde olduğu ve tarifenin üçüncü kısmına göre hesaplanan avukatlık ücretinin de maktu ücretin altında kaldığı durumlarda maktu vekâlet ücretine hükmedilmediği görülmüştür..... 73
- 43)** Feragat nedeniyle karar verilmesine yer olmadığına kararı verilen hâllerde davalı idare lehine vekâlet ücretine hükmedilmediği belirlenmiştir. 73
- 44)** Davanın açılmamış sayılmasına veya yargılamanın yenilenmesinin reddine dair kararlarda vekil ile temsil edilen davalı idare lehine vekâlet ücretine hükmedilmediği belirlenmiştir. 73
- 45)** Duruşma yapılan hâllerde duruşmalı dosyalar için öngörülen vekâlet ücretine hükmedilmediği veya duruşma yapılmadığı ya da vekili duruşmaya katılmadığı hâlde taraf lehine duruşmalı işler için öngörülen vekâlet ücretine hükmedildiği, kimi dosyalarda ise bozma/kaldırma üzerine verilen kararda, ilk yargılama aşamasında yapılan duruşmada avukat ile temsil edilen taraf lehine duruşmalı işler için belirlenen vekâlet ücretine hükmedilmediği görülmüştür..... 74
- 46)** Müdahil lehine veya aleyhine vekâlet ücretine hükmedildiği görülmüştür..... 74
- 47)** Maddi ve manevi tazminat istemiyle açılan davalarda, iki tazminat talebi için tek vekâlet ücretine hükmedildiği belirlenmiştir. 74
- 48)** Manevi tazminat isteminin kısmen kabulü, kısmen reddine ilişkin kararda davacı lehine hükmedilen vekâlet ücretini aşar mahiyette davalı idare lehine vekâlet ücretine hükmedildiği görülmüştür. 74
- 49)** İdari para cezası, ödeme emri veya ecrimisil ihbarnamesinin iptali istemiyle açılan davalarda mahkemelerce taraflar lehine nispi vekâlet ücretine hükmedildiği izlenmiştir. 74
- 50)** Vergi mahkemelerince verilen kararlarda, nispi vekâlet ücretine hükmedildiği görülmüştür. 74
- 51)** Bozma/kaldırma üzerine verilen kararlarda, karar tarihinde yürürlükte bulunan tarife hükümlerine göre vekâlet ücretine hükmedilmediği belirlenmiştir. 74
- X-** Veri girişi, kayıt ve işlemlerin UYAP ortamında doğru, eksiksiz ve zamanında yapılmasında, UYAP'ın kullanımında ve dosyaların esasa alınmasında kimi aksamaların yaşandığı, 75
- 1)** Danıştay veya bölge idare mahkemesi tarafından yeniden bir karar verilmek üzere iade olunan dosyaların esasa kaydedilmesinde gecikmeye düşüldüğü tespit edilmiştir. 75
- 2)** Dosyaların esasa alınmasında hatalı uygulamalar yapıldığı, 75

3) Yargılamanın yenilenmesi istemiyle yapılan başvuru üzerine, dilekçe yeni bir esasa kaydedilmeden esası kapatılmış eski dosya üzerinden işlemlerin takip edildiği belirlenmiştir.	75
4) Dava dosyasına fiziken sunulan bir kısım evrakın havalesinin yapılmadığı veya imzalı keşif tutanağı ile bilirkişi teslim tutanağı, bilirkişi raporu, tebliğ mazbatası, harç tahsil makbuzu gibi evrakın UYAP ortamına aktarılmadan dosyasına konulduğu izlenmiştir.	76
5) UYAP'ta yer alan tahsilat ve reddiyat bilgileri ile dosyada bulunan bilgilerde farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.	76
6) Dava dosyasında yer alan belge ve kararlarla UYAP kayıtları arasında uyumsuzluklar olduğu tespit edilmiştir.	76
7) Bazı kararlarda hâkimin elektronik imzasının yanında zabıt kâtibinin de elektronik imzasının yer aldığı görülmüştür.	76
8) UYAP ortamında öğrenilmesi mümkün olan nüfus, adres, tapu kayıtları gibi bilgi ve belgelerin temini veya başka mahkemede görülmekte olan davanın sonucunun araştırılması amacıyla ara kararları verildiği izlenmiştir.	77
9) UYAP iş listesindeki bazı belgelerin takip edilip onaylanmadığı, bazı onay işlemlerinin ise gecikmelerle yapılabildiği saptanmıştır.	77
10) Bazı dosyalarda belirlenen duruşma saatlerine uyulmadığı veya duruşma oturum saatlerinin gün içinde duruşması yapılacak tüm dosyalar için aynı saat olarak belirlendiği ya da duruşmalar arasındaki sürenin çok kısa tutulduğu izlenmiştir.	77
11) Nihai olarak karara bağlanıp kesinleşen bir kısım dosyaların, saklama süresi dolmuş olmasına rağmen uzunca bir zaman arşivde tutulmaya devam edildiği belirlenmiştir.	77
XI- Dosyaların tekemmül sürecinin takibinde ve havalesinde yeterince titiz davranılmadığı,.....	77
1) 2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddeleri kapsamındaki bazı davalarda, dilekçelerin karşılıklı tebliğe (replik-düplik) tabi tutulması suretiyle dosyaların tekemmül ettirildiği belirlenmiştir.	77
2) 2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddeleri kapsamındaki yürütmenin durdurulması istemli davalarda savunma süresinin otuz gün olarak uygulandığı görülmüştür.	78
3) Arsa metrekaresi birim değerlerinin tespitine ilişkin komisyon kararlarına karşı açılan yürütmenin durdurulması istemli davalarda savunma süresinin otuz gün olarak belirlendiği ya da dosyaların replik-düplik safahatına tabi tutulduğu tespit edilmiştir.	78
4) Yargılamanın yenilenmesi dilekçesinin karşı tarafa gönderilmeden karar verildiği veya dilekçelerin karşılıklı tebliğe (replik-düplik) tabi tutulması suretiyle dosyanın tekemmül ettirildiği tespit edilmiştir.	78
5) Aralarında ivedi yargılama usulüne tabi olanların da bulunduğu kimi dosyaların ilk incelemelerinin yapılması için havalesinde gecikmelere düşüldüğü görülmüştür.	78
6) Savunma dilekçesi veya ara kararı cevabı gelen ya da süresi dolan yürütmenin durdurulması talepli dosyaların üyelere geç havale edildiği belirlenmiştir.	78
7) Dosyanın tekemmülü sağlanmadan esastan havale edildiği belirlenmiştir.	78
8) Tekemmül eden dosyaların bir an evvel üyelere havalesinde yeterince titiz davranılmadığı anlaşılmıştır.	78
9) Dosyada zorunlu bir neden bulunmadığı hâlde havale değişikliği yapıldığı gözlenmiştir.	79
10) İş yükünün yoğun olduğu mahkemelerde heyet hâlinde görülecek davalar da dâhil olmak üzere genel bir uygulama olarak ilk incelemelerin tümünün üyeler tarafından yapıldığı izlenmiştir.	79

- 11) Dosyaların zamanında ele alınmasının ve kararların yasal süresi içerisinde yazılmasının takibinde, mahkeme başkanınca yeterli özenin gösterilemediği belirlenmiştir..... 79
- 12) Tekemmül süreci içerisinde taraflarca görevsizlik, bağlantı, ek süre, müdahale gibi ara karar alınmasını gerektirebilecek usule ilişkin talep ve itirazlar sunulduğu halde bu talep ve itirazların karara bağlanması amacıyla dosyaların ivedilikle havale edilmediği izlenmiştir..... 79
- XII- Tebligat ile kanun yolu ilk inceleme ve işlemlerinin usulüne uygun ve zamanında yapılmasında, dosyaların ilgili yerlere eksiksiz olarak gönderilmesinde aksamalara ve hatalı uygulamalara sebebiyet verildiği, 79
- 1) Dilekçeler, müzakereler ve bir kısım kararların tebliğe çıkarılmasında gecikmelere rastlandığı, ... 79
- 2) Tebligata ilişkin mevzuat hükümlerinin uygulanmasında gerekli hassasiyetin gösterilemediği, 80
- 3) Bir kısım evrakın tebliğinde yeterince titiz davranılmadığı, 82
- 4) Yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararın mahkemenin bu yönde bir kararı olmaksızın davalı idareye memur eliyle tebliğ edildiği görülmüştür. 83
- 5) Fiziki olarak gönderilen tebligatların muhataplarına bildirimine ilişkin alındı belgelerinin akıbetinin araştırılmadığı tespit edilmiştir. 83
- 6) Merceine tevdi kararı ile birlikte dava dilekçesinin ve/veya eklerinin tevdi kararı verilen idareye gönderilmediği saptanmıştır. 83
- 7) Vekilin istifasında taraflara, azlinde ise karşı tarafa bildirimde bulunulmadığı izlenmiştir..... 83
- 8) Davacı vekilinin istifasının asile bildiriminde müzekkere yazılmadığı veya müzekkere içeriğinin 6100 sayılı Kanun'un 82. maddesine uygun olmadığı tespit edilmiştir. 83
- 9) Davacı vekilinin istifa ettiğinden bahisle tebliğ evrakını almaktan imtina ederek evrakın mahkemeye iade edilmesi üzerine söz konusu tebligat geçerli kabul edilip yargılamaya devam edildiği görülmüştür. 84
- 10) İlgili yargısal veya idari makamlardan incelenip iade edilmek üzere istenen ya da re'sen gönderilen dosyaların veya evrakın karar kesinleşmesine ve/veya dosya arşive kaldırılmasına rağmen merceine iade edilmediği görülmüştür. 84
- 11) Adli yargı mercilerince incelenmek üzere istenilen derdest dosyaların aslının gönderildiği izlenmiştir. 84
- 12) Kanun yolu ilk incelemesinde gerekli hassasiyetin gösterilemediği, 84
- 13) Kanun yoluna başvurulmuş dosyaların işlemlerinin yapılmasında yeterince hassasiyet gösterilmediği, 86
- 14) Bir kısım dosyada, tevzi formlarında hedef sürenin belirtilmediği veya gerekli bildirim şerh düşülmediği, bir kısmında ise bu formların davalı idareye gönderilmediği tespit edilmiştir. 87

BÖLGE İDARE MAHKEMELERİ

1) İstinaf dairelerince ilk incelemenin zamanında, özenli ve amacına uygun olarak yapılmasında her zaman yeterli duyarlılığın gösterilemediği;

Bu cümleden olarak;

- İstinaf ilk incelemesinin gecikmeli olarak yapıldığı, bazı dosyalarda ise ilk inceleme tutanağının düzenlenmediği,

- Dairenin görev alanına girmeyen uyuşmazlığa ilişkin dosyaların, dairenin kayıtlarına alınışının üzerinden uzun bir süre geçtikten, bazı hallerde yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verildikten sonra uyuşmazlığı çözümlenmeye yetkili daireye gönderilebildiği,

- Dosyanın esasa alınmasının üzerinden uzunca bir süre geçtikten sonra istinaf başvurusunun tekemmül etmediğinden bahisle dosyanın mahkemesine iadesine karar verildiği,

- Daha sonraki iş bölümü kararı ile başka dairenin görev alanında kalan uyuşmazlığa ilişkin dosyaların iş bölümü kararının üzerinden uzun bir süre geçtikten sonra görevli daireye gönderilebildiği,

- İvedi yargılama usulüne tabi olan dosyanın dairenin esasına alınmasının üzerinden uzun bir süre geçtikten sonra Danıştaya gönderilmek üzere mahkemesine iadesine karar verilebildiği,

- Danıştayın bozma kararı üzerine ilk derece mahkemesince verilen kararlara karşı istinaf talebinde bulunulması üzerine esasa alınan dosyaların aradan uzun bir süre geçtikten sonra Danıştaya gönderilebildiği,

- Dosyanın esasa alınmasından uzun süre geçtikten, bazı dosyalarda işin esasına yönelik ara kararı verildikten veya yürütmenin durdurulması istemi görüşüldükten sonra istinaf başvurusunun süre aşımı yönünden reddine karar verildiği,

- Kesin nitelikli karara karşı yapılan istinaf başvurusu üzerine yürütmenin durdurulması istemi karara bağlanıp başvuru tekemmül ettirildikten sonra istinaf isteminin incelenmeksizin reddine karar verildiği,

- İstinaf başvurusunun esasa alınmasının üzerinden uzun süre geçtikten sonra istinaf dilekçesinin reddine karar verildiği,

- Dosyanın dairenin esasına alınmasının üzerinden makul olmayan süreler geçtikten sonra harç ve posta avansının yatırılmadığı görülerek bu eksikliklerinin tamamlanması yoluna gidildiği,

Görülmüştür.

*** Anayasa'nın 141. maddesinin 4. fıkrasında yer alan davaların "mümkün olan süratle" neticelendirilmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen adil yargılanma hakkının unsurlarından biri olan davaların makul bir süre içerisinde bitirilmesi ilkesi kapsamında; istinaf başvurularının öncelikle ilk incelemeye tabi tutularak, istinaf başvurusu kapsamında gönderilen dosyaların incelemesinin istinaf mahkemesinin veya başka bir dairenin görev alanına girip girmediğinin, ilk derece mahkemesi kararının kesin olup olmadığının, yürütmenin durdurulması istemi bulunmayan istinaf başvurusu bakımından dosyanın tekemmül ettirilip ettirilmediğinin, başvurunun süresi içerisinde yapılıp yapılmadığının, dilekçelerin 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesi esaslarına göre düzenlenip düzenlenmediğinin, istinaf dilekçesi verilirken gerekli harç ve giderlerin tamamının ödenip ödenmediğinin öncelikle ve özenli bir şekilde incelenmesinin usul edinilmesi, bu hususlarda herhangi bir hata ya da eksiklik tespit edildiği takdirde gerekli kararların gecikmeksizin alınması gerektiğinin bilinmesi,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 48. maddesinin 7. fıkrasındaki, istinaf için gerekli harç ve giderlerin ödenmediğinin, istinaf dilekçesinin 3. madde esaslarına göre düzenlenmediğinin, istinaf başvurusunun kesin bir karar hakkında olduğunun veya süresinde yapılmadığının anlaşıldığı hâllerde, anılan maddenin 6. fıkrasında sözü edilen kararların ilk derece mahkemesi tarafından verilmemesi durumunda istinaf mercileri tarafından verilebileceği**

şeklindeki düzenleme uyarınca, harç ve giderler yatırılmadığından bahisle kararın istinaf edilmemiş sayılmasına, istinaf dilekçesinin reddine, kesin kararlara karşı yapılan istinaf başvurularının reddine ve istinaf başvurusunun süresinde olmadığından bahisle reddine ilişkin kararların, istinaf başvurularının ilk incelemesi sonrasında verilecek kararlardan olduğunun, dolayısıyla da söz konusu kararların verilebilmesi için istinaf başvurularının tekemmüle tabi tutulmasına gerek bulunmadığının hatırlanması,

2) 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun uyarınca yapılan itirazların sonuçlandırılmasında gecikmeler olduğu izlenmiştir.

* 4483 sayılı Kanun'un "itiraz" başlıklı 9. maddesinin 4. fıkrasındaki, itirazların öncelikle inceleneceği ve en geç üç ay içinde karara bağlanacağına dair hükme uygun hareket edilerek, itiraz dosyası ile ilgili yapılması gerekli yazışmaların ve adli tatilde geçen sürenin, belirtilen yasal süreyi uzatmayacağı unutulmaması,

3) Süreli veya öncelikli işlerin vaktinde yapılmasında aksamalara neden olduğu,
Bu bağlamda,

- Yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlara yapılan itirazların, yedi günlük süre geçtikten sonra karara bağlanabildiği,

- İstinaf aşamasındaki yürütmenin durdurulması talepleri hakkında gecikmeli olarak karar verildiği veya hiç karar verilmediği,

- İstinaf aşamasında yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne karar verilen dosyanın tekemmül etmesine rağmen makul süre içerisinde esastan karara bağlanmadığı,

- Ara karar cevabı gelen veya mevzuatta öncelikli olarak görülmesi gerektiği belirlenen uyuşmazlıklara ilişkin dosyaların ele alınması ve sonuçlandırılmasında gerekli titizliğin gösterilemediği,

- Bağlantı veya yetkili yargı yerinin belirlenmesi hakkındaki taleplerin gecikmeli olarak karara bağlandığı,

- İlk derece mahkemesince usulden verilmiş kararlara ilişkin istinaf başvurularının gecikmeli olarak ele alındığı,

- Bozma kararı üzerine yeniden esasa kaydedilen dosyaların ele alınmasında gecikmelere düşüldüğü,

- Yeniden bir karar verilmek üzere iade edilmesini müteakip mahkemesince karara bağlanan dosyaların öncelikli olarak ele alınmadığı,

Görülmüştür.

* 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 7. fıkrasında, yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlara yapılan itirazların, itiraz edilen merciler tarafından dosyanın kendisine gelişinden itibaren yedi gün içinde karara bağlanacağı belirtildiğinden anılan Kanun hükmüne uygun hareket edilmesi,

* 2577 sayılı Kanun'un 27. ve 52. maddeleri gereğince yürütmenin durdurulmasına ilişkin istemlerin ivedilikle karara bağlanması gerektiğinin unutulmaması,

* Anayasa'nın 141. maddesinin 4. fıkrası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin 1. fıkrası dikkate alınarak, 2577 sayılı Kanun'un 20. maddesinin 5. fıkrasında belirtildiği üzere bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde dosyaların, öncelikli işler göz önünde bulundurulmak suretiyle, geliş tarihlerine göre incelenip

tekemmül ettikleri sıraya göre sonuçlandırılmasının ihmal olunmaması, ara kararı verilip cevabı gelmiş veya cevap süresi geçmiş ya da bilirkişi raporuna itiraz aşaması tamamlanmış dosyalarla, Danıştayca bozulup yeniden bir karar verilmek üzere daireye intikal eden veya yeniden bir karar verilmek üzere iade edilmesine müteakip mahkemesince karara bağlanan dosyaların öncelikle ele alınması, haklı nedene dayanmayan gecikmelerden kaçınılması,

* Anayasa'nın 141. maddesinin 4. fıkrasında yer alan davaların "mümkün olan süratle" neticelendirilmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen adil yargılanma hakkının unsurlarından biri olan davaların makul bir süre içerisinde bitirilmesi ilkesi kapsamında, ilk derece mahkemesince verilen usule ilişkin kararların istinafi sonucu bu dosyalarda verilen kararların kaldırılması hâlinde yargılamaya devam edileceği dikkate alındığında söz konusu dosyaların öncelikli olarak ele alınmasının uygun olacağı bilinmesi,

4) Bölge idare mahkemesinde adli yardım taleplerinin karşılanmasında hatalı uygulamalara düşüldüğü,

Örneğin;

- Davacı tarafından istinaf aşamasında adli yardım talep edilmesine karşın söz konusu talep hakkında herhangi bir karar verilmediği,

- Adli yardım talepli istinaf başvurusu üzerine, adli yardım talebi hakkında karar verilmeden yürütmenin durdurulması isteminin karara bağlandığı,

- Mahkemesince adli yardım talebi kabul edildikten sonra karar verilen dosyada, adli yardım talepli olarak yapılan istinaf başvurusu üzerine adli yardım isteminin tekrar kabulüne karar verildiği,

- Temyiz dilekçesi ile talep edilen adli yardım talebi hakkında karar verildiği,

İzlenmiştir.

*2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinin yollama yaptığı 6100 sayılı Kanun'un 336. maddesinin 3. fıkrasında, kanun yollarına başvuru sırasında adli yardım talebi bölge adliye mahkemesine veya Yargıtaya yapılır şeklinde düzenlemeye yer verildiğinden; ilk derece yargılaması sırasında adli yardım talebinde bulunulmamış ya da reddedilmiş olması hâlinde istinaf aşamasında adli yardım talebinde bulunulur ya da tekrarlanırsa öncelikle bu taleplerin karara bağlanması gerektiğinin; temyiz istemiyle birlikte adli yardım talebinde bulunulması hâlinde bu talebin Danıştayca değerlendirilmesi gerektiğinin, ilk derece mahkemesince adli yardım taleplerinin kabul edilmiş olması hâlinde, 6100 sayılı Kanun'un 335. maddesinin 3. fıkrası uyarınca adli yardım, hükmün kesinleşmesine kadar devam edeceğinden, istinaf dilekçelerinde yer alan adli yardım talebi hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığının hatırdan tutulması,

5) İdare veya vergi mahkemelerinde yürütmenin durdurulması hakkında verilen karara iştirak eden hâkimin itiraz aşamasında veya esas hakkında karara katılan hâkimin istinaf aşamasında da heyete katıldığı saptanmıştır.

* 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 7. fıkrasındaki, istinaf başvurusuna konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkimin, aynı davanın istinaf yoluyla bölge idare mahkemesince incelenmesinde bulunamayacağı yolundaki amir hükmün dikkate alınması ayrıca yürütmenin durdurulması istemleri ile ilgili verilen kararlara katılan hâkimin itiraz aşamasında aynı dosyanın kararına iştirak edip edemeyeceği konusunda açık bir düzenleme bulunmamakta ise de, yukarıda anılan hüküm göz önüne alınarak

idare veya vergi mahkemelerince verilen yürütmenin durdurulması istemleri hakkındaki kararlara katılan hâkimin aynı kararların itiraz aşamasında bulunmamasına özen gösterilmesi,

6) İstinaf başvurusu üzerine ilk derece mahkemesinin görevsiz olduğundan bahisle kararın kaldırılarak davanın görev yönünden reddine karar verildiği belirlenmiştir.

***2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 5. fıkrası uyarınca, bölge idare mahkemesi, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hâkim tarafından bakılmış olması hâllerinde, istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı ilgili mahkemeye göndermesi gerektiğinden, bölge idare mahkemesince, ilk derece mahkemesinin görevsiz olduğundan bahisle kararının kaldırılması hâlinde görevsizlik kararı verilmeksizin dosyanın mahkemesine gönderilmesi gerektiği hususunun göz ardı edilmemesi,**

7) İlk inceleme üzerine verilen kararın kaldırılarak işin esası hakkında hüküm kurulduğu görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 5. fıkrasında, bölge idare mahkemesinin ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulunduğu durumlarda, istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı ilgili mahkemeye göndereceği düzenlemesine yer verildiğinden, belirtilen durumlarda bölge idare mahkemesince işin esası hakkında hüküm kurulamayacağını bilmesi,**

8) İstinaf başvurusu üzerine işin esası hakkında bir karar verilmesi gerekirken yeniden karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine iadesi yönünde hüküm kurulduğu,

Örneğin;

- İlk derece mahkemesince eksik inceleme yapılarak veya maddi olgular açıklığa kavuşturulmadan karar verildiği gerekçesiyle dosyanın mahkemesine iade edildiği,

- Hatalı veya eksik mevzuat uyarınca ya da yeterli gerekçe gösterilmeden karar verildiğinden bahisle dosyanın ilk derece mahkemesine iade edildiği,

- Davacının dava açma ehliyeti olup olmadığı veya davada süre aşımı bulunup bulunmadığı gibi hususların araştırılması suretiyle yeniden bir karar verilmesi gerektiğinden bahisle esas hakkında verilen kararın kaldırılmasına ve dosyanın mahkemesine iadesine karar verildiği,

- Keşif ve/veya bilirkişi incelemesi yapılarak karar verilmesi ya da ek bilirkişi raporu alınması gerektiğinden bahisle dosyanın mahkemesine iadesine karar verildiği,

- Danıştay tarafından bölge idare mahkemesince eksik hususlar tamamlandıktan sonra bir karar verilmesi gerekçesiyle istinaf kararının bozulması üzerine yeniden esasa alınan dosyada, bozma kararındaki gerekçeler tekrarlanmak suretiyle ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın iadesine hükmedildiği,

- Tam yargı davasında ilk derece mahkemesince, olayda hizmet kusuru bulunmadığından bahisle davanın reddi yolunda verilen karara karşı yapılan istinaf başvurusu üzerine, kusur ortaya konulduktan sonra miktar belirlenerek tazminat talebi hakkında karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine iadesine karar verildiği,

- İlk derece mahkemesince idarelerin kusur oranlarının ayrı ayrı belirlenmediği, davacının kusurunun bulunup bulunmadığı yönünden bir inceleme yapılmadığı gerekçeleriyle dosyanın mahkemesine iade edildiği,

- Dava konusu işlemin iptali, parasal hak talebinin kabulüne ilişkin kararda, parasal hakların tazminine ilişkin gerekçe belirtilmediğinden bahisle dosyanın mahkemesine iade edildiği,

- Davacının talebini aşar şekilde hüküm kurulduğundan bahisle dosyanın mahkemesine iade edildiği,

- İşlemin yetki veya şekil unsurları yönünden hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle verilen ilk derece mahkemesi kararı kaldırılarak esas hakkında yeniden bir karar verilmesi gerektiğinden bahisle dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar verildiği,

- İhbarnamedeki eksikliklerin sadece tebliği hükümsüz kıldığı, bu nedenle tarhiyatın kaldırılmasına karar verilemeyeceği gerekçesiyle esas hakkında yeniden karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar verildiği,

- Vergi tekniği raporunun tebliğ edilmediğinden bahisle verilen kabul kararı kaldırılarak, söz konusu rapor tebliğ edilerek yeniden bir karar verilmesi gerektiğinden bahisle dosyanın iadesine karar verildiği,

- Zamanaşımı bulunduğu gerekçesiyle verilen davanın kabulüne ilişkin karara karşı yapılan istinaf başvurusu üzerine, olayda zamanaşımı bulunmadığından bahisle kararın kaldırılmasına ve yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar verildiği,

- Dava konusu para cezasında tekerrüre ilişkin hükümlerin uygulanamayacağı gerekçesiyle verilen iptal kararının istinaf edilmesi üzerine, olayda tekerrür hükümlerinin uygulanabileceği dolayısıyla ilk derece mahkemesince işin esası hakkında bir karar verilmesi gerektiğinden bahisle kararın kaldırılarak dosyanın mahkemesine iade edildiği,

- Disiplin cezasına karşı açılan davada, soruşturma aşamasında davacıya usulüne uygun savunma hakkı tanınmadığı gerekçesiyle işlemin iptaline ilişkin ilk derece mahkemesi kararına karşı yapılan istinaf başvurusu üzerine davacıdan usulüne uygun savunma istenildiği dolayısıyla uyuşmazlığın esası hakkında yeniden bir karar verilmesi gerektiğinden bahisle kararın kaldırılmasına ve dosyanın mahkemesine iadesine karar verildiği,

- Disiplin cezasına ilişkin işleme karşı açılan davada verilen ilk derece mahkemesi kararının, disiplin cezasına konu eylemle ilgili olarak ceza mahkemesindeki yargılama sonucunun beklenilmesi gerektiğinden bahisle kaldırılmasına ve dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar verildiği,

- İlk derece mahkemesince hükme esas alınan yargı kararının kaldırıldığından bahisle yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine iade edildiği,

- Dava konusu ödeme emrinin dayanağı olan para cezasına/tahakkuk işlemine karşı açılan davanın sonucu beklenmeden karar verildiği gerekçesiyle mahkeme kararının kaldırılmasına dosyanın tekrar karar vermek üzere mahkemesine gönderilmesine karar verildiği,

- Davanın ilgililere ihbar edilmediği veya müdahale taleplerinin karara bağlanmadığı gerekçesiyle işin esası hakkında verilen mahkeme kararının kaldırılarak yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın iadesi yönünde hüküm kurulduğu,

Belirlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesi uyarınca bölge idare mahkemesinin, ilk derece mahkemesinin kararını hukuka uygun bulmayarak istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verdiği hâllerde, kural olarak işin esası hakkında yeniden bir karar vereceği; istisnai olarak, ilk inceleme üzerine verilen**

kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulduğu, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hâkim tarafından bakılmış olması hallerinde ise dosyayı ilgili mahkemeye göndereceği hükme bağlanmış, böylelikle temyiz incelemesinden farklı olarak bölge idare mahkemesince kanunda yer alan istisnalar dışında esasa ilişkin yargılama yapılması ve ilk derece yargılamasında söz konusu olabilecek hukuka aykırılıkların bu aşamada telafi edilmesi suretiyle adalete erişimin süratle sağlanması amaçlanmış olup istinaf incelemesinin mahiyeti gereği, uyuşmazlığa konu maddi olayın tespiti ve değerlendirilmesi ile uygulanacak hukuk kuralının belirlenmesi ve yorumlanmasında ilk derece mahkemeleriyle aynı yetkiye sahip olduğu da göz önüne alındığında, maddede belirtilen istisnai haller hariç olmak üzere, kural olarak istinaf mercii tarafından eksikliklerin giderilmesi veya gerekli araştırmanın yapılması suretiyle yeniden hüküm kurulması gerektiğinin, bu doğrultuda istinabe müessesesinin de etkin bir şekilde kullanılabilmesinin, aksi yorumlarla ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak dosyanın mahkemesine iade edilmesinin söz konusu yasal düzenlemeye açıkça aykırılık teşkil edeceği gibi yargılama sürecinin uzamasına sebebiyet vereceğinin, nitekim Anayasa Mahkemesi ile Danıştay Dairelerinin son yıllarda istikrar kazanmış içtihatlarının da bu yönde olduğunun göz ardı edilmemesi,

9) Duruşma istemi bulunmasına karşın duruşma yapılmayarak karara bağlanan istinaf başvurularına ilişkin gerekçeli kararlarda, duruşma talebi hakkında herhangi bir değerlendirme yapılmadığı görülmüştür.

* 2577 sayılı Kanun'un 17. maddesinin 2. fıkrasında yer alan hüküm gereğince, istinaf aşamasında taraflardan birinin istemde bulunması hâlinde duruşma yapılması ancak bölge idare mahkemesinin bu istemi kabul etmesine bağlı olmakla birlikte; eğer duruşma istemi reddedilecekse bu hususa ilişkin değerlendirmenin kararın giriş kısmında yazılmasının faydalı olacağı, aksi hâlde bilhassa duruşma isteyen tarafın, dilekçesinin incelenmediği yönünde bir izlenim edinebileceğinin unutulmaması,

10) İstinaf başvurusu üzerine esasa alınan dosyalarda, ilk derece mahkemesi kararından sonraki bir tarihte davacının öldüğünün anlaşılması üzerine, 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesi kapsamında işlem tesis edilmesi gerektiğinden bahisle ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere mahkemesine iadesi yönünde hüküm kurulduğu gözlenmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinde sayılan istisnai hallerden biri olmaması sebebiyle, istinaf aşamasında ölüm veya herhangi bir sebeple tarafların kişilik veya niteliğinde değişiklik olması halinde 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinde belirtilen kararların istinaf mercii tarafından bizzat verilmesine engel bir durumun bulunmadığının, salt bu gerekçeye dayanılarak ilk derece mahkemesince verilen kararın kaldırılması halinde hak kayıpları ortaya çıkabileceği gibi yargılama sürecinin de uzayacağı göz önünde bulundurulması,

11) İptal ile sonuçlanan ve davalı idarenin istinaf başvurusu üzerine esasa alınan dosyada, ilk derece mahkemesi kararından sonraki bir tarihte davacının vefat ettiğinin anlaşılması üzerine, 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 1. fıkrası uyarınca davayı takip hakkı kendisine geçen mirasçıların başvurmasına kadar dosyanın işlemden kaldırılması gerektiğinden bahisle ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine gönderildiği izlenmiştir.

* Dilekçenin iptaline karar verilmesi gereken haller saklı kalmak üzere; ilk derece mahkemesinde davacı lehine sonuçlanan, davalı idarece istinaf yoluna başvuru ve istinaf esasına alınan davalarda, ilk derece mahkemesi kararından sonraki bir tarihte (artık karşı taraf konumunda olan) davacının vefat ettiğinin anlaşılması üzerine, istinaf

dairesince doğrudan 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 1. fıkrası uyarınca kanun yolu başvurusunda bulunan idarenin ölenin mirasçıları aleyhine istinaf dilekçesini yenilemesine kadar istinaf başvurusunun işlemde kaldırılması gerektiğinin, aksi durumda ortada bir iptal kararı bulunduğundan davacı mirasçıların bu aşamada davayı devam ettirmelerinde bir menfaatleri olmayacağına, salt dosyanın işlemde kaldırılmasını teminen kararın kaldırılarak dosyanın idare mahkemesine gönderilmesi halinde ise mevcut iptal kararının hukuki sonuçlarının ortadan kalkacağına, bu durumun hak kayıplarına yol açabileceği gibi işleme koyma dilekçesi verme yükümlülüğü bulunan tarafın da değişmesi sonucunu doğuracağına hatırla tutulması,

12) İlgili kanunlarında yer alan özel düzenlemeler gereğince kesin olarak verilen bazı nihai kararlara karşı yapılan istinaf başvurularının incelendiği görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen parasal sınırın altında kalan davalar, 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu uyarınca verilen para cezalarına ilişkin olarak açılan davalar ile 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 53., 72. ve 79. maddeleri uyarınca tesis edilen işlemlere karşı açılan davalarda mahkemenin vermiş olduğu kararların kesin olduğunun, dolayısıyla usul kararları da dâhil bu kararlara karşı istinaf/temyiz yolunun kapalı olduğu hususunun unutulmaması,**

13) İstinaf başvurusu üzerine intikal eden dosyalarda tekemmül safahatı izlenmeksizin esas hakkında kararlar verildiği saptanmıştır.

*** 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 2. fıkrası uyarınca istinaf, temyiz şekil ve usullerine tâbi olup, aynı Kanun'un 48. maddesinin 3. fıkrasında ise temyiz dilekçelerinin, ilgisine göre kararı veren bölge idare mahkemesine, Danıştaya veya 4. maddede belirtilen mercilere verileceği ve kararı veren bölge idare mahkemesi veya Danıştayca karşı tarafa tebliğ edileceği, karşı tarafın tebliğ tarihini izleyen otuz gün içinde cevap verebileceği, 5. fıkrasında ise; yürütmenin durdurulması isteği bulunan temyiz dilekçelerinin, karşı tarafa tebliğ edilmeden dosya ile birlikte, yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmek üzere kararı veren bölge idare mahkemesince Danıştay Başkanlığına gönderileceği, Danıştayda görevli daire veya kurul tarafından yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verildikten sonra tebligatın bu daire veya kurulca yapılarak dosyanın tekemmül ettirileceği belirtildiğinden, istinaf aşamasında tekemmül etmemiş olan dosyaların esastan karara bağlanamayacağına unutulmaması,**

14) 4483 sayılı Kanun uyarınca soruşturma izni verilmesine veya soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararlara karşı ilgililerince yapılan itirazın kabulü üzerine, "soruşturma izni verilmesi" kararının "soruşturma izni verilmemesi" kararına; "soruşturma izni verilmemesi" kararının ise "soruşturma izni verilmesi" kararına çevrilmesine yönelik kararların, gerekçe belirtilmeden soyut nitelikte "hazırlık soruşturması yapılmasına yeterli bilgi ve belgenin dosya muhteviyatı itibarıyla mevcut olduğu/olmadığı anlaşıldığından itirazın kabulüne, soruşturma izni verilmemesine/verilmesine ilişkin kararın yöntem ve yasaya uygun bulunmaması nedeniyle bozulmasına" şeklindeki ifadelerle kaleme alındığı izlenmiştir.

*** Anayasa'nın 141. maddesinin 3. fıkrasında yer alan "Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır." hükmü ile 4483 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 2. fıkrasında yer alan "Yetkili merci bu rapor üzerine soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur." hükmü karşısında, soruşturma izni verilmesi ya da verilmemesine dair merci kararlarını inceleyen itiraz makamının itirazı kabul edip soruşturma izni verilmesi kararını soruşturma izni verilmemesi kararına; soruşturma izni verilmemesi kararını ise soruşturma izni verilmesi kararına çevirmesi hâlinde, "Ön inceleme raporu ve eki**

belgelerin, isnat edilen suçtan dolayı Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlık soruşturması yapılmasını gerektirecek nitelikte olduğu ya da olmadığı” gibi soyut ifadeler yerine, kararı gerekçeli olarak yazmasının yukarıda anılan Anayasa ve Kanun hükümlerinin gereği olduğunun bilinmesi,

15) 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca verilen kararlarda ilgiliye isnat edilen fiilin yeri, zamanı, niteliği ve oluş şekline ilişkin bilgilere hiç yer verilmediği veya yeterince yer verilmediği; isnat edilen fiilin “görevi kötüye kullanmak”, “görevi ihmal”, “resmî belgede sahtecilik”, “taksirle yaralama” veya “mala zarar verme” gibi açıklayıcı nitelik arz etmeyen kısa ifadelerle belirtildiği görülmüştür.

*** İlgili için ceza yargılaması yapılması veya yapılmaması gibi önemli bir sonuç doğurabilecek olan soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi yönündeki kararlarda, ilgiliye isnat edilen fiilin birkaç kelime ile belirtilmesi uygulamasından vazgeçilerek, Anayasa’nın 141. maddesinin 3. fıkrasına uygun şekilde “fiilin yeri, zamanı, niteliği ve oluş şekline” ilişkin bilgilere açık biçimde yer verilmesinin usul edinilmesi,**

16) İstinaf başvurusu üzerine verilen kararlarda, istinaf başvurusunda bulunanın iddiaları ile karşı tarafın savunmasında ileri sürülen somut hususlara yeterince yer verilmeyerek, genel mahiyette ve kalıplaşmış ifadelerle istemin ve savunmanın özeti bölümlerinin kaleme alındığı tespit edilmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun’un 24. maddesinin (1/b) fıkrasında, davacının ileri sürdüğü olayların ve dayandığı hukuki sebeplerin özetinin ve istem sonucu ile davalının savunmasının özetinin kararlarda bulunacak hususlar arasında sayılması karşısında, ileri sürülen iddialara ve istinaf sebeplerine istemin özeti bölümünde yer verilmesi, savunmanın özeti bölümüne ise soyut ve kalıplaşmış ifadeler yerine ileri sürülen somut hususların yazılması,**

17) İdare ve vergi mahkemelerinin bağlantı istemleri üzerine incelenen dosyalarda verilen “bağlantının varlığına ya da bağlantı bulunmadığına” ilişkin kararlarda, “bağlantılı olduğu ileri sürülen davalar arasında 2577 sayılı Kanun’un 38. maddesinin 1. fıkrasında öngörülen anlamda bağlantı bulunduğu veya bulunmadığı” şeklinde soyut ifadelerin kullanıldığı, somut gerekçelere yer verilmediği, bağlantılı olduğu iddia edilen dosyaların konularının yazılmadığı ve dosyanın görüşüleceği mahkemenin hangi ilkeler çerçevesinde belirlendiğinin ortaya konulmadığı anlaşılmıştır.

*** 2577 sayılı Kanun’un 24. maddesinin (1/e) fıkrası hükmüne uygun şekilde, kararın dayandığı hukuki sebepler ile gerekçesine yer verilmesi zorunlu olduğundan bağlantı kararlarının da bu kural doğrultusunda özenle kaleme alınması gerektiğinin hatırlanması,**

18) Yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne ilişkin mahkeme kararlarının kaldırılarak yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesine dair bölge idare mahkemesi kararlarının gerekçesiz olarak veya matbu gerekçelerle kaleme alındığı izlenmiştir.

*** Her ne kadar 2577 sayılı Kanun’un 27. maddesinin 2. fıkrasında, yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararların gerekçeli olması gerektiği vurgulanmış ve yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin kararlar için bu yönde bir belirleme yapılmamış ise de, yürütmenin durdurulmasına ilişkin mahkeme kararlarının kaldırılarak yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesine yönelik bölge idare mahkemesi kararlarının da gerekçeli olarak yazılmasının işin mahiyeti icabı olduğunun unutulmaması; anılan durumun, mahkemelerin her türlü kararının gerekçeli olarak yazılması gerektiğini belirleyen Anayasa’nın 141. maddesinin 3. fıkrasının da bir gereği olduğunun bilinmesi,**

19) İstinaf aşamasında verilen yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne dair kararların gerekçesiz olarak veya soyut ifadelerle kaleme alındığı tespit edilmiştir.

*** Mahkemelerin her türlü kararının gerekçeli olarak yazılması gerektiğini belirleyen Anayasa'nın 141. maddesinin 3. fıkrası hükmü ile 2577 sayılı Kanun'un 24. maddesinin (1/e) fıkrası hükmüne uygun şekilde, istinaf aşamasında verilen yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne dair kararların dayandığı hukuki sebepler ile gerekçesine yer verilmesi hususuna dikkat edilmesi,**

20) Yürütmenin durdurulması isteminin reddine yönelik kararının kaldırılarak yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne ilişkin olarak verilen kararda veya istinaf aşamasında dava konusu işlemin yürütmesinin durdurulmasına dair kararda telafisi güç veya imkânsız zararların neler olduğu hususundan bahsedilmediği görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesinde, idari işlemin hangi gerekçelerle hukuka açıkça aykırı olduğunun ve uygulanması hâlinde doğacak telafisi güç veya imkânsız zararların neler olduğunun yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarda belirtilmesi gerektiği; 52. maddesinde ise davanın reddine ilişkin kararlara karşı temyiz ya da istinaf yoluna başvurulması hâlinde, dava konusu işlem hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesinin 27. maddede öngörülen koşulun varlığına bağlı olduğu düzenlendiğinden, gerek yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin kararlara karşı itiraz üzerine verilen yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarda, gerekse istinaf aşamasında dava konusu işlemin yürütmesinin durdurulmasına ilişkin kararlarda telafisi güç veya imkânsız zararların neler olduğu hususunun açıkça belirtilmesi gerektiğinin unutulmaması,**

21) Temyiz yolu açık olan uyuşmazlıkta, 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 5. fıkrasında sayılan istisnai haller dışında idare mahkemesince yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın iadesine karar verildiği hallerde kanun yolunun gösterilmediği veya kararın kesin olduğunun belirtildiği izlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesi uyarınca, bölge idare mahkemesinin, istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verdiği hâllerde, kural olarak işin esası hakkında yeniden bir karar vereceği; ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulduğu, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hâkim tarafından bakılmış olması hallerinde ise dosyayı ilgili mahkemeye göndereceği hükme bağlanmış olduğundan, temyiz yolu açık olan uyuşmazlıklarda yalnızca maddede belirtilen durumlara hasren verilen gönderme kararlarının kesin olduğunun bilinmesi,**

22) İstinaf isteminin reddine ilişkin kararlarda, istinaf yargılama giderlerine ilişkin hüküm kurulmadığı veya "yargılama giderlerinin istinaf edenin üzerinde bırakılmasına" şeklinde hüküm kurulması ile yetinilerek istinaf aşamasında yapılan yargılama giderlerinin dökümünün gösterilmediği izlenmiştir.

*** Kararların hüküm fıkrasında taraflara yüklenecek yargılama giderlerinin tüm kalemlerinin eksiksiz hesaplanarak miktarının gösterilmesi, yargılama giderlerinin haksız çıkan tarafa yükletileceğinin unutulmaması, bu suretle Hazinesin zararına veya tarafların mağduriyetine yol açabilecek uygulamalardan geri durulması,**

23) Bölge idare mahkemesince istinaf istemi kabul edilerek uyuşmazlık hakkında yeni bir karar verilmesine karşın sadece istinaf aşamasında yapılan yargılama giderlerinin kararda belirtildiği, davanın tüm safahatında yapılan giderlerin hüküm altına alınmadığı saptanmıştır.

*** İstinaf istemi kabul edilip bölge idare mahkemesince yeni bir karar verilmesi durumunda ilk derece mahkemesince verilen karar ortadan kalktığından davanın açılmasından itibaren yapılan tüm masrafların hesaplanarak kararın hüküm fıkrasında gösterilmesinin usul edinilmesi,**

24) Vergi uyuşmazlıklarında istinaf aşamasında yürütmenin durdurulmasının reddine karar verildiği halde yürütmenin durdurulması harcına hükmedilmediği tespit edilmiştir.

*** 492 sayılı Kanun'a ekli (3) Sayılı Tarife'nin (III/c) maddesinde, bölge idare mahkemesinin yürütmenin durdurulması kararlarında harç alınacağı belirtildiğinden, vergi dava dairelerince istinaf başvuruları esnasında verilen yürütmenin durdurulması istemlerinin reddine veya kabulüne ilişkin kararlarda yürütmenin durdurulması harcının hüküm altına alınması gerektiğinin bilinmesi,**

25) İstinaf aşamasında yapılan yargılama sonucunda mahkemesince verilen iptal/kabul kararı kaldırılarak davanın reddine karar verilmiş olmasına karşın istinaf aşamasında genel bütçeye dâhil idareden alınmayan harçların davacıdan tahsili yolunda hüküm kurulmadığı görülmüştür.

*** 492 sayılı Kanun'un 13. maddesinin (1/j) fıkrasında, Genel Bütçeye dâhil idarelerin bu Kanun'un 1 ve 3 Sayılı Tarifelerine giren bütün işlemlerinin harçtan müstesna olduğu belirtildikten sonra, "yukarıdaki işlemlerin hesaplanacak harçlarının, Genel Bütçeye dâhil idarelerin haklılığı nispetinde karşı taraftan tahsiline ilgili merciince karar verilir" hükmü yer aldığından, istinaf aşamasında yapılan yargılama sonucunda verilen nihai kararda hükmün genel bütçeye dâhil idarelerin lehine olması durumunda, istinaf başvurusu sırasında harçtan muaf idarelerden peşin alınmayan harçların davacıdan tahsili cihetine gidilmesi gerektiğine dikkat edilmesi,**

26) 4483 sayılı Kanun'dan doğan uyuşmazlıklarda şahıslarca verilen itiraz dilekçelerinin mahkeme kaydına girmesinden sonra esas numarası alınmaksızın başkanlık müzekkeresi ile işlem dosyasının istenildiği, işlem dosyası geldikten sonra dilekçelerin esas kaydına alındığı saptanmıştır.

*** 4483 sayılı Kanun'un 9. maddesinde öngörülen 3 aylık süre içerisinde karar verilip verilmediğinin takibi bakımından itiraz dilekçelerinin derhal kayıtlarının yapılarak esas numarası verilmesine özen gösterilmesi,**

27) 4483 sayılı Kanun uyarınca yapılan itiraz istemlerine ilişkin dosyalarda, işlem dosyasının ya da kurum kararının tüm ilgililere tebliğ edildiğine dair tebliğ alındılarının gönderilmediği gerekçesiyle dosyanın merciine iadesine karar verildiği tespit edilmiştir.

*** 4483 sayılı Kanun'un "itiraz" başlıklı 9. maddesinin 4. fıkrasındaki, itirazların öncelikle inceleneceği ve en geç üç ay içinde karara bağlanacağına dair hükümden yola çıkılarak, itirazların bir an önce sonuçlandırılabilmesi için işlem dosyasının veya tebliğ alındılarının ara kararıyla temini yoluna gidilmesinin usul edinilmesi; ara kararlarının gereklerinin yerine getirilmediği takdirde ise tekiden ara kararı alınabileceği gibi dosyada mevcut bilgi ve belgelere göre de karar verilebileceğinin bilinmesi; bu gibi durumlarda karar numarası almak suretiyle dosyanın mahalline iade edilmesi hâlinde idarenin eksikliği tamamlayıp dosyayı tekrar mahkemeye göndermesinin takibinin yapılamayacağı, bunun ciddi hak kayıplarına yol açabileceğinin, öte yandan idarenin kararı tüm muhataplarına tebliğ etmesi halinde dahi bu kişilerin karara itiraz etme**

zorunluluğunun olmadığı gibi yalnızca itiraz edenler yönünden karar verilmesine veya kendisine sonradan tebligat yapılan kişilerin ayrı bir itiraz başvurusunda bulunmalarına kanuni bir engel de bulunmadığının hatırdan tutulması,

28) Dosyaların zamanında ele alınmasının ve kararların yasal süresi içerisinde yazılmasının takibinde, daire başkanınca yeterli özenin gösterilemediği belirlenmiştir.

*** 2576 sayılı Kanun'un 3/B maddesinde "Dairelerinde uyumlu, verimli ve düzenli bir çalışmanın gerçekleşmesini ve işlerin makul süre içinde incelenmesini ve karara bağlanmasını sağlamak" bölge idare mahkemesi daire başkanlarının görevleri arasında sayılmış olup dosyaların ele alınması ile kararların yazımı, imzalanması ve onay işlemlerinin tamamlanması hususunda yaşanan aksaklıkların daire başkanınca hassasiyetle takip edilmesi gerektiğinin hatırdan çıkarılmaması,**

29) İstinaf aşamasında yürütmenin durdurulması talebi hakkında verilen kararlara karşı yapılan itiraz üzerine dosyaların en yakın bölge idare mahkemesine gönderildiği belirlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 52. maddesi uyarınca istinaf başvuruları esnasında bölge idare mahkemelerince verilen yürütmenin durdurulması kararlarının kesin olduğunun ve bu kararlara karşı yapılan itirazlarda dosyaların re'sen veya tarafların talebi üzerine en yakın bölge idare mahkemelerine gönderilmesine ilişkin bir usul bulunmadığının hatırdan tutulması,**

30) Temyiz yolu açık olmayan uyuşmazlığa ilişkin olarak verilen temyiz dilekçesi üzerine dosyanın Danıştaya gönderildiği tespit edilmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 48. maddesinin 3. fıkrası ile 6. fıkrası hükmü birlikte değerlendirildiğinde, bölge idare mahkemesi tarafından istinaf üzerine verilen kesin kararların temyizi hâlinde dosyanın Danıştaya gönderilmeden ilgili daire tarafından talep hakkında karar verilmesinin usul ekonomisi açısından daha doğru olduğunun hatırdan tutulması,**

31) Bölge idare mahkemesince duruşma açılan dosyalarda yargılamaya ilişkin hedef süreyi gösteren belgenin duruşma davetiyesi ekinde taraflara gönderilmediği veya gönderilen evrakta gerekli bildirimün şerh düşülmediği görülmüştür.

*** 23/06/2017 tarih ve 30105 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 7. maddesinin 4. fıkrasında yer alan, bölge idare mahkemelerinde, esas kaydı alan dosyalarda duruşma açılmaması hâlinde ilgilinin bizzat sözlü veya yazılı müracaatı üzerine hedef süreyi içeren belgenin yazı işleri müdürlüğünce verileceği, bu belgenin ayrıca tebliğ edilmeyeceği, duruşma açılmasına karar verilmesi hâlinde ise hedef süreyi içeren belgenin çağrı kâğıdıyla ilgililere gönderileceği şeklindeki hüküm ile 5. fıkrasında yer alan, ilgililere verilecek tevzi formlarında veya yapılacak bildirimlerde "Belirtilen sürede soruşturmanın/yargılamanın sonuçlandırılması hedeflenmekte olup, bu hedefin gerçekleştirilmesinde tarafların ve avukatların katkı ve desteği büyük önem arz etmektedir. Taraflardan kaynaklanan sebeplerle meydana gelen gecikmelerin hedef sürenin hesabında dikkate alınmadığı da göz önünde bulundurularak, bu hususlara hassasiyet göstermenizi rica ediyoruz." açıklamasına yer verileceği yönündeki hükümlere riayet edilmesi,**

32) Komisyon başkanlığınca her yıl ocak ayı sonu itibarıyla hedef sürelerin gerçekleşmesinde yaşanan gecikmelerin sebepleri ve çözüm önerilerine ilişkin hazırlanması gereken raporların hazırlanıp ilgili mercilere gönderilmediği veya gecikmeli olarak gönderildiği belirlenmiştir.

*** 23/06/2017 tarih ve 30105 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik’in 8. maddesinin 3. fıkrasında ayrıntılarına yer verilen raporun hazırlanıp ilgili mercilere gönderilmesinde hassasiyet gösterilmesi,**

ORTAK TAVSİYELER

I- İlk incelemenin zamanında, özenli ve amacına uygun olarak yapılmasında her zaman yeterli duyarlılığın gösterilemediği,

Bu cümleden olarak;

1) Aralarında ivedi yargılama usulüne tabi olanların da bulunduğu kimi dosyaların ilk incelemelerinin gecikmeli olarak yapıldığı görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun’un 20/A ve 20/B maddeleri kapsamındaki uyuşmazlıklarda yedi gün içinde ilk incelemenin yapılarak dilekçenin tebliğe çıkarılması; diğer uyuşmazlıklarda ise anılan Kanun’un 14. maddesinin 4. fıkrası uyarınca en geç on beş gün içerisinde ilk incelemelerin sonuçlandırılması gerektiğinin hatırlanması,**

2) Bazı dosyalarda ilk inceleme tutanağının düzenlenmediği veya özenli ve amacına uygun olarak doldurulmadığı görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun’un 14. maddesinin 3, 4 ve 5. fıkralarında yer alan düzenlemeler gereğince, ilk inceleme tutanağının özenli ve amacına uygun olarak dosyanın görüşülmesinden önce düzenlenmesi, tereddüt varsa bu durum belirtilmek suretiyle tutanağın tamamlanmasına özen gösterilmesi gerektiğinin, esasen mahkemenin öncelikle ilk inceleme tutanağında belirtilen hususları karara bağlayacağını hatırlanması,**

3) Dilekçeler üzerindeki incelemelerde yeterince dikkatli davranılmadığı, kimi dosyalarda dava dilekçesinden veya savunmadan kolaylıkla anlaşılacak bazı hususların ancak davanın ileri aşamalarında fark edilebildiği, bazı dosyalarda ise bu hususların hiç fark edilemediği görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun’un 14. maddesinin 3. fıkrası uyarınca dava dilekçeleri üzerinde, görev, yetki, idari merci tecavüzü, ehliyet, idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı, süre aşımı, husumet, 3. ve 5. maddelere uygun olup olmadıkları yönlerinden özenli ve amacına uygun bir inceleme yapılarak bu açılardan sorunlu görülen dosyalar hakkında aynı Kanun’un 15. maddesi uyarınca işlem yapılması, aynı maddenin 6. fıkrası uyarınca, dava dilekçesindeki eksikliklerin ilk incelemeden sonra tespit edilmesi hâlinde davanın her safhasında ilk incelemeye dair hususlarla ilgili olarak karar verilmesi mümkün ise de, telafisi zor durumların ortaya çıkmaması ve davaların sonuçlandırılmasının gereksiz yere uzamasına neden olunmaması için ilk inceleme aşamasında dosyaların daha dikkatle tetkike tâbi tutulması,**

4) Kesinleşen iptal davasının sonucuna dayalı olarak açılan tam yargı davasında, esas kaydının kapatılarak dosyanın iptal davasını sonuçlandıran mahkemeye gönderilmesine karar verildiği izlenmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin (1/a) fıkrası uyarınca, idari yargının görevli olduğu konularda, görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek dava dosyasının görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesi mümkün ise de, kesinleşen iptal davası sonucuna göre bir işlemin icrasından doğan zararın tazmini istemiyle açılan tam yargı davalarının, birden fazla idare mahkemesinin bulunduğu yerlerde iptal davasına bakan mahkeme dışındaki mahkemede açılması hâlinde, anılan davanın bu mahkemede görülüp sonuçlandırılmasına aynı Kanun'un 36. maddesi ile herhangi bir engel getirilmemiş olduğuna uygulamada dikkat edilmesi,

5) İdari işlemde kaynaklı tam yargı davasında merciine tevdi kararı verildiği görülmüştür.

* 2577 sayılı Kanun'un 13. maddesinde, idari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gerektiği belirtilmiş olup, başka kanunlarda aksi öngörülmediği müddetçe kural olarak idari işlemde kaynaklı tam yargı davalarında 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin (1/e) fıkrası uyarınca idari mercii tecavüzü kararı verilemeyeceğinin bilinmesi,

6) Merciiine tevdi kararı üzerine açılan davanın, merciine tevdi kararını veren mahkemede açılması gerektiğinden bahisle dosyanın anılan mahkemeye gönderildiği anlaşılmıştır.

* 2577 sayılı Kanun uyarınca verilen merciine tevdi kararları sonrası açılan davaların, mevzuatımızda yer alan usul hükümleri dikkate alındığında merciine tevdi kararına ait dosyanın yenilenmesi olduğundan söz etmeye olanak bulunmadığı, bilakis idarenin cevabı üzerine açılan bu davaların yeni bir dava olduğu, bu doğrultuda merciine tevdi kararları sonrası açılan davalara ilişkin dilekçelerin tevzi edilen mahkemece incelenmesi ve esas kaydı kapatılması usulünün terk edilmesi,

7) Genel olarak davacı küçük adına velâyetin annesi ya da babası tarafından tek başına açılan davaların bakılarak esastan sonuçlandırıldığı görülmüştür.

* 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "Velâyet" başlıklı 336. maddesinde evlilik devam ettiği sürece ana ve babanın velâyeti birlikte kullanacakları hükme bağlanmış olup, bu tür davalarda ehliyet şartının anılan hüküm dikkate alınmak suretiyle değerlendirilmesi gerektiğinin gözden kaçırılmaması,

8) Vasi tarafından kısıtlı adına açılan davalarda vesayet makamından izin alınıp alınmadığı araştırılmadan kararlar verildiği izlenmiştir.

* 4721 sayılı Kanun'un 462. maddesinin 8. fıkrasında acele hallerde vasinin geçici önlemler alma yetkisi saklı kalmak üzere, dava açma, sulh olma, tahkim ve konkordato yapılmasının vesayet makamının iznine bağlı olduğu belirtilmiş olmakla, vasi tarafından açılan davalarda, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 54. maddesi uyarınca vesayet makamının izninin alınıp alınmadığının vasiden sorularak gelen cevaba göre bir karar verilmesi gerektiğinin bilinmesi,

9) Davacı tüzel kişileri temsile yetkili olduğuna dair dosyada herhangi bir evrak bulunmayan kişilerce açılan davalara ait dosyaların tekemmüle tabi tutulduğu veya yetki belgesi sunulmadığı gerekçesiyle dilekçe ret kararı verildiği görülmüştür.

*** Tüzel kişilerin taraf olduğu davalarda doğrudan dava açan kimselerin mevcut mevzuat hükümleri uyarınca temsile yetkili olduklarına dair belgelerin dilekçe ekinde bulunması gerektiğinin, aksi halde bu kimselerce imzalanmış dilekçelerin işleme konulamayacağı; öte yandan, tüzel kişi adına birden fazla kişinin müştereken yetki kullanacağı belirlendiği hallerde sadece bir kişinin imzası ile temsil yetkisinin kullanılmayacağı; bu gibi durumlarda 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinin atıfta bulunduğu 6100 sayılı Kanun'un 54. maddesi uyarınca işlem tesis edilmesi gerektiğinin hatırlanması,**

10) Davacı şirket adına verilen vekâletnamede imzası bulunan şahsın davanın açıldığı tarih itibarıyla yetki süresinin dolmuş olduğu gerekçesiyle ara kararıyla davacı vekilinden imza sirküleri istenildiği görülmüştür.

*** Temsil ettiği tüzel kişi adına hareketle avukata vekâletname veren şahsın tüzel kişiyi temsil etme yetkisinin sona ermiş olmasının, tüzel kişilikle avukat arasında kurulmuş olan vekâlet ilişkisini sonlandırmayacağı hatırlanması,**

11) Kişi adına avukat tarafından açılan davada, usulüne uygun vekâletname sunulmamasına karşın 6100 sayılı Kanun'un 77. maddesinin 1. fıkrasında öngörülen usul uygulanmaksızın dosyanın tekemmül ettirildiği veya söz konusu eksiklik nedeniyle dilekçe ret kararı verildiği görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesi hükmü ile atıfta bulunulan 6100 sayılı Kanun'un 77. maddesinin 1. fıkrasında, vekâletnamesinin aslını veya onaylı örneğini vermeyen avukatın, dava açamayacağı ve yargılamayla ilgili hiçbir işlem yapamayacağı ancak gecikmesinde zarar doğabilecek hâllerde mahkemenin, vereceği kesin süre içerisinde vekâletnamesini getirmesi koşuluyla avukatın dava açmasına veya usul işlemlerini yapmasına izin verebileceği, bu süre içinde vekâletname verilmez veya asıl taraf yapılan işlemleri kabul ettiğini dilekçeyle mahkemeye bildirmezse dava açılmamış veya gerçekleştirilen işlemlerin yapılmamış sayılmasına karar verileceği şeklindeki hükmün göz önünde bulundurulması,**

12) Davacı taraf vekillerince tanzim edilerek onaylanmış olan vekâletnamelerle açılan dilekçelerin işleme konulmuş olduğu belirlenmiştir.

*** 6100 sayılı Kanun'un 76. maddesi uyarınca noter tarafından onaylanan ya da düzenlenen vekâletname aslını veya avukat tarafından onaylanmış aslına uygun örneğini vermeyen vekilin dava açamayacağı ve yargılama ile ilgili hiçbir görev yapamayacağı cihetle, avukat vekil tarafından tanzim edilerek onaylanmış vekâletnamenin işleme konulamayacağı gözden kaçırılmaması,**

13) Dava açma süresinin hesaplanmasında mali tatile ilişkin yasal düzenlemelerin dikkate alınmadığı görülmüştür.

*** 5604 sayılı Mali Tatil İhdas Edilmesi Hakkında Kanun'un 1. maddesi uyarınca, her yıl temmuz ayının birinden yirmisine kadar (yirmisi dâhil) malî tatil uygulanacağı ve vergiyle ilgili işlemlere ilişkin dava açma sürelerinin malî tatil süresince işlemeyeceği hususunun göz önünde bulundurulması,**

14) Hasım gösterilmeden veya yanlış hasımla açılan davalarda, hasım belirlenmeden veya düzeltilmeden kanun yolu açık kararlar verildiği görülmüştür.

* Usul yönünden verilen kararlar da dâhil olmak üzere, davayı sonuçlandıran bütün kararların davalı idarelere tebliğ edilmesi gerekmektedir. Usul yönünden verilen kararların temyiz veya itirazı kabil olanlarında bu hakkın kullanılması durumunda, dilekçelerin karşı tarafa tebliği yasal zorunluluktur. Daha önce kendisine nihaî karar tebliğ edilmeyen ve dilekçede de ismi bulunmayan bir idareye kanun yolu dilekçesinin tebliği hâlinde bu durumun tereddüt yaratacağı da aşikârdır. Bu itibarla hasım belirtilmeden veya yanlış hasımla açılan davalarda, karardan önce gerçek hasmın belirlenmesi gerektiğinin hatırda tutulması,

15) Davacının verdiği yetki uyarınca avukat olmayan vekil aracılığıyla açılan davanın incelenerek karara bağlandığı görülmüştür.

* 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 35. maddesi uyarınca mahkemelerde gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etme, savunma, adli işlemleri takip etme, bu işlere ait bütün evrakı düzenleme yetkisinin yalnız baroda kayıtlı avukatlara ait olduğunun, ehliyetli olan şahsın avukat olmayan vekili tarafından dava açılmış ise 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin (1/d) fıkrası uyarınca dilekçenin reddine karar verilmesi gerektiğinin bilinmesi,

16) İmzasız dilekçelerle açılan davaların tekemmüle tabi tutulduğu gözlenmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesinde idari davaların, Danıştay, idare mahkemesi ve vergi mahkemesi başkanlıklarına hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle açılacağı kuralına yer verildiğinden, fiziki veya elektronik imzası bulunmayan dilekçelerle açılan davaların tekemmüle tabi tutulmayarak dilekçenin reddine karar verilmesi gerektiğinin gözden kaçırılmaması,

17) Noter tarafından düzenlenmiş resmî bir belge olmaksızın parmak izi kullanmak suretiyle açılan dava dilekçesine ait dosyanın tekemmül ettirildiği izlenmiştir.

* 6100 sayılı Kanun'un "İmza Atamayanların Durumu" başlıklı 206. maddesinin 1. fıkrasında "İmza atamayanların mühür veya bir alet ya da parmak izi kullanmak suretiyle yapacakları hukuki işlemleri içeren belgelerin senet niteliğini taşıyabilmesi, noterler tarafından düzenleme biçiminde oluşturulmasına bağlıdır." kuralına yer verildiğinden; imza atmaya muktedir olmadığı ve yazı bilmediği anlaşılan davacıların kullanmış oldukları parmak izinin imza yerine geçebilmesi için dava dilekçesine, parmak izinin tasdikine ilişkin noterler tarafından düzenlenecek resmî belgenin de eklenmesi gerektiğinin hatırdan çıkarılmaması,

18) İki ayrı işlemin iptali istemiyle tek dilekçeyle açılan davada, işlemlerden birine karşı açılacak davanın adli yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle kısmen görev ret kararı verildiği belirlenmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 5. maddesinin 1. fıkrasında, maddi ve veya hukuki yönden bağıllık ya da sebep sonuç ilişkisi bulunan birden fazla işleme karşı aynı dilekçeyle dava açılabileceği hüküm altına alınmakla birlikte, farklı yargı kollarının görev alanına giren işlemler arasında usul hukukunu ilgilendiren yönüyle sebep-sonuç ve bağıllık ilişkisinden söz edilemeyeceği, dolayısıyla idari yargının görev alanında kalan işlemin iptalinin usule uygun şekilde talep edilmesi hâlinde dahi, iki talebin birlikte karara bağlanmasına hukuken olanak bulunmadığının ve bu tip kararların adil yargılanma hakkının unsurlarından biri olan yargılamanın makul süre içerisinde bitirilmesi ilkesine hâlel getirebileceği de dikkate alınarak farklı yargı kollarının görev alanına giren işlemleri

konu edinen dilekçelerin 2577 sayılı Kanun'un 5. maddesinin 1. fıkrası uyarınca reddinin usul edinilmesi,

19) Tek bir dilekçe ret kararına konu edilebilecek eksikliklerin birden çok dilekçe ret kararı ile giderilebildiği izlenmiştir.

*** Birden fazla dilekçe ret sebebi var ise dilekçe ret kararında sebeplerin tümünün birlikte değerlendirilmesinin usul edinilmesi, aksi davranışın usul ekonomisine aykırı olarak gereksiz zaman ve emek israfına neden olduğunun unutulmaması,**

20) Kanunda yer verilmeyen sebeplere dayalı olarak usule uygun olmayan dilekçe ret kararları verildiği,

Örneğin;

- Davanın ehliyetli olmayan kişi tarafından ikame olunduğu gerekçesiyle ve 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin (1/b) fıkrasına atıf yapılarak otuz gün içinde yeniden açılmak üzere dilekçenin reddedildiği,

- Davanın görev yönünden reddine dair sulh ceza mahkemesi kararının kesinleşme şerhini içeren bir örneğinin dava dilekçesine eklenmediği gerekçesiyle dilekçe ret kararı verildiği,

- Dava dilekçesinin davanın konusu bölümünde iptal istemine yer verilmesine karşın sonuç bölümünde iptal istemine yer verilmediği gerekçesiyle dilekçe ret kararı verildiği,

- Davacı vekilinden tezkere ile baro pulu istenildiği, baro pulu eksikliğinin tamamlanmadığından bahisle dilekçe ret kararı verildiği,

- Dava dilekçesinin aslının imzalı olduğu gözetilmeden, ikinci nüshasının fotokopi imza olduğu gerekçesiyle dilekçe ret kararı verildiği,

- Aynı yıla ait gelir vergisi, geçici vergi ve vergi ziyayı cezalarının kaldırılması istemiyle açılan davada, gelir vergisi ile geçici vergiler için iki ayrı dava açılmak üzere dilekçenin reddine karar verildiği,

Görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 14. maddesinin (3/g) fıkrası ile 15. maddesinin (1/d) fıkrasında yer alan düzenlemeler gereğince, dava dilekçeleri ancak aynı Kanun'un 3. veya 5. maddesine aykırı olarak düzenlenmişse dilekçenin reddine karar verilebileceği belirtildiğinden bunlar dışındaki sebeplerden dolayı dilekçe ret kararı verilmemesi gerektiğinin hatırdan çıkartılmaması,**

*** Dava dilekçesi içeriğinde iptal istemine yer verilmesinin yeterli kabul edilmesi suretiyle, davacının talebinin anlaşılması hâlinde dilekçenin dava konusu bölümünde ve sonuç kısmında ayrı ayrı iptal istemine yer verilmesinin aranmayacağı unutulmaması,**

*** 1136 sayılı Kanun'un 27. maddesinin 3. fıkrası ve 6100 sayılı Kanun'un 77. maddesi uyarınca dava dilekçelerine ekli vekâletnameye baro pulu yapıştırılmamış olmasının yaptırımının, dilekçenin reddine karar vermek olmadığının kabulü ile aksi yöndeki uygulamadan vazgeçilmesi,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesinin 1. fıkrasında, idari davaların, Danıştay, idare ve vergi mahkemelerine hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle açılacağı hükmüne yer verilerek dilekçe aslının imzalı olması yeterli kabul edilmiş olup, yargılamayı uzatacağı gözetilerek bu tür konularda dilekçe ret kararı verilmesinden kaçınılması,**

*** Aynı takvim yılı içerisinde elde edilen kazanç üzerinden yapılan gelir vergisi ve geçici vergi tarhiyatları aynı maddi ve hukuki sebebe dayandığından, bunların bir arada dava konusu edilmesinin 2577 sayılı Kanun'un 5. maddesine aykırılık teşkil etmediğinin hatırdan çıkartılmaması,**

21) 2577 sayılı Kanun uyarınca verilen dilekçe ret kararı üzerine, davacı tarafından yenilenen dilekçede, aykırılıkların kısmen giderilmesine karşın aynı yanlışlıkların yapıldığı gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği belirlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 5. fıkrasına göre davanın reddine karar verilebilmesi için ilk dilekçe ret kararında belirtilen aykırılıkların yenilenen dava dilekçesinde de aynen tekrarlanması gerektiğinden, bir kısım aykırılıklar giderildikten sonra yenilenen dilekçe ile açılan davada, hak kayıplarına neden olunmaması bakımından davanın reddedilmesi yerine yeni bir dilekçe ret kararı verilmesinin daha uygun olacağının gözden irak tutulmaması,**

22) Adli yargı mercilerince görevsizlik kararı verilerek dava dosyasının idare mahkemesine gönderildiği hâllerde dosya esas kaydının kapatılmasına karar verildiği izlenmiştir.

*** Adli yargı yerince verilen görev ret kararı üzerine dava dosyasının idare mahkemesine gönderilmesi hâlinde hak kaybına sebebiyet verilmemesi açısından 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesi uyarınca değerlendirme yapılmasının daha doğru olacağının bilinmesi,**

II- Yürütmenin durdurulması istemli, ara karar cevabı gelen, eski esaslı, ivedi usule tabi dosyalar gibi süreli veya öncelikli işlerin vaktinde yapılmasında aksamalara neden olduğu,

Bu bağlamda,

1) Yürütmenin durdurulması taleplerinin zamanında karşılanmasında gerekli özenin gösterilemediği,

Örneğin;

- Yürütmenin durdurulması talepleri hakkında gecikmeli olarak karar verildiği veya talep hakkında herhangi bir karar verilmediği,

- Yürütmenin durdurulması isteminin savunmadan ve/veya ara kararından sonra incelenmesine karar verilen dosyada, savunmaya ve/veya ara karara cevap verildikten ya da cevap süresi dolduktan sonra dosyanın işlemsiz bırakıldığı,

- Yürütmenin durdurulması isteminin savunmadan ve/veya ara kararından sonra incelenmesine karar verilmesine karşın ara karar cevabı sunulmayan dosyada, yürütmenin durdurulması talebi hakkında herhangi bir karar verilmeksizin ara kararı verildiği,

- İkinci kez talep edilen yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmediği,

- Tarhiyata karşı açılan davada, yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına kararının davanın ilerleyen safhalarında verilebildiği,

Saptanmıştır.

*** 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yürütmenin durdurulmasına ilişkin istemlerin ivedilikle karara bağlanması gerektiğinin unutulmaması,**

2) Mahkemesince ya da bölge idare mahkemesince yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne karar verilen dosyaların tekemmül etmiş olmasına rağmen makul süre içerisinde karara bağlanmadıkları saptanmıştır.

*** Yürütmenin durdurulmasına karar verilen dava dosyalarının, öncelikle incelenip karara bağlanacağı yönündeki 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesinin 8. fıkrası hükmüne uygun davranılması,**

3) Eski yıllardan intikal eden dosyalar mevcut iken yeni esas sayılı davaların karara bağlandığı belirlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 20. maddesinin 5. fıkrası uyarınca ivedi ve öncelikli işler göz önünde bulundurulmak suretiyle, dosyaların geliş tarihlerine göre incelenip, tekemmül ettikleri sıraya göre sonuçlandırılması,**

4) Öncelikli olarak görülmesi gerektiği belirlenen bazı dosyaların ele alınması ve sonuçlandırılmasında gerekli titizliğin gösterilemediği,

Örneğin;

- 2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddesi kapsamında olan,
- Bozma/kaldırma kararı üzerine yeniden esasa kaydedilen,
- Ara karar cevabı gelen veya ara kararına cevap süresi geçen,
- Keşif ve/veya bilirkişi süreçleri tamamlanan,
- Eski yıllardan intikal eden ve yetki veya görev ret kararı ile gelerek yeniden esasa alınan,
- Esastan karara bağlandıktan sonra Danıştay/istinaf kararı gereğince verilen dilekçe ret kararına müteakip yeniden tekemmül eden,
- Esastan havale edildikten sonra hâkimin görev yerinin değişmesi veya uzun süreli izne ayrılması gibi sebeplere bağlı olarak havale değişikliği yapılan,
- Özel mevzuatında öncelikli olarak görülmesi gerektiği belirlenen,

Dosyaların uzun süre işlemsiz bırakıldığı görülmüştür.

*** Anayasa'nın 141. maddesinin 4. fıkrası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin 1. fıkrası dikkate alınarak, 2577 sayılı Kanun'un 20. maddesinin 5. fıkrasında belirtildiği üzere bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde dosyaların, öncelikli işler göz önünde bulundurulmak suretiyle, geliş tarihlerine göre incelenip tekemmül ettikleri sıraya göre sonuçlandırılmasının ihmal olunmaması, 20/A maddesi kapsamında ivedi yargılama usulüne tabi davaların dosyanın tekemmülünden itibaren en geç bir ay içinde, 20/B maddesi kapsamında merkezî ve ortak sınavlara ilişkin yargılama usulüne tabi davaların, dosyanın tekemmülünden itibaren en geç on beş gün içinde karara bağlanması, anılan davalarda ara kararı verilmesi, keşif, bilirkişi incelemesi ya da duruşma yapılması gibi işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması; keza ara kararı verilip, cevabı gelmiş veya cevap süresi geçmiş ya da bilirkişi raporuna itiraz aşaması tamamlanmış dosyalarla, bölge idare mahkemesince veya Danıştayca yeniden bir karar verilmek üzere mahkemeye intikal eden dosyaların öncelikle ele alınması, haklı nedene dayanmayan gecikmelerden kaçınılması,**

5) Tekemmül eden dosyaların duruşmaya geç konulduğu veya duruşma icra edildikten sonra on beş gün içerisinde karar verilmediği görülmüştür.

* **Anayasa'nın 141. maddesinin 4. fıkrasının, davaların "mümkün olan süratle" neticelendirilmesinin yargının görevi olarak tespit eden hükmü ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin 1. fıkrasına ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 11. maddesine uygun hareket edilerek, öncelikli işlerden olan duruşmalı davalarda gecikmelere sebebiyet vermemeye özen gösterilmesi, ayrıca 2577 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca, duruşma yapıldıktan sonra en geç on beş gün içinde karar verilmesi esas olduğundan bu hususa dikkat edilmesi,**

6) Başka bir davanın sonucuna göre karar verilmek üzere bekletme kararı verilmesine ve karar sonucu beklenen dosyanın karara bağlanmış olmasından uzunca bir süre geçmesine rağmen bekletme kararı verilen dosyanın işlemsiz bırakıldığı müşahede edilmiştir.

* **Görülmekte olan bir dava sonucunun, başka bir dava sonucuna bağlanarak bekletme kararı verilmesi hâlinde, beklenen davanın sonuçlanıp sonuçlanmadığının takibi hususunda gerekli hassasiyetin esirgenmemesi,**

III- Esastan havale edilen bazı dosyaların ele alınmasında gecikmelere sebebiyet verildiği ve tespit edilen hedef sürelerle uyulması hususunda gerekli hassasiyetin her zaman gösterilmediği izlenmiştir.

* **Anayasa'nın 141. maddesinin 4. fıkrası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin 1. fıkrası dikkate alınarak 2577 sayılı Kanun'un 20. maddesinin 5. fıkrasında belirtildiği üzere bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde dosyaların, öncelikli işler göz önünde bulundurulmak suretiyle, geliş tarihlerine göre incelenip tekemmül ettikleri sıraya göre sonuçlandırılmasının ihmal olunmaması, tekemmül eden dosyaların ise en geç altı ay içinde karara bağlanması, haklı nedene dayanmayan gecikmelerden kaçınılması,**

* **2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 28. maddesinin 2. ve 7. fıkraları ile 23/06/2017 tarih ve 30105 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereğince belirlenen hedef sürelerle riayet edilmesi,**

IV- Ara kararlarının, yürütmenin durdurulması ile esas kararlarının ve müzekkerelerin mevzuatta belirlenen veya makul sürede yazılmadığı,

Örneğin;

1) Yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne ilişkin kararların on beş gün içerisinde yazılıp, imza ve UYAP onay sürecinin tamamlanmadığı saptanmıştır.

* **2577 sayılı Kanun'un 27. maddesinin 9. fıkrasında yer verilen "Yürütmenin durdurulmasına dair verilen kararlar onbeş gün içinde yazılır ve imzalanır." hükmüne riayet edilmesi,**

2) Ara kararların kaleme alınmasında, imza ve UYAP onay sürecinin tamamlanmasında makul sürelerin geçirildiği görülmüştür.

* **Anayasa'nın 141. maddesinin 4. fıkrasının, davaların "mümkün olan süratle" neticelendirilmesinin yargının görevi olarak tespit eden hükmü ile Avrupa İnsan Hakları**

Sözleşmesi'nin 6. maddesinin 1. fıkrasına ve 2576 sayılı Kanun'un 11. maddesine uygun hareket edilerek, ara kararların kaleme alınmasında, imza sürecinin ve UYAP onay işlemlerinin tamamlanmasında mahkemenin iş durumu da göz önüne alınarak makul sürelerin aşılması hususunda itina gösterilmesi,

3) Esasa dair kararların otuz gün içerisinde yazılıp imza ve UYAP onay sürecinin tamamlanmadığı belirlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 14/07/2021 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7331 sayılı Kanun ile değişik 24. maddesinde yer alan "Kararlar, verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yazılır ve imzalanır." hükmü uyarınca esasa dair kararların yazım ve imzalanması ile UYAP onay süreçlerinin maddede belirtilen sürede tamamlanmasına özen gösterilmesi,**

V- Usul hükümlerinin doğru ve gecikmeksizin uygulanmasında her zaman gerekli hassasiyetin gösterilmediği,

Bu bağlamda;

1) Davacının ilk kez veya yeniden yaptığı adli yardım başvurusu hakkında bir karar verilmediği veya adli yardım talebinin gecikmeli olarak karara bağlandığı ya da adli yardım talebi olmamasına karşın adli yardım hakkında karar verildiği anlaşılmıştır.

*** Anayasa'nın 141. maddesinin 4. fıkrasının davaların "mümkün olan süratle" neticelendirilmesini yargının görevi olarak tespit eden kuralına nazaran taraflarca sunulan dilekçeler özenle okunduktan sonra ayrı bir ara karar ile değerlendirme yapılmasını gerektiren talepler hakkında ivedilikle gerekli işlemlerin yerine getirilmesinde azami gayret gösterilmesi,**

*** Dilekçelerinin dikkatli tetkike tabi tutularak adli yardım isteminin gecikmeksizin değerlendirilmesi gerektiğinin, ayrıca 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinin yollama yaptığı 6100 sayılı Kanun'un 337. maddesinin yeni bir sebep ortaya çıktığında evvelce reddedilen adli yardım talebinin yenilenebileceği yolundaki kuralı karşısında, bu nevi isteklerin karara bağlanması zorunluluğunun hatırdan tutulması,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinin yollama yaptığı 6100 sayılı Kanun'un 337. maddesinin 1. fıkrası uyarınca adli yardım konusunda karar verilebilmesi için davacının bu yönde bir talebinin bulunması gerektiğinin unutulmaması,**

2) Adli yardım talebinin reddine ilişkin kararlarda adli yardım için sunulan belge ve bilgilerin hangi sebeple kabul edilmediğine ilişkin gerekçe belirtilmediği görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinin yollama yaptığı 6100 sayılı Kanun'un 337. maddesi uyarınca adli yardım taleplerinin reddine ilişkin kararların hangi sebeple alındığının belirtilmesi gerektiği hususunun hatırdan çıkarılmaması,**

3) Mahkemesince adli yardım talebi kabul edildikten sonra gönderme ya da yetki ret kararı ile gelen veyahut adli yardım talebi kabul edilerek dilekçe ret kararı verildikten sonra yenilenen davalarda yeniden adli yardım isteminin kabulüne karar verildiği izlenmiştir.

*** 6100 sayılı Kanun'un 335. maddesinin 3. fıkrası uyarınca adli yardım, hükmün kesinleşmesine kadar devam edeceğinden, adli yardım talebi kabul edildikten sonra yetki yönünden reddedilerek veya bağlantı üzerine gönderilen veyahut dilekçe ret kararı üzerine yenilenen dosyalarda adli yardım talebinin yeniden görüşülmesine gerek bulunmadığının hatırdan tutulması,**

4) Konusu adli yargının görev alanına giren uyuşmazlıkta, görev ret kararı verilerek dosyanın adli yargı merciine gönderilmesine karar verildiği belirlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 14. maddesinin (3/a) fıkrası ve 15. maddesinin (1/a) fıkrası hükümleri mucibince bu gibi durumlarda sadece davanın reddine karar verilmesiyle yetinileceği ve dava dosyasının görevli mahkemeye gönderilmesi hususunda herhangi bir karar ittihazının söz konusu olamayacağı hususunun unutulmaması,**

5) Davalı idarenin ileri sürdüğü görev itirazının gecikmeli olarak karşılandığı, bazı dosyalarda tekemmülden veya duruşma yapıldıktan sonra görevlilik kararı verilebildiği; kimi dosyalarda ise ayrıca bir görevlilik kararı alınmaksızın esas hakkında karar verildiği tespit edilmiştir.

*** 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 10. maddesinin 2. fıkrası gereğince, idari mahkemelerde dilekçe ve savunma evresi tamamlanmadan yapılmış olan görevsizlik itirazına rağmen, mahkeme davaya bakmakla görevli olduğu kanaatinde ise, gecikmeksizin ara karar niteliğinde bir "görevlilik kararı" verilmesi ve olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması hâlinde anılan Kanun'un 10 ve devamı maddeleri doğrultusunda işlem ifa edilmesi icap ettiğinden, görev itirazları hakkında ayrıca bir görevlilik kararı vermeden esas hakkında karar verilmemesi gerektiğinin unutulmaması,**

6) Dilekçe ve savunma evresi tamamlandıktan sonra ileri sürülen görev itirazı üzerine görevlilik kararı verildiği izlenmiştir.

*** 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesinin 2. fıkrasında, yetkili başsavcının Uyuşmazlık Mahkemesinden istekte bulunabilmesi için, görev itirazının, dilekçe ve savunma evresi tamamlanmadan yapılmış olması ve yargı yerlerinin de kendilerinin görevli olduklarına karar vermiş bulunmaları gerektiği belirtildiğinden, dosya tekemmül ettikten sonra ileri sürülen görev itirazları hakkında ayrıca bir görevlilik kararı verilmesine gerek bulunmadığının bilinmesi,**

7) Davalı idarenin, uyuşmazlığın çözümünde vergi mahkemesinin görevli olduğu hususundaki itirazı üzerine görevlilik kararı verildiği izlenmiştir.

*** Uyuşmazlık Mahkemesinin adli ve idari yargı yerleri arasında çıkabilecek görev ve hüküm uyuşmazlıklarını karara bağladığı, bu itibarla uyuşmazlığın çözümünde başka bir idari yargı merciinin görevli olduğu yönündeki taraf iddiaları üzerine ayrı bir ara kararı ile değerlendirme yapılmayıp bu iddiaların nihai kararda karşılanmasının daha doğru olacağının bilinmesi,**

8) Adli yargı mercilerinin kesinleşmiş görev ret kararı üzerine açılan davada, Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmaksızın davanın görev yönünden reddine karar verildiği görülmüştür.

*** 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde, adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan bir yargı merciinin, davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, diğer dosyayı da temin edip gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuracağı ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteleyeceği hükmü yer aldığından; adli yargı yerlerince verilen görev ret kararının kesinleşmesi üzerine idare mahkemesinde açılan davalarda, uyuşmazlığın çözümünün adli yargının görevine girdiği sonucuna ulaşılması hâlinde doğrudan görev ret kararı verilmeyip, yukarıda yer verilen mevzuat**

hükümleri gereğince görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerektiğinin hatırd tutulması,

9) Adli yargı yerince verilen ancak temyiz edilmesi nedeniyle kesinleşmemiş olan görev ret kararı üzerine açılan davada, olumsuz görev uyuşmazlığı çıkarılarak dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği izlenmiştir.

*** 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca, kendisine gelen bir davayı inceleyen idare mahkemesinin Uyuşmazlık Mahkemesine başvurabilmesi için, önceki görevsizlik kararının kesin veya kesinleşmiş olduğunu gözetmesi gerektiğinin hatırdan çıkarılmaması,**

10) Aralarında öncelikli, ivedi yargılama usulüne tabi veyahut yürütmenin durdurulması istemli olanların da bulunduğu bazı dosyalarda, görevlilik kararı verilmesinden sonra itiraz süresi geçinceye kadar veya bu karara yapılan itirazdan sonra henüz Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu resmi yazıyla bildirilmemesine rağmen dosyaların işlemsiz bırakılarak bekletildiği müşahede edilmiştir.

*** 2247 sayılı Kanun'un 18. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu resmî yazı ile kendisine bildirilen yargı mercii, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilinceye kadar davanın görülmesini geri bırakır... Şu kadar ki, Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğunu bildiren yazının alındığı günden başlamak üzere altı ay içinde bu Mahkemenin kararı gelmezse yargı mercii davayı görmeye devam eder. Ancak, esas hakkında son kararı vermeden Uyuşmazlık Mahkemesinin kararı gelirse yargı mercii bu karara uymak zorundadır." hükmü yer aldığından, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından, Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğunu bildiren yazının dosyaya sunulmasına kadar davanın görülmesine devam edilebileceğinin, bu yönde bir başvuru yapıldığı bildirilinceye kadar yürütmenin durdurulması, keşif ve bilirkişi incelemesi veya ara kararlarının alınmasına ilişkin mevzuatta herhangi bir engel bulunmadığının, Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu bildirildikten sonra ise Uyuşmazlık Mahkemesince herhangi bir karar verilinceye veya 6 ay geçinceye kadar davanın görülmesinin geri bırakılacağı unutulmaması,**

11) Davalı idarenin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebiyle yaptığı başvuru üzerine, dilekçe karşı tarafa tebliğ edilip cevap süresi beklenilmeksizin itirazın doğrudan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği veya itiraz üzerine dava dosyasının aslının Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği tespit edilmiştir.

*** 2247 sayılı Kanun'un 12. maddesinde, görevlilik kararına yapılan itiraza ilişkin dilekçenin yedi gün içinde cevabını bildirmesi için diğer tarafa tebliğ edileceği, yargı mercisinin kendisine verilen dilekçeyi, alınan cevabı ve görevsizlik itirazının reddine ilişkin kararını, dava dosyası muhtevasının onaylı örnekleriyle birlikte uyuşmazlık çıkarmak isteminde bulunmaya yetkili makama göndereceği hükmüne yer verildiğinden, bu tür durumlarda anılan hükme uygun işlem ifasına dikkat edilerek, uyuşmazlık çıkarılmasına ilişkin başvurunun yasal süresi içerisinde yapılıp yapılmadığının belirlenmesi için dilekçe örneklerinde havale tarihlerinin bulunmasına özen gösterilmesi, anılan Kanun'un 18. maddesinde belirtildiği üzere Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğunu bildiren yazının alındığı günden başlamak üzere altı ay içinde bu Mahkemenin kararı gelmezse davanın görülmesine devam edileceğinden, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması hâlinde dosyanın aslının değil onaylı örneğinin ilgili mercie gönderilmesi gerektiğinin hatırd tutulması,**

12) Mahkemesince yetki ret kararı ile gönderilip esasa kaydedilen dava dosyasında, uyuşmazlığın çözümünün üçüncü bir yer idare mahkemesinin yetkisinde olduğundan bahisle yetki uyuşmazlığının çözülmesi amacıyla dosyanın Danıştaya gönderildiği görülmüştür.

* 2577 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (1/b) fıkrasında, "görevsizlik veya yetkisizlik sebebiyle dosyanın gönderildiği mahkeme kendisini görevsiz veya yetkisiz gördüğü takdirde, söz konusu mahkeme ile ilk görevsizlik ve yetkisizlik kararını veren mahkeme aynı bölge idare mahkemesinin yargı çevresinde ise, uyuşmazlığın bölge idare mahkemesince, aksi hâlde Danıştayca çözümleneceği" kuralına yer verildiğinden; yetkili yargı yerinin belirlenmesinin istenilebilmesi için mahkemelerin birbirini yetkili görmeleri, üçüncü bir mahkemenin yetkili görülmesi hâlinde ise dosyanın yetki ret kararı verilerek ilgili mahkemeye gönderilmesi gerektiğinin, aksi hâlde yetki uyuşmazlığı çıkarılmasının mümkün olmadığından hatırdan çıkarılmaması,

13) Davacının delil tespiti istemi bulunmasına karşın bu hususa ilişkin herhangi bir işlem yapılmadığı görülmüştür.

* 2577 sayılı Kanun'un 58. maddesi ile 31. maddesinin yollamada bulunduğu 6100 sayılı Kanun'un 400 ve devamı maddeleri uyarınca delil tespit istemlerinin ivedilikle karara bağlanması gerektiğinin unutulmaması,

14) Davalı idarenin süresi içinde yaptığı ek süre talebinin karşılanmadığı veya süresinden sonra yaptığı ek süre talebinin kabul edildiği tespit edilmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrasında, "Taraflar, yapılacak tebliğlere karşı, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde cevap verebilirler. Bu süre, ancak haklı sebeplerin bulunması hâlinde, taraflardan birinin isteği üzerine görevli mahkeme kararı ile otuz günü geçmemek ve bir defaya mahsus olmak üzere uzatılabilir. Sürenin geçmesinden sonra yapılan uzatma talepleri kabul edilmez." hükmüne yer verilmiş olduğundan, bu konudaki taraf taleplerinin dikkate alınması ve madde hükmüne uygun hareket edilmesi,

15) Yürütmenin durdurulması istemli dosyada mahkemece savunma süresi kısaltılmasına karşın bu süre geçtikten sonra ancak çalışmaya ara verme süresi içerisinde verilen savunma dilekçesinin süresinde kabul edildiği görülmüştür.

* 2577 sayılı Kanun'un 8. maddesinin 3. fıkrasında, Kanunda yazılı sürelerin bitmesi çalışmaya ara verme zamanına rastlarsa bu sürelerin, ara vermenin sona erdiği günü izleyen tarihten itibaren yedi gün uzamış sayılacağı belirtilmiş, 27. maddesinin 5. fıkrasında ise yürütmenin durdurulması istemli davalarda 16. maddede yazılı sürelerin kısaltılabileceği hükme bağlanmış olup, anılan maddeye istinaden özel olarak savunma süresinin mahkeme tarafından kısaltıldığı durumlarda, sürenin son gününün çalışmaya ara verme zamanına rastlamasının belirlenen savunma verme süresini uzatmayacağını bilinmesi,

16) Ara kararına cevap süresinin uzatılması talebinin 2577 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca veya savunma/savunmaya cevap süresi uzatılması talebinin 2577 sayılı Kanun'un 20. maddesi uyarınca kabul edildiği görülmüştür.

* 2577 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca verilen ek süre kabul kararının, savunma ve savunmaya cevap sürelerinin uzatılmasına ilişkin olduğu, 2577 sayılı Kanun'un 20. maddesinin 1. fıkrası kapsamında verilen ek süre kabul kararının ise ara kararına karşı cevap süresinin uzatılmasına ilişkin olduğu hususları hatırdan tutularak taraflarca ek süre verilmesi taleplerinin ilgili maddesi uyarınca değerlendirilmesi gerektiğinin bilinmesi,

17) Müdahale dilekçesinin taraflara tebliğinden sonra kabul veya reddine yönelik bir karar verilmeden dosyanın uzun süre işlemsiz bırakıldığı veya talep karara bağlanmadan esas hakkında karar verildiği gözlenmiştir.

*** 6100 sayılı Kanun'un 67. maddesi uyarınca müdahale talebi hakkında karar verilmesinin zorunlu olduğunun ve bu taleplerin bir an evvel sonuçlandırılması gerektiğinin bilinmesi,**

18) Davaya müdahale dilekçesi taraflara tebliğe çıkarılmaksızın müdahale isteminin karara bağlandığı belirlenmiştir.

*** 6100 sayılı Kanun'un 67. maddesi hükmü uyarınca, müdahale dilekçelerinin taraflara tebliğ edilerek müdahale istemi hakkında bir karar alınması gerektiğinin bilinmesi,**

19) Aralarında yürütmenin durdurulması talepli olanların da bulunduğu bazı dosyalarda, müdahil veya ihbar talepleri sonuçlandırılmaya kadar yürütmenin durdurulması isteminin karara bağlanmadığı veya uyuşmazlığın çözümü için gerekli ara kararların alınmadığı, böylelikle yargılamanın uzamasına sebebiyet verildiği görülmüştür.

*** 6100 sayılı Kanun'un 68. maddesi uyarınca, müdahilin davayı ancak bulunduğu noktadan itibaren takip edebileceği gözetildiğinde, müdahale başvurusunun veya davanın ihbarının yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmesine veya diğer ara kararlarının alınmasına engel bir durum oluşturmadığının, yargılamanın uzamasına sebebiyet vermemek için bu işlemlerin birlikte yürütülmesinde bir sakınca olmadığının bilinmesi,**

20) Dava konusunun üçüncü kişilerin menfaatini ilgilendirmesine karşın davanın ihbar edilmediği,

Örneğin;

- Yapı ruhsatının iptali istemiyle açılan davada ruhsat sahibine davanın ihbar edilmediği,

- Davacı tarafından doçentlik kadrosuna atanmamasına ve doçentlik kadrosuna başka bir şahsın atanmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada, davanın doçentlik kadrosuna atanan şahsa ihbar edilmediği,

- Davacı tarafından şikâyet edilen avukat hakkında soruşturma izni verilmemesine ilişkin Adalet Bakanlığı işleminin iptali istemiyle açılan davanın ilgili avukata ihbar edilmediği,

- Hizmet kusuru nedeniyle açılan tam yargı davalarında ilgiliye davanın ihbar edilmediği,

- İhalenin iptali istemiyle açılan davada, ihale üzerinde bırakılan üçüncü kişiye davanın ihbar edilmediği,

Saptanmıştır.

*** 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinin 1. fıkrasında, davanın ihbarının Danıştay, mahkeme veya hâkim tarafından re'sen yapılacağı öngörüldüğünden, dava konusu edilen işlemin iptali sonucunda doğrudan etkilenen kişilere davanın ihbar edilmesinin usul ittihaz olunması,**

21) Dosyadan dava konusunun üçüncü kişilerin menfaatini ilgilendirdiği ve davanın ihbar edilmesi gerektiği hususu açıkça anlaşılmasına karşın ihbar kararının davanın ilerleyen safhalarında verilebildiği görülmüştür.

*** 6100 sayılı Kanun'un 68. maddesi uyarınca, müdahilin davayı ancak bulunduğu noktadan itibaren takip edebileceği göz önünde bulundurulduğunda, adil yargılanma hakkı ilkesinin bir gereği olarak karar sonucundan menfaati etkilenebilecek olan kişilerin açıkça anlaşıldığı durumlarda ilgililerin bir an önce davadan haberdar olmalarını ve keşif, duruşma gibi usuli işlemlere katılmalarını temin etmek amacıyla gecikmeksizin davanın ihbar edilmesinin usul ittihaz olunması,**

22) Davanın ihbarı kararında ihbar sebebinin ve yargılamanın hangi aşamada bulunduğu belirtilmediği izlenmiştir.

*** 6100 sayılı Kanun'un 62. maddesi uyarınca, ihbara ilişkin ara kararında, ihbar sebebinin gerekçeleriyle birlikte açıklanması ve yargılamanın hangi aşamada bulunduğu belirtilmesi gerektiğinin hatırd tutulması,**

23) Taraflarca ileri sürülen bağlantı talebi hakkında gecikmeli olarak karar verildiği veya talep karara bağlanmadan uyuşmazlığın sonuçlandırıldığı görülmüştür.

*** Taraflarca sunulan dilekçelerde yer alan ve ayrı bir ara karar ile değerlendirme yapılmasını gerektiren talepler hakkında ivedilikle gerekli işlemlerin yerine getirilmesi gerekmekte olup 2577 sayılı Kanun'un 41. maddesinde; "Bağlantı iddiaları mahkemelerce kabul edilmediği takdirde, bu hususta verilen ara kararı taraflara tebliğ edilir. Taraflar, tebliğ tarihini izleyen onbeş gün içerisinde, aynı yargı çevresindeki mahkemeler için o yer bölge idare mahkemesine, 38. maddenin 2. ve 3. fıkrasındaki durumlarla ilgili davalar için Danıştaya başvuruda bulunabilirler. Başvuru üzerine bölge idare mahkemesi veya Danıştay görevli dairesince durum, yukarıdaki maddelerde yazılı usullere göre incelenerek karara bağlanır." hükmü yer aldığından tarafların bağlantı iddiasının kabul edilmediği durumlarda ara karar niteliğinde ayrı bir karar alınması ve bu kararın taraflara tebliğ edilmesi gerektiği, zira bağlantı talebinin reddine karşı tarafların itiraz hakkını kullanabilmesi açısından bu hususun önemli olduğunun bilinmesi,**

24) Birden fazla hâkimin reddine yönelik verilen dilekçe üzerine, davacının iddiaları incelenmek suretiyle ret talebi hakkında herhangi bir düşünce belirtilmeksizin, ret talebinin incelenebilmesi bakımından dosyanın doğrudan bölge idare mahkemesine gönderildiği müşahede edilmiştir.

*** Hâkimin reddi taleplerine ilişkin olarak yapılacak işlemler hususunda 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinin atıfta bulunduğu 6100 sayılı Kanun'un 38. maddesinin 5. fıkrasında yer verilen, "Hâkimi reddeden tarafın, dilekçesini karşı tarafa tebliğ ettireceği, karşı tarafın bir hafta içinde cevap verebileceği, bu süre geçtikten sonra yazı işleri müdürü tarafından ret dilekçesinin, varsa karşı tarafın cevabı ve ekleri, dosya ile birlikte reddi istenen hâkime verileceği, hâkimin bir hafta içinde dosyayı inceleyeceği ve ret sebeplerinin kanuna uygun olup olmadığı hakkındaki düşüncesini yazı ile bildirerek, dosyayı hemen merciine gönderilmek üzere yazı işleri müdürüne vereceği" kuralına uygun olarak hareket edilmesi,**

25) Keşif ve/veya bilirkişi incelemesine ilişkin işlemlerin makul süre içinde tamamlanamadığı,

Örneğin;

- Keşif ve bilirkişi avansının zamanında istenmediği,

- Keşif ve/veya bilirkişi incelemesi yaptırılması için istenen avansın ilgilisi tarafından mahkeme veznesine yatırılmasına veya verilen süre içerisinde yatırılmamasına rağmen uzunca bir süre dosya hakkında işlem yapılmadığı,

- Keşif gününün çok ileri tarihlere verildiği,

Saptanmıştır.

*** Anayasa'nın 141. maddesinin 4. fıkrasında davaların "mümkün olan süratle" neticelendirilmesi yargının görevi olarak belirlendiğinden, keşif veya bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verilen dosyalarda, bu işlemlerin icrasında muhik sebeplere dayalı olmayan gecikmelerden kaçınılması,**

26) Keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılan dosyalar için yazılan bilirkişi görevlendirilmesine ilişkin naip tezkerelerinde, engel halini bildirmesi için bilirkişiye ve bilirkişinin şahsına itirazları olup olmadığını bildirmeleri için taraflara kanunda öngörülenden farklı bir süre tanındığı, bazı ahvalde bu sürenin hiç hatırlatılmadığı anlaşılmıştır.

*** 6100 sayılı Kanun'un 272. maddesinin 3. fıkrasında yer alan düzenleme gereğince, tarafların ret talebinin veya bilirkişinin kendisini reddetmesinin, ret sebebinin öğrenilmesinden itibaren en geç bir hafta içinde yapılabileceğinin, naip tezkerelerinde taraflara ve bilirkişilere hatırlatılması gerektiğinin göz önünde bulundurulması,**

27) Bilirkişi incelemesi yapılmasına karar verildiği durumlarda, inceleme konusunun ve bilirkişiye yöneltilecek soruların taraflara ve bilirkişiye bildirilmediği ya da bu hususlara dosyanın bilirkişiye teslim edildiği gün hazırlanan aynı tarihli naip tezkerelerinde yer verildiği görülmüştür.

*** 6100 sayılı Kanun'un 273. maddesi uyarınca, mahkemenin bilirkişinin görevlendirilmesine ilişkin kararında veya naip tezkerelerinde, bilirkişinin cevaplama gereken soruların açıkça belirtilerek önceden bilirkişiye ve taraflara bildirilmesi gerektiğinin unutulmaması,**

28) Naip üyeliğe ilişkin uygulamalarda hatalara düşüldüğü;

Bu bağlamda;

- Dosyada naip üye atama kararı olmadan üyelere biri tarafından naip üye sıfatıyla müzekkereler yazıldığı,

- Hâlihazırda naip üye atanmış iken yeniden aynı hâkimin naip olarak görevlendirildiği,

- Naip üye olarak belirlenen hâkimden başka bir hâkim tarafından keşif - bilirkişi incelemesine ilişkin işlemlerin yerine getirildiği,

- Naip üye değişiklik kararlarının gerekçe belirtilmeden alındığı,

- Tek hâkim dosyalarında mahkeme üyesinin kendisini naip hâkim olarak atadığı veya naip hâkim sıfatıyla işlemler yaptığı,

Belirlenmiştir.

*** 6100 sayılı Kanun'un 185. maddesi uyarınca, ancak heyet hâlinde görülen davalarda heyetin kararıyla üyelere biri tahkikat yapmak üzere naip hâkim olarak atanabileceğinden, tek hâkimli dosyalarda naip üye atanmasına imkân bulunmadığının; heyetçe naip üye atanmış dosyalarda ise keşif/bilirkişi incelemesiyle ilgili olarak kendisine yetki verilen hususlarda tüm işlemlerin naip olarak belirlenen hâkim tarafından**

yapılması, naip hâkim değişikliğinin zorunlu olduğu durumlarda ise buna ilişkin heyetçe gerekçeli bir karar alınması gerektiğinin hatırd tutulması,

29) Naip üye atama kararında bilirkişilere yapılan itirazın karşılanması hususunda naip üyeye yetki verilmediği hâlde naip üye tarafından bilirkişilere yapılan itirazın reddine karar verildiği, bazı dosyalarda da yapılan itirazın hiç karşılanmadığı veya ayrı bir ara kararı verilmeksizin esas kararda karşılandığı görülmüştür.

*** 6100 sayılı Kanun'un 272. maddesinin 4. fıkrasında bilirkişilere yapılan itirazın mahkemece karşılanması hüküm altına alınmış olup naip üye tarafından bilirkişiye yönelik itirazın karşılanabilmesi için bu konuda naip üyeye açıkça yetki verilmesi gerektiğinin, naip üye atama kararında böyle bir yetki verilmemesi durumunda itirazın heyetçe karşılanmasının daha doğru olacağını bilmesi, diğer taraftan bilirkişiye yapılan itirazın ayrı bir ara kararı ile karşılanmasının usul edinilmesi,**

30) Keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılan dosyalarda, üç veya daha fazla bilirkişi tayin edildiği hâlde bunun sebebinin belirtilmediği, bazı dosyalarda da heyet hâlinde verilen ara kararında bilirkişi sayısı belirtilmiş olmasına karşın naip üye tarafından farklı sayıda bilirkişinin görevlendirildiği anlaşılmıştır.

*** 6100 sayılı Kanun'un 267. maddesi hükmü uyarınca, mahkemenin bilirkişi olarak, yalnızca bir kişiyi görevlendirebileceği; ancak gerekçesini açıkça göstermek suretiyle, tek sayıda, birden fazla kişiden oluşacak bir kurulu da bilirkişi olarak görevlendirmesinin mümkün olduğunun ayrıca heyet hâlinde görülen davalarda mahkemece belirlenen bilirkişi sayısına naip hâkimce uyulması gerektiğinin göz önünde tutulması,**

31) Bilirkişilerin ad, soyad, unvan ve uzmanlık alanının taraflara tebliğ edilmediği belirlenmiştir.

*** 6100 sayılı Kanun'un 272. maddesi uyarınca bilirkişiyi ret haklarını kullanabilmeleri için seçilen bilirkişiye ilişkin bilgilerin inceleme gününden önce taraflara bildirilmesi gerektiğinin ihmal edilmemesi,**

32) Taraflarca bilirkişi heyetine yapılan itirazın gerekçe belirtilmeden reddedildiği gözlenmiştir.

*** 6100 sayılı Kanun'un 272. maddesinin 4. fıkrası uyarınca bilirkişilere yönelik itiraz taleplerinin gerekçe belirtilerek karşılanması hususunda hassas davranılması,**

33) Bilirkişinin, bilirkişilik bölge kurulu tarafından hazırlanan listeden seçilmediği hâlde bilirkişiye usulüne uygun yemin ettirilmediği veya bu hususun tutanak altına alınmadığı, listeden seçilen bilirkişilerin görevlendirilmesine ilişkin yazılarda ise yemin etmiş olduğu hususunun bilirkişiye hatırlatılmadığı tespit edilmiştir.

*** 6100 sayılı Kanun'un 271. maddesinde, listelere kaydedilmiş kişiler arasından görevlendirilmiş bilirkişilere ayrıca yemin verdirilmeyeceği ancak görevlendirme yazısında, önceden etmiş buldukları yemine bağlı kalmak suretiyle oy ve görüş bildirmek zorunda oldukları hususunun hatırlatılacağı, listelere kaydedilmemiş olan kişiler arasından bilirkişiler görevlendirilmişse, kendilerine, görevlendiren mahkemece, huzurda, göreve başlamadan önce, maddede belirtilen şekilde yemin verdirileceği, yemine ilişkin tutanağın da hâkim, zabıt kâtibi ve bilirkişi tarafından imzalanacağı kurala bağlanmış olup, söz konusu Kanun hükümlerinin uygulanmasına özen gösterilmesi,**

34) Keşif ve/veya bilirkişi incelemesi kararı alınan dosyalarda, bilirkişilerin uzmanlık alanlarının olayı teknik olarak çözümlenecek nitelikte olup olmadığı hususuna dikkat edilmeden rapor tanzim ettirildiği ve sonrasında yeniden belirlenen bilirkişi heyetiyle keşif ve/veya bilirkişi incelemesi yaptırıldığı görülmüştür.

*** Keşif ve bilirkişi incelemesi uyuşmazlığın teknik yönden çözüme kavuşturulması amacıyla yapıldığından, bilirkişi heyetinin sorulan sorulara her yönüyle cevap verebilecek nitelikte alanında uzman kişilerden oluşturulmasına önem verilmesi, zaman ve para kaybına neden olmadan, vaktinde ve tekrarını gerektirmeyecek tarzda belirlenmesine özen gösterilmesi,**

35) Bilirkişi ismi istenilmesine ilişkin naip yazılarında, bilirkişi olarak atanabilecek sayıdan daha fazla uzman isminin ilgili kurumlardan istenmesi gerekirken, bu konuda hâkime tanınan takdir yetkisinin idareye kullanılması anlamına gelecek şekilde, bilirkişi atanacak sayıda kişi ya da kişilerin isimlerinin istendiği gözlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinin 1. fıkrası uyarınca bilirkişi seçiminin Danıştay, mahkeme veya hâkim tarafından re'sen yapılacağı dikkate alınarak bu yetkinin başka kurum ve kişilerle paylaşılmasının mümkün olmadığı bilinmesi,**

36) Bilirkişilere yöneltilen soruların soyut ve kalıplaşmış ifadelerle hazırlandığı ve bu nedenle bazı hâllerde bilirkişilerden ek rapor alındığı gözlenmiştir.

*** Keşif ve bilirkişi incelemesi uyuşmazlığın teknik yönden çözüme kavuşturulması amacıyla yapıldığından, soyut ve kalıplaşmış ifadelerle hazırlanmış sorular yerine her dosya için, olayın somut özelliklerine özgü, uyuşmazlığın teknik yönden çözümüne katkı sağlayacak şekilde soru hazırlanması gerektiğinin unutulmaması,**

37) Teslim tutanağı düzenlenmeden ve dizi listesi hazırlanmadan dosyanın bilirkişiye teslim edildiği izlenmiştir.

*** 6100 sayılı Kanun'un 273. maddesi uyarınca bilirkişiye, dosyanın dizi pusulasına bağlı olarak tutanakla ve gerekiyorsa mühürlü bir biçimde teslim edileceğinin unutulmaması,**

38) İnceleme için bilirkişilere teslim edilmesi gereken evrak ve numunelerin, bilirkişiler yerine sorumluluk yüklenmesi mümkün olmayan kişilere teslim edildiği müşahede olunmuştur.

*** 6100 sayılı Kanun'un 273. maddesinin 2. fıkrası gereğince, bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verilen belge veya sair malzemenin bizzat bilirkişi heyetine ya da en azından heyetten birine doğrudan teslim edilmesi,**

39) Bilirkişi raporunun teslim edileceği sürenin naip hâkim tarafından belirlenmediği, bazı dosyaların bilirkişi uhdesinde belirlenen süreden fazla kalmasına karşın bu dosyaların takibinin yapılmadığı görülmüştür.

*** 6100 sayılı Kanun'un 273 ve 274. maddelerinde hâkimin bilirkişiye raporunu hazırlaması için belirli bir süre vereceği ve bu sürenin üç ayı geçemeyeceği kuralına yer verilmiş olduğu hususunun göz önünde bulundurulması, naip hâkim tarafından belirlenen sürede, bilirkişi raporunun hazırlanarak mahkemeye sunulmaması hâlinde ise ilgili raporun ivedilikle sunulmasının temini için gerekli takibin yapılmasının hatırdan çıkarılmaması, verilen süre sonunda raporunu mahkemeye sunmayan bilirkişilerin uyarılması ile yetinilmemesi, geçerli bir özrü bulunmayanlara 6100 sayılı Kanun'un 274 ile Bilirkişilik Yönetmeliği'nin 52. maddelerindeki yaptırımların uygulanabileceği uyarısını içeren muhtıralar tebliğ edilmek suretiyle raporların bir an evvel dosyaya**

intikalinin sağlanmasına gayret sarf edilmesi, ayrıca gereken durumlarda haklarında suç duyurusunda bulunmaktan ve konuyla alakalı bilirkişilik bölge kuruluna bilgi vermekten kaçınılmaması,

40) Bilirkişi raporunda bilirkişilerden bir veya birkaçının imzası olmadığı hâlde raporun işleme konulduğu görülmüştür.

*** 6100 sayılı Kanun'un "Bilirkişi açıklamalarının tespiti ve rapor" başlıklı 279. maddesinde, bilirkişi raporunda, tarafların ad ve soyadlarının, bilirkişinin görevlendirildiği hususların, gözlem ve inceleme konusu yapılan maddi vakıaların, gerekçe ve varılan sonuçlarla bilirkişiler arasında görüş ayrılığı varsa, bunun sebebinin, düzenlenme tarihi ve bilirkişi ya da bilirkişilerin imzalarının bulunması gerekeceği kurala bağlandığından, bilirkişi raporlarında imza eksikliği olmaması gerektiğinin hatırda tutulması,**

41) Bilirkişi ücretinin ödenmesine yönelik uygulamalarda hatalara düşüldüğü;

Bu bağlamda;

- Sarf kararı düzenlenmediği veya sarf kararı düzenlenmesine karşın bilirkişi ücretinin ödenmediği,

- Bilirkişi raporu dava dosyasına sunulmadan sarf kararının düzenlendiği,

- Sarf kararı olmaksızın bilirkişiye ödeme yapıldığı,

- Bilirkişi ücreti ödemesi hususunda yetkilendirilen naip üyeden başka bir hâkim tarafından sarf kararı düzenlendiği,

- Sarf kararının nihai karar sonrasında düzenlenebildiği,

Belirlenmiştir.

*** 6100 sayılı Kanun'un 283 ve 297. maddeleri ile 2577 sayılı Kanun 24. maddesi uyarınca, bilirkişi ücreti yargılama giderleri arasında sayıldığından ve bilirkişiye, sarf etmiş olduğu emek ve mesaiyle orantılı bir ücret ödeneceği kurala bağlandığından, bilirkişi raporunun sunulmasından sonra ancak nihai karar verilmeden önce ödenecek bilirkişi ücretinin belirlenmesi gerektiği hususunun göz önünde bulundurulması, Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler ile Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 91. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, keşif ve bilirkişi incelemesi gibi yapılacak işler için ilgili tarafça avans olarak yatırılmış olan ücretlerin başkan veya hâkimin sarf kararı ile hak edenlere ödeneceğinin unutulmaması,**

42) Bilirkişi raporu, ek bilirkişi raporu, adli tıp/hakem hastane raporları veya başka bir dava dosyasına sunulan raporlar taraflara tebliğ edilmeden ya da kanun ile tanınan iki haftalık itiraz süresi dolmadan söz konusu raporların hükme esas alındığı saptanmıştır.

*** 6100 sayılı Kanun'un 281. maddesi hükmü uyarınca tarafların, bilirkişi raporunun kendilerine tebliği tarihinden itibaren iki hafta içinde, raporda eksik gördükleri hususların bilirkişiye tamamlattırılmasını; belirsizlik gösteren hususlar hakkında ise bilirkişinin açıklama yapmasının sağlanmasını veya yeni bilirkişi atanmasını mahkemeden talep edebileceğinin, dolayısıyla bilirkişi raporu taraflara tebliğ edilip itiraz süresi beklenilmeksizin esas hakkında karar verilmemesi gerektiğinin hatırda tutulması,**

43) Adli Tıp Kurumu ihtisas dairelerinden rapor aldırılan dosyaların, gerekçesiz olarak ve mevzuatta belirtilen sebeplerden hangisine dayanıldığı gösterilmeksizin yeniden rapor alınmak üzere Adli Tıp Üst Kuruluna gönderildiği görülmüştür.

*** 4 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 16. maddesinde, Adli Tıp Üst Kuruluna hangi hallerde başvurulabileceği belirtilmiş olup; yargılamanın uzamasına mahal vermemek adına mevzuatta öngörülen sebeplerin bulunması halinde başvurma sebep ve gerekçeleri açıkça belirtilmek suretiyle dosyaların Adli Tıp Üst Kuruluna gönderilebileceğinin unutulmaması,**

44) Talimat veya istinabe yoluyla gönderilen dosyalarda, bilirkişi veya bilirkişilerin unvan ve isimleri, uyuşmazlığın konusu ve bilirkişiye yöneltilecek sorular belirlenmeksizin dosyanın ilgili mahkemeye gönderildiği izlenmiştir.

*** Talimat veya istinabe yoluyla ancak keşif, dosyanın bilirkişilere teslimi ve gerekli hallerde bilirkişilere yemin verdirilmesi hususları yaptırılabilceğinden, Anayasa'nın 141. maddesinin 4. fıkrası uyarınca yargılamanın en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması amacıyla, keşif harcı ve bilirkişi ücretine ilişkin gereği yapıldıktan sonra bilirkişi uzmanlık alanı ve isimleri, uyuşmazlığın konusu ve bilirkişilere yöneltilecek sorular belirlendikten sonra dosyanın talimat verilen veya istinabe istenilen mahkemeye gönderilmesi gerektiğinin unutulmaması,**

45) İstinaf incelemesi sırasında istinabe yoluyla keşif yapılmak üzere dosyanın kararı veren mahkemeye gönderilmesi sonrasında, keşif mahallinin aynı il sınırları içerisinde bulunduğu gerekçesiyle ilk derece mahkemesince dosyanın bölge idare mahkemesine keşif yapılmaksızın geri gönderildiği izlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 4. fıkrası uyarınca, istinaf incelemesi sırasında bölge idare mahkemesince ihtiyaç duyulması halinde başka yer idare ve vergi mahkemesine istinabe yapılabileceği gibi kararı veren mahkemeye de istinabe yapılabileceğinin, anılan maddede kararı veren mahkemenin bölge idare mahkemesi ile aynı yerde bulunmasının istinabe yapılmasına engel teşkil edeceğine ilişkin bir hükmün bulunmadığının, öte yandan maddede yer alan ihtiyaç halinin bölge idare mahkemesince değerlendirileceğinin, ilk derece mahkemesinin bu konuda bir takdir yetkisinin olmadığını bilmesi,**

46) Uyuşmazlığın çözümünün keşif ve/veya bilirkişi incelemesi yaptırılmasını zorunlu kıldığı durumlarda, keşif ve/veya bilirkişi incelemesi için istenilen avansın davacı tarafından yatırılmaması nedeniyle keşif ve/veya bilirkişi incelemesi yapılmaksızın karar verildiği görülmüştür.

*** Uyuşmazlığın çözümünün keşif ve/veya bilirkişi incelemesi yaptırılmasını zorunlu kıldığı durumlarda, keşif ve/veya bilirkişi incelemesi kararlarının icrası için 6100 sayılı Kanun'un 325. maddesi uyarınca işlem tesis edilmesi gerektiğinin bilmesi,**

47) Keşif ve bilirkişi incelemesine karar verilen dosyalarda keşif/bilirkişi avansının yatırılması için bir haftadan fazla süre tanındığı veya yatırılmaması üzerine taraflardan ikinci kez avans istenildiği tespit edilmiştir.

*** Uyuşmazlığın çözümünün keşif ve/veya bilirkişi incelemesi yaptırılmasını zorunlu kıldığı durumlarda, keşif ve/veya bilirkişi incelemesi kararlarının icrası için 6100 sayılı Kanun'un 325. maddesi uyarınca, keşif ve/veya bilirkişi avansının bir haftalık süre içinde taraflardan birisi veya belirtilecek oranda her ikisi tarafından ödenmesine karar verilmesi, yatırılmadığı takdirde Hazineden alınması suretiyle uyuşmazlığın çözümlenmesi gerektiğinin; dolayısıyla anılan maddenin uygulanmasında bir haftalık**

kesin süre verilerek, yalnızca davacıdan veya oran belirterek her iki taraftan para istenmesinin daha doğru olacağını hatırd tutulması,

48) Dava dilekçesi ile cevap ve savunma dilekçelerinde istenmediği hâlde, dosya tekemmül ettikten sonra sunulan duruşma talebini hâvi dilekçenin işleme konularak duruşmanın icra edildiği ve mahkemece kendiliğinden duruşma yapılmasına ilişkin bir karar da verilmemiş olduğu görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 17. maddesinin 4. fıkrasında düzenlenen mahkemenin kendiliğinden duruşma yapılmasına karar verebileceğine ilişkin hüküm ile 3. fıkrasında yer alan, duruşma talebinin dava dilekçesi ile cevap ve savunmalarda yapılabileceğine ilişkin kural birlikte dikkate alındığında, duruşma talebinin süresi içerisinde olup olmadığına dikkat edilmesi, talep olmaksızın mahkemece re'sen duruşma açılması gerektiği kanaati hâsıl olur ise bu konuda bir karar verilerek duruşma açılmasının usul edinilmesi,**

49) Heyet hâlinde görülen davalarda, davacının duruşma talebi olmasına rağmen, bu talep dikkate alınmadan karar verildiği saptanmıştır.

*** 2577 sayılı Kanun'un 17. maddesi uyarınca tarafların süresi içerisinde talepte bulunmaları hâlinde duruşma yapılması aksi uygulamanın bozma nedeni olmasından dolayı yargılamanın uzamasına sebebiyet verecek uygulamalardan kaçınılması,**

50) Duruşma istemi bulunan ve tek hâkim tarafından duruşma yapılmaksızın karara bağlanan davaya ilişkin gerekçeli kararda duruşma talebi hakkında herhangi bir değerlendirme yapılmadığı görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 17. maddesinin 1. fıkrasında yer alan düzenleme gereğince, duruşma yapılıp yapılmamasının mahkemenin takdirine bırakıldığı hâllerde tarafların duruşma istemi reddedilecekse, bu hususun nihai kararın giriş kısmında yazılmasının faydalı olacağını, aksi hâlde bilhassa duruşma isteyen tarafın, dilekçesinin incelenmediği yönünde bir izlenim edinebileceğinin unutulmaması,**

51) Duruşma istemi bulunan ve duruşma yapılmaksızın karara bağlanan yargılamanın yenilenmesi istemine ilişkin kararda duruşma talebi hakkında herhangi bir değerlendirme yapılmadığı saptanmıştır.

*** 2577 sayılı Kanun'un 55. maddesinin 4. fıkrasında yer alan düzenleme gereğince, duruşma yapılıp yapılmamasının mahkemenin takdirine bırakıldığı hâllerde tarafların duruşma istemi reddedilecekse, bu hususun nihai kararın giriş kısmında yazılmasının usul ittihazı,**

52) Davadan feragat edilmesine, davanın kabul edilmesine ya da davanın konusuz kaldığının anlaşılmasına karşın, dosya tekemmül ettirmek veya duruşmaya konulmak suretiyle karar verilmesine yer olmadığına karar verildiği izlenmiştir.

*** Feragat ve kabul hâllerinde ya da davanın konusuz kaldığının anlaşılması durumunda, dosyanın tekemmüle tabi tutulmasına, duruşma yapılmasına veya başka usuli işlemlere gerek bulunmadığına dikkat edilmesi,**

53) Başka bir davada verilecek kararın beklendiği durumlarda aynı hususa ilişkin müteaddit defa bekletme kararı verildiği müşahede edilmiştir.

*** Mahkemece verilen bir kararın, herhangi bir süreye bağlı olarak hükümsüz kalacağına dair bir kural bulunmadığından, görülmekte olan bir dava sonucunun, başka bir dava sonucuna bağlanarak bekletme kararı verilmesi hâlinde, beklenen dava sonuçlanana kadar ilk kararın geçerli olduğu, dolayısıyla ortada hukuken kabul edilebilir**

bir sebep bulunmaksızın belli aralıklar ile bekletme kararının yenilenmesine gerek bulunmadığının dikkate alınması,

54) Mahkeme kararına karşı yapılan istinaf başvurusu kabul edilerek bölge idare mahkemesince yeniden karar verilen dosyada, yargılamanın yenilenmesi istenilmesi üzerine mahkemece veya mahkeme kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddi üzerine yapılan yargılamanın yenilenmesine ilişkin başvurunun bölge idare mahkemesince karara bağlandığı görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 53. maddesinde, "Danıştay ile bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinden verilen kararlar hakkında" yargılamanın yenilenmesi istenebileceği belirtilmiş olup, bölge idare mahkemesince ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak yeniden verilen kararlara karşı yargılamanın yenilenmesi talebinde bulunulması hâlinde bu talep hakkında yine bölge idare mahkemesince bir karar verilmesi gerektiğinin; öte yandan, ilk derece mahkemesi kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddi durumunda yargılamanın yenilenmesi taleplerinin ilk derece mahkemesi tarafından karara bağlanması gerektiğinin bilinmesi,**

55) Kanun yolu açık uyuşmazlıklarda, kararın verilmesinden sonra sunulan davadan feragate ilişkin dilekçe hakkında ek karar alınmadığı veya bu hususta ek karar verilmeksizin dosyanın istinaf/temyiz merciine gönderildiği anlaşılmıştır.

*** 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinin atıf yaptığı 6100 sayılı Kanun'un 310. maddesinde; davadan feragatin hüküm kesinleşinceye kadar her zaman yapılabileceği, hükmün verilmesinden sonra yapılması halinde taraflarca kanun yoluna başvurulmuş olsa dahi, dosyanın kanun yolu incelemesine gönderilmeyeceği ve hükmü veren mahkeme tarafından feragat hakkında ek karar verileceği belirtildiğinden, anılan hükme uygun olarak söz konusu durumlarda ek karar verilmesi gerektiğinin; nitekim Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 28/06/2024 tarih ve E:2021/3, K:2024/1 sayılı kararının da bu yönde olduğunun bilinmesi,**

56) Açıklama (tavzih) talebinde bulunulmasına karşın bu talep hakkında herhangi bir karar verilmediği izlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 29. maddesinde, mahkemelerce verilen kararların yeterince açık olmaması ya da birbirine aykırı hüküm fıkralarını taşıması halinde, taraflardan her birinin kararın açıklanmasını veya aykırılığın giderilmesini isteyebileceği, kararı vermiş olan mahkemece gerek görülmesi halinde dilekçenin bir örneğinin karşı tarafa tebliğ edileceği, akabinde açıklama talebine ilişkin mahkemece bir karar verileceği ve verilen kararın da taraflara tebliğ edileceği hükme bağlanmış olup açıklama (tavzih) talepleri hakkında anılan düzenlemeye uygun işlem yapılması hususuna dikkat edilmesi,**

57) Yanlışlığın düzeltilmesi istemi hakkında herhangi bir karar verilmediği görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 29. ve 30. maddesinde, mahkemece verilen kararlarda iki tarafın adı ve soyadı ile sıfatı ve iddiaları sonucuna ilişkin yanlışlıklar ile hüküm fıkrasında hesap yanlışlıkları bulunması halinde, taraflardan her birinin yanlışlığın düzeltilmesini isteyebileceği, kararı vermiş olan mahkemece gerek görülmesi halinde dilekçenin bir örneğinin karşı tarafa tebliğ edileceği, sonrasında yanlışlığın düzeltilmesi talebine ilişkin mahkemece bir karar verileceği ve verilen kararın da taraflara tebliğ edileceği hükme bağlanmış olup taraflarca yanlışlığın düzeltilmesi isteminde bulunulması durumunda yukarıda anılan hükümler uyarınca bir karar verilmesi gerektiğinin unutulmaması,**

58) Taraflardan birinin talebi olmamasına rağmen mahkemece re'sen yanlışlığın düzeltilmesine dair karar verildiği tespit edilmiştir.

*** Yanlışlığın düzeltilmesi kararı ancak taraflardan birinin istemi üzerine verilebileceğinden, tarafların bu konuda bir talebi olmamasına rağmen mahkemece re'sen yanlışlığın düzeltilmesine dair karar verilmesinin 2577 sayılı Kanun'un 30. maddesiyle getirilen müesseseye aykırı olduğunun bilinmesi,**

59) Hüküm fıkrasında yapılan ve kanun yolu başvurusuna konu olabilecek yanlışlıkların, 2577 sayılı Kanun'un 30. maddesi kapsamında değerlendirilerek yanlışlığın düzeltilmesi yoluyla giderildiği saptanmıştır.

*** 2577 sayılı Kanun'un 30. maddesinde, iki tarafın adı soyadı ile sıfatı ve iddiaları sonucuna ilişkin yanlışlıklar ile hüküm fıkrasındaki hesap yanlışlıklarının düzeltilmesinin istenebileceği öngörülmüş olup, bu yol ile düzeltililecek yanlışlıkların belirtilen konularla sınırlı olduğunun göz önünde bulundurulması ve yanlışlığın düzeltilmesi yoluyla hüküm fıkrasındaki karar neticesinin değiştirilmesine olanak bulunmadığının, bu hususların ancak kanun yoluna konu edilebileceğinin unutulmaması,**

60) Yanlışlığın düzeltilmesi istemine karar verildiği hallerde yalnızca ara karar alınmakla yetinilerek düzeltmenin kararın altına yazılmadığı ve taraflara kararın düzeltilmiş halinin tebliğ edilmediği, ayrıca taraflara kararın fiziken tebliğ edildiği dosyalarda karar örneklerinin getirilerek altına şerh düşülmediği ve/veya düzeltilmiş kararın UYAP ortamına aktarılmadığı anlaşılmıştır.

*** 2577 sayılı Kanun'un 30. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, yanlışlığın düzeltilmesine karar verilirse, düzeltmenin ilamın altına yazılması gerektiğinin bilinmesi, ıslak imzalı olarak taraflara tebliğ edilen karar suretlerinin taraflardan celbi gerektiğinin; yapılan düzeltmenin ise UYAP kayıtlarına işlenmesi ve kararın şerh düşülmüş haliyle taraflara tebliğinin usul ittihazi,**

61) Farklı davacılar tarafından aynı konuyla ilgili olarak açılan davalarda birleştirme kararı verildiği görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 5. maddesinin 2. fıkrasında, birden fazla şahsın müşterek dilekçe ile birlikte nasıl dava açabilecekleri, yani dava arkadaşlığı düzenlenmiş olup anılan düzenlemede davacıların ayrı ayrı dava açmak suretiyle iradelerini bu yönde kullanmaları durumunda davacıların bu açık iradesine rağmen mahkemelerce re'sen davaların birleştirilmesine olanak tanıyan bir hükme yer verilmediğinin hatırd tutulması,**

62) Yalnızca öleni ilgilendirmeyen davalarda dilekçenin iptaline karar verildiği,

Bu cümleden olarak;

- Davacının maliki olduğu taşınmazı kapsayan imar planı değişikliğinin iptali istemiyle açılan davada, davacının ölümü üzerine davanın yalnız öleni ilgilendirdiğinden bahisle dilekçenin iptaline karar verildiği,

- Tam yargı davasında davacının ölümü üzerine dilekçenin iptaline karar verildiği,

- Şehit ayrılığı bağlanması talebiyle idareye yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada, davacının ölümü üzerine davanın yalnız öleni ilgilendirdiğinden bahisle dilekçenin iptaline karar verildiği,

Tespit edilmiştir.

*** Yalnız öleni ilgilendirmeyen, lehe sonuçlanması hâlinde terekede değişiklik meydana getirecek davalarda, 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 1. fıkrası uyarınca davayı takip hakkı kendisine geçenin başvurmasına kadar dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verilmesi gerektiğinin bilinmesi, bu hâlde 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 2. fıkrası uyarınca dilekçenin iptaline hükmedilmesi suretiyle hak kayıplarına sebebiyet vermekten kaçınılması,**

63) Davacısı vefat eden dosyada, karar numarası verilmeden dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verildiği müşahede edilmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 1. fıkrası gereğince verilen işlemde kaldırma kararlarında davayı takip hakkı kendisine geçenin başvuruda bulunmayabileceği nazara alınarak, dosya kaydının açık kalmasını önlemek bakımından, ayrıca takibin yenilenmesi hâlinde yeni bir esas numarası verilmesinin mümkün olduğu da gözetilerek, karar numarası verilmek suretiyle dosya esas kaydının kapatılmasının usul edinilmesi; diğer taraftan, anılan kararların, takibin yenilenmesine kadar dosyanın işlemde kaldırılmasına ilişkin bulunduğu, bunun dışında herhangi bir süreyle kayıtlanmadığının hatırdan tutulması,**

64) Davacının öldüğünün dosya kapsamından anlaşılmasına ve mirasçılardan da başvurusu olmamasına rağmen uyuşmazlığın esastan çözüme kavuşturulduğuna şahit olunmuştur.

*** 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 1. fıkrası uyarınca ölüm hâlinde davayı takip hakkı kendisine geçenin başvurmasına kadar dosyanın işlemde kaldırılması gerektiği, davayı takip hakkı kendisine geçenin başvurusu olmadan uyuşmazlığın esastan çözüme kavuşturulamayacağını hatırdan çıkarılmaması,**

65) Dava devam etmekte iken davacının vefatı üzerine mirasçılar tarafından davaya devam etmek istediklerine dair dilekçe mahkemeye sunulmuş olmasına rağmen dava dosyasının işlemde kaldırılmasına karar verildiği görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 1. fıkrasında, davanın devamı esnasında gerçek kişinin ölümü hâlinde davayı takip hakkı kendisine geçenin başvurmasına kadar dava dosyasının işlemde kaldırılmasına karar verileceği hükme bağlanmış olmakla birlikte henüz bu yönde bir karar verilmeden davayı takip hakkı kendisine geçenin başvurusu varsa işlemde kaldırma kararı verilmeden davaya devam edilebileceğinin bilinmesi,**

66) İmar planına karşı açılan davada, davanın devamı esnasında ihtilaf konusu taşınmazın üçüncü bir şahsa satılması üzerine, davacının herhangi bir menfaatinin kalmadığı gerekçesiyle davanın ehliyet yönünden reddine karar verildiği gözlenmiştir.

*** Davanın devamı esnasında uyuşmazlık konusu taşınmazın el değiştirmesinin, davacının niteliğinde bir değişiklik olarak nitelendirilmesi ve 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 1. fıkrasına göre davayı takip hakkı kendisine geçenin başvurmasına kadar dosyanın işlemde kaldırılmasına ilgili mahkemece karar verileceği kuralına yer verildiğinden, dosyanın davayı takip hakkı kendisine geçenin başvurmasına kadar dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verilmesi gerektiğinin hatırdan çıkarılmaması,**

67) İptal ile sonuçlanan davada, idarenin kanun yolu başvurusuna ilişkin dilekçesinin tebliği aşamasında davacının vefat ettiğinin anlaşılması üzerine 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 1. fıkrası uyarınca davayı takip hakkı kendisine geçen mirasçılarının başvurmalarına kadar dosyanın işleminden kaldırılmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

* İdari yargıda gerçek kişilerin kural olarak davalı konumunda bulunması mümkün değildir. Ancak kanun yolu başvurularında, idare mahkemelerince verilen kararın davalı idarelerin aleyhine olması yani davacının davayı kazanması hâlinde davacı, karşı taraf (hasım) konumundadır. Karara karşı davalı idarece kanun yoluna başvurulması üzerine karşı taraf konumunda olan davacının bu aşamada ölmesi hâlinde, 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 1. fıkrası uyarınca kanun yolu başvurusunda bulunan idarenin ölenin mirasçıları aleyhine takibi (kanun yolu dilekçesini) yenilemesine kadar başvurunun işleminden kaldırılması gerektiğinin, aksinin yapılması hâlinde davayı kazanmış olan müteveffanın mirasçılarının davayı bu aşamada devam ettirmelerinde bir menfaatlerinin olmadığı biliniyor,

68) Sadece davacıyı ilgilendiren davada, davacının ölümü üzerine mirasçılarının başvurusuna kadar dosyanın işleminden kaldırılmasına karar verildiği, bilahare mirasçılarının başvurmaları üzerine yargılamaya devam edilerek davanın sonuçlandırıldığı belirlenmiştir.

* Davacının ölmesi üzerine, 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 2. fıkrasının "Yalnız öleni ilgilendiren davalara ait dilekçeler iptal edilir." hükmü uyarınca sadece davacıyı ilgilendiren davalarda dilekçenin iptaline karar verilmesi gerektiğinin biliniyor,

69) 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 3. fıkrası mucibince işleminden kaldırma ve davanın açılmamış sayılmasına ilişkin kararların alınmasında gecikmeye düşüldüğü izlenmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 3. fıkrasında, davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması hâlinde, yeni adresin bildirilmesine kadar dava dosyasının işleminden kaldırılacağı, dosyanın işleminden kaldırıldığı tarihten başlayarak bir yıl içinde yeni adres bildirilmek suretiyle yeniden işleme konulması istenmediği takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verileceği hükmü yer aldığından, anılan Kanun'un bu amir hükmüne göre dosyaların dikkatle izlenmesi ve gerekli kararların gecikmeden verilmesi hususunda özenli davranılması,

70) Davacının gösterdiği adreste tebligat yapılamaması üzerine 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 3. fıkrasına göre işleminden kaldırılan dosyanın, işleminden kaldırıldığı tarihten itibaren bir yıllık süre geçmeden davanın açılmamış sayılmasına kararı verildiği görülmüştür.

* Kanunen belirlenmiş sürelerle uyulması mutlak zorunluluk olduğundan, bu sürelerle dikkat edilmeyerek hak kaybına neden olabilecek şekilde karar verilmesinin sorumluluk doğuracağı gözden uzak tutulmaması,

71) Harç ve posta ücreti eksiklikleri nedeniyle düzenlenen müzekkerelerin yazılmasında gecikmeye düşüldüğü ve/veya işleminden kaldırma ve davanın açılmamış sayılmasına ilişkin kararların gecikmeli olarak verildiği izlenmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin herhangi bir sebeple harcı veya posta ücreti verilmeden veya eksik harç veya posta ücreti ile dava açılmış olması hâlini düzenleyen 4. fıkrası hükmü ile dava açıldıktan sonra posta ücretinde tebliğ işlemlerinin yapılmasını engelleyecek şekilde azalma olması hâlini düzenleyen 5. fıkrası hükmünün uygulanmasında gerekli sürat ve hassasiyetin esirgenmemesi ve gecikmeye düşülmeden gerekli kararların verilmesi hususunda özenli davranılması,

72) Harç ve posta ücreti eksiklikleri nedeniyle yazılan müzekkelerde ve bu sebeple verilen işlemde kaldırma ve davanın açılmamış sayılmasına ilişkin kararlarda hatalı uygulamalara düşüldüğü,

Bu bağlamda;

- Harç ve/veya posta avansı bulunmasına rağmen 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca müzekkere yazıldığı,

- 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca yazılan birinci müzekkere tebliğ edilmeden ikinci müzekkere yazıldığı,

- 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 4. fıkrası uyarınca harç ve posta giderinin ikinci kez istenilmesine ilişkin yazıda, bu eksikliğin tamamlanmaması hâlinde davanın açılmamış sayılmasına karar verileceğinin belirtilmediği,

- Harçları ve posta avansı yatırılmadan açılan davada, tek bir para isteme yazısı yazıldıktan sonra para yatırılmaması üzerine doğrudan davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği,

- Posta gideri ve harcı yatırılmadan açılan davada, 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 4. fıkrasına göre iki defa tamamlama yazısı yazıldığı, eksikliğin giderilmemesi üzerine önce dosyanın işlemde kaldırılmasına, bilahare davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği,

- Posta avansı yatırılmak suretiyle açılan ve mahkemece görev veya yetki yönünden reddedilerek gönderilen dosyalarda, posta avansında azalma olması üzerine 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 4. fıkrası uyarınca para istenildiği,

- Bozma / kaldırma kararı üzerine yeniden esasa alınan dosyada posta avansında azalma olması üzerine 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 4. fıkrası uyarınca posta avansı istenildiği,

- Birden fazla davacısı olan davada, davacılarından birinden 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 5. fıkrası uyarınca posta avansı tamamlanması istendiği, yatırılmaması üzerine dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verildiği,

- 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 5. fıkrası uyarınca yazılan posta avansı tamamlama yazısında belirtilen süre dolmadan işlemde kaldırma kararı verildiği,

- 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 5. fıkrasına göre davacıdan posta ücretinin istenilmesine rağmen, yatırılmaması üzerine dosya işlemde kaldırılmadan doğrudan davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği,

- Vergi mahkemesinden görev ret ile idare mahkemesine gönderilen dosyada, karar harcı eksikliğinin tamamlanması için 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 5. fıkrası uyarınca müzekkere yazıldığı,

Görölmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 4. fıkrasında, harcı veya posta ücreti verilmeden veya eksik harç veya posta ücreti yatırılarak açılan davalarda, otuz gün içinde harcın ve posta ücretinin verilmesi ve tamamlanması hususunun davacıya tebliğ olunacağı; tebligata rağmen gereği yerine getirilmediği takdirde bildirim aynı şekilde bir daha tekrarlanacağı; harç veya posta ücreti süresi içinde verilmez veya tamamlanmazsa davanın açılmamış sayılmasına karar verilerek; bu durumun davacıya tebliğ olunacağı kuralı yer alırken; 6. maddesinin 5. fıkrasında, dava açıldıktan sonra posta ücretinde tebliğ işlemlerinin yapılmasını engelleyecek şekilde azalma olması hâlinde, otuz gün içinde posta ücretinin tamamlanmasının davacıya tebliğ olunacağı,**

tebligata rağmen gereği yerine getirilmediği takdirde bildirim aynı şekilde bir daha tekrarlanacağı, posta ücreti süresi içinde tamamlanmazsa dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verileceği; bu kararın tebliği tarihinden başlayarak üç ay içinde, noksanı tamamlanmak suretiyle yeniden işleme konulması istenmediği takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verileceği ve bu kararın davacıya tebliğ olunacağı düzenlemesine yer verildiği dikkate alınarak; bu fıkralarda belirtilen içerik ile müzekkere yazılması hususunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi, ayrıca kanunen belirlenmiş usul ve sürelerle uyulması mutlak zorunluluk olduğundan, bu hususlara dikkat edilmeyerek hak kaybına neden olabilecek şekilde karar verilmesinin sorumluluk doğuracağı gözden uzak tutulmaması,

73) Yürütmenin durdurulması istemli olarak açılan davada, başvurma ve karar harcı ile posta avansının yatırılmış olmasına karşın, başkanlık tezkeresiyle istenilen yürütmenin durdurulması harcının yatırılmaması üzerine 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 4. fıkrasına göre davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği gözlenmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 4. fıkrasına göre, "harcı veya posta ücreti verilmeden veya eksik harç veya posta ücretiyle açılan davadan" anlaşılması gereken, davanın görülmesi için icap eden başvurma ve karar harcı ile posta avansının tebliğ işlemlerinin yapılmasını engelleyecek şekilde az yatırılması veya hiç yatırılmamasıdır. Yürütmenin durdurulması harcının ödenmemesinin müeyyidesi ise bu hususta karar verilmemesi olacağından, bu gibi durumlarda "davanın açılmamış sayılmasına" dair karar verilmesi yönündeki uygulamadan vazgeçilmesi,

VI- Dosyaların incelenmesinde, uyuşmazlığı çözümlenecek şekilde ara kararların verilmesinde, heyete ve duruşmaya hazırlıklı gelinmesinde ve mevzuat ile içtihat takibinde kimi zaman yeterli özenin gösterilemediği,

Bu cümleden olarak;

1) Karar sonuçlarında makul karşılanamayacak sayı ve sıklıkta düzeltmeler yapıldığı, düzeltme gerekçesinin UYAP ortamına doğru olarak girilmediği, bazı dosyalarda ise aradan uzun bir süre geçtikten sonra karar sonuçlarının değiştirildiği ya da önceden alınan karar sonucunun tam aksi yönünde kararlar alındığı saptanmıştır.

* Dosyaların incelenmesi ve karar verilmesi sürecinde daha özenli davranılmak suretiyle UYAP üzerinden yapılan işlemlerde gerekli titizliğin gösterilmesi, bu konuda daha duyarlı davranılarak taraflarda kuşkulara yol açabilecek düzeltmelere yer verilmesinden kaçınılması, düzeltme yapılmasının zorunlu olduğu hâllerde ise UYAP ekranlarına gerekli açıklamanın düşülmesine ve düzeltme gerekçesinin açık bir şekilde yazılmasına dikkat edilmesi,

2) Dosyaların tetkikinde gerekli hassasiyetin gösterilmediği,

Bu bağlamda;

- Yürürlükte olmayan mevzuat hükümleri dikkate alınarak ara karar veya nihai karar verildiği,

- Davanın, başka bir davada verilecek karara kadar bekletilmesine karar verildikten sonra bekletme kararını gerektirmeyecek gerekçelerle uyuşmazlığın esası hakkında karar verildiği,

- Dosyada feragat talebi bulunmasına rağmen feragat talebi dikkate alınmaksızın esastan karar verildiği,

- Yürütmenin durdurulması talebi bulunmayan dosyada yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verildiği,

İzlenmiştir.

*** Anayasa'nın 141. maddesinin 4. fıkrasında yer alan davaların "mümkün olan süratle" neticelendirilmesi ilkesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının temini kapsamında; dava dosyalarının dikkatli incelenmesi, mevzuatta yapılan değişikliklerin ve yüksek mahkeme içtihatlarının takip edilmesi, yargıya güveni zedeleyecek ve yargılama sürecinin uzamasına sebebiyet verecek tarzdaki uygulamalardan uzak durulması,**

3) Tek bir ara karar ya da müzekkere ile temin edilebilecek bilgi, belge ve hususların birden çok ara karar verilmek ya da müzekkere yazılmak suretiyle temin edildiği veya dosyada mevcut olan bilgi ve belgelerin tekrar istenilmesi konusunda ara kararlar tesis edilerek yargılamanın uzamasına sebebiyet verildiği görülmüştür.

*** Anayasa'nın 141. maddesinin 4. fıkrasının, davaların "mümkün olan süratle" neticelendirilmesini yargının görevi olarak tespit eden kuralına nazaran, dosyanın makul sürede tekemmül ettirilerek, gecikmeksizin karara bağlanması ve usul ekonomisine dikkat edilmesi esas olduğundan, gereksiz, tekemmülü geciktirici ve uyuşmazlığın çözümüne katkısı olmayan ara kararları ya da müzekereler tesis edilmesinden kaçınılması,**

4) Ara kararlarının istenilen hususun yeterince anlaşılabilmesine imkân verecek ve cevap için gereken bilgiyi ihtiva edecek şekilde kaleme alınmadığı, bazen de yanlış idari mercie yöneltildiği belirlenmiştir.

***Ara kararlarının doğru mercilere yöneltilerek uyuşmazlığın çözümüne yararlı olacak, tekrarına gerek bırakmayacak tarzda ve muhatabı tarafından rahatlıkla anlaşılabilir ifadelerle kaleme alınmasına icap eden özenin gösterilmesi,**

5) Ara kararının icaplarının yerine getirilmemesi hâlinde bunun verilecek hükme etkisinin önceden takdir kılınarak ara kararında gösterilmediği müşahede olunmuştur.

*** 2577 sayılı Kanun'un 20. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, taraflardan birinin ara kararı icaplarını yerine getirmemesi hâlinde bu durumun verilecek karar üzerindeki etkisinin önceden takdir olunarak ara kararında gösterilmesinin usul ittihazi,**

6) Duruşma istemli davalarda, temin edilmesi gereken bilgi ve belgeler ile bilirkişi incelemesi ve sair hususlar tamamlanmadan duruşma yapıldığı müşahede edilmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca, duruşma yapıldıktan sonra en geç on beş gün içinde karar verilmesi esas olduğundan, duruşma davetiyesi tebliğe çıkarılmadan önce dosyada lüzumlu incelemeler yapılmak suretiyle gerekli ara kararların duruşma sonrasına bırakılmaması hususunda özenli davranılması,**

7) Dosya tekemmül ettirilmeden esas hakkında karar verildiği izlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca dosyanın tekemmülü sağlanmadan esas hakkında karar verilemeyeceğinin unutulmaması,**

8) 6458 sayılı Kanun'un 72. ve 79. maddeleri çerçevesinde tesis edilen işlemlere karşı açılan davalarda dosya tekemmül ettirilmeden karar verildiği saptanmıştır.

*** 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1/d bendinde aynı Kanun'un 72. ve 79. maddeleri çerçevesinde mahkemeye yapılan başvuruların on beş gün içinde sonuçlandırılacağı belirtilmiş olup, on beş günlük sürenin hangi tarihten itibaren**

başlayacağına ilişkin özel bir hüküm bulunmama ile birlikte, idari davaların karara bağlanmasında dikkate alınması gereken genel kural niteliğindeki 2577 sayılı Kanun'un 20. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca anılan sürenin dosyanın tekemmül ettiği tarihten itibaren hesaplanacağı, bu itibarla söz konusu dosyaların anılan madde uyarınca tekemmül ettirilmeden karar verilmesine imkân bulunmadığı hususunun bilinmesi,

9) Heyet hâlinde görülmesi gereken davalarda tek hâkim tarafından nihai karar veya hasım düzeltme, ihbar, keşif ve bilirkişi incelemesi gibi ara kararları; tek hâkimle görülmesi gereken davalarda ise, heyet hâlinde ara kararı veya nihai karar verildiği gözlenmiştir.

*** 2576 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca, miktar ve mahiyeti itibarıyla tek hâkim tarafından çözümlenmesi gereken davalarda verilen ara karar ve nihai kararların davayı sonuçlandırmakla görevli hâkim tarafından, heyet hâlinde karara bağlanması gereken dosyalarda ise 2577 sayılı Kanun'un 20. maddesinin 6. fıkrasında belirtilen durumlar hariç sair kararların heyetçe alınması gerektiğinin hatırd tutulması,**

10) Islaha ilişkin uygulamalarda hatalara düşüldüğü,

Bu bağlamda;

- Islah dilekçesi davalı idareye tebliğ edilmeksizin ıslah edilen miktar üzerinden hüküm kurulduğu,

- Islah talebi dikkate alınmaksızın dava açıldığı andaki değer üzerinden nihai karar verildiği,

- Parasal hakların tazmini istemiyle açılan tam yargı davasında, mahkemece uyuşmazlık konusu miktara ilişkin bilgi ve belgeler temin edildikten sonra ıslah hakkının kullanılabilceği durumlarda söz konusu evrak davacıya tebliğ edilmeden talep edilen miktar üzerinden karar verildiği,

- Tam yargı davasında, ıslah hakkının kullanılabilceği durumlarda bilirkişi raporu tebliğ edildikten sonra rapora itiraz edilmesine karşın bu itirazın ayrı bir ara kararı ile karşılanmadığı,

- Davacıya dava konusu miktarı ıslah edip etmeyeceğinin açıkça sorulduğu,

Görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 16. maddesinde, "Taraflar, sürenin geçmesinden sonra verecekleri savunmalara veya ikinci dilekçelere dayanarak hak iddia edemezler. Ancak, tam yargı davalarında dava dilekçesinde belirtilen miktar, süre veya diğer usul kuralları gözetilmeksizin nihai karar verilinceye kadar, harcı ödenmek suretiyle bir defaya mahsus olmak üzere artırılabilir ve miktarın artırılmasına ilişkin dilekçe otuz gün içinde cevap verilmek üzere karşı tarafa tebliğ edilir." hükmü yer aldığından, ıslah dilekçelerine ilişkin olarak anılan Kanun'da belirtilen şekilde işlem tesis edildikten sonra ıslah talebi dikkate alınmak suretiyle esas hakkında karar verilmesi gerektiğinin unutulmaması,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 16. maddesinde yer verilen ıslah hakkının kullanımı davacının takdirinde olmakla birlikte, özellikle yargılama aşamasında re'sen araştırma ilkesinin sonucuna bağlı olarak mahkemece tespit edilen parasal miktarın davacının talep ettiği miktardan fazla olduğu durumlarda, ilgili evrakın davacı tarafa tebliğ edilerek davayı ıslah etme imkânı tanınmasının adil yargılanma hakkının kullanımı açısından önem arz ettiğinin hatırd tutulması,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 16. maddesinde zikredilen davayı ıslah hakkının kullanılmasının temini amacıyla tam yargı davalarında bilirkişi raporuna yapılan itirazın mahkemece ayrı bir ara kararı ile karşılanmasının daha doğru olacağı bilinmesi,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen davayı ıslah hakkının kullanımı davacının takdirinde olup, bu hakkın kullanılıp kullanılmayacağına ara kararında açıkça hatırlatılmasının yargılamanın tarafsızlığı ilkesini ihlal edebileceğinin akılda tutulması,**

11) Mahkemece heyet halinde verilen kararın bozulmasına veya kaldırılmasına müteakip uyuşmazlık konusu miktarın güncel tek hâkim sınırının altında kaldığından bahisle dosyanın tek hâkimle karara bağlandığı anlaşılmıştır.

*** 2576 sayılı Kanun'un 07/11/2024 tarihli ve 7531 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle değişik Ek 1. maddesi ve 2577 sayılı Kanun'un 28/07/2024 tarihli ve 7524 sayılı Kanun'un 54. maddesiyle değişik Ek 1. maddesi uyarınca, tek hâkimle çözümlenecek davalara ilişkin her takvim yılı başından geçerli olmak üzere uygulanan parasal sınırların artışının, artışın yürürlüğe girdiği tarihten önce idare ve vergi mahkemelerince nihai olarak karara bağlanmış davalar ile Danıştayın bozma ve bölge idare mahkemelerinin kaldırma kararı üzerine yeniden bakılan davalarda uygulanmayacağına bilinmesi,**

12) Davacı tarafından açıkça avukata feragat veya hâkimin reddi yetkisi verilmemiş olduğu hâlde, vekil tarafından verilen feragat ile hâkimin reddi dilekçelerinin işleme konulmak suretiyle karar verildiği görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinin atıf yaptığı 6100 sayılı Kanun'un 74. maddesinde, açıkça yetki verilmeyen vekilin davadan feragat edemeyeceği veya hâkimin reddi talebinde bulunamayacağı kurala bağlanmış olduğundan, vekâletnamesinde bu hususlara dair açık yetki verilmemiş olan vekilin talebi doğrultusunda hüküm kurulamayacağına bilinmesi,**

13) Uyuşmazlığın hukuki bilgiyle çözümlenebileceği durumlarda keşif ve bilirkişi incelemesi kararları alındığı veya keşif yapıldıktan sonra teknik bilgiyi gerektirmeyecek gerekçelerle uyuşmazlığın esası hakkında kararlar verildiği gözlenmiştir.

*** 6100 sayılı Kanun'un 266. maddesinde yer alan düzenleme uyarınca, uyuşmazlığın çözümünün teknik ve özel bilgiyi gerektirdiği hâllerde, alanında uzman kişiler aracılığıyla bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verilmesi gerekmekte birlikte, dosyadaki bilgi ve verilere göre hukuki bilgi ve yoruma dayanılarak karar verilebilecek hâllerde bilirkişi incelemesi yaptırılmasının, uyuşmazlığın çözüme kavuşturulmasını uzatması ve gereksiz masraflara neden olması sebebiyle, Anayasa'nın 141. maddesinin 4. fıkrasında ifadesini bulan yargılamanın makul sürede ve en az giderle bitirilmesi ilkesine aykırılık teşkil edeceğinin hatırlanması,**

14) Tazminat istemiyle açılan davada, henüz idarenin kusurlu olup olmadığı yönünde bir kanaate varılmadan tazminat tutarının belirlenmesi amacıyla bilirkişi incelemesi yaptırıldığı anlaşılmıştır.

*** Tam yargı davalarında, idarenin kusurlu olup olmadığı veya kusur oranının belirlenmesi önem arz etmektedir. Tazminat miktarı hesaplansa dahi daha sonra idareye kusur atfedilemeyeceğinin anlaşılması durumunda, zaman kaybı ve masraf söz konusu olacağından, bu tür uyuşmazlıklarda öncelikle kusur hususunun araştırılmasının daha doğru olacağına unutulmaması,**

15) Keşif ve bilirkişi incelemesine karar verilen dosyalarda keşif ve bilirkişi incelemesi öncesinde temin edilmesi gereken bilgi ve belgeler tamamlanmadan inceleme yaptırıldığı görülmüştür.

*** Anayasa'nın 141. maddesinin 4. fıkrasında davaların "mümkün olan süratle" neticelendirilmesi yargının görevi olarak belirlendiğinden, bilirkişinin ihtiyaç duyduğu**

bilgi ve belgelerin inceleme öncesinde; gerekliliği keşif anında veya sonradan ortaya çıkanların ise en kısa sürede temin edilerek, dosyaların uzun süre bilirkişi uhdesinde bırakılmaması hususunda gereğinin yerine getirilmesi,

16) Tarafları, konusu ve sebebi aynı olan bir dava görülmekte iken açılan ikinci davanın esası hakkında karar verildiği saptanmıştır.

*** Tarafları, konusu ve sebebi aynı olan bir dava görülmekte iken ikinci davanın esasının derdestlik nedeniyle incelenemeyeceğinin usul hukukunun genel ilkelerinden olduğu dikkate alınarak bu tür durumlarda davanın esasına girilemeyeceğinin bilinmesi,**

VII- Dava konusunun tespitinde, hükmün doğru ve eksiksiz olarak kurulması ile kararların yeterli gerekçeyle yazılmasında gerekli dikkat ve özenin her zaman gösterilemediği,

Bu cümleden olarak;

1) Dava konusu uyuşmazlıkların yanlış nitelendirildiği ya da eksik hüküm kurulduğu saptanmıştır.

*** Taraf dilekçelerinin dikkatli incelenerek okunması, istem özetlerinin eksiksiz ve doğru tanımlanacak biçimde oluşturulması, uyuşmazlığın tümünü çözüme kavuşturacak nitelikte karar verilmesi, yargıya güveni zedeleyecek tarzdeki uygulamalardan uzak durulması, dava dosyalarının durumlarıyla içeriklerinin daha dikkatli takibine önem atfedilerek sonuçlandırılma evresini geciktirecek davranışlardan kaçınılması,**

2) Görüşme tutanağında yer alan karar sonucu ile karar metninde yer alan sonucun farklılık arz ettiği belirlenmiştir.

*** Karar metninde yer alan sonucun, görüşme tutanağı ile uygunluk arz etmesi zorunluluğuna her daim dikkat edilmesi,**

3) Kararın kısmen onanması, kısmen bozulması üzerine onanan kısım ya da taraflardan birinin kanun yoluna başvurmaması sonucu kesinleşen kısım hakkında mahkemece yeniden hüküm kurulduğu anlaşılmıştır.

*** Kararların kanun yoluna başvurulması neticesinde onanan kısmı ya da kanun yoluna başvurulmaması nedeniyle kesinleşen kısım hakkında hüküm kurulmaması gerektiğinin hatırlanması,**

4) Tam yargı davasında talep edilen miktarı aşar şekilde tazminata hükmedildiği tespit edilmiştir.

*** 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 16. maddesinin 4. fıkrası hükmü ile idare hukukunun yerleşik içtihatlarından olan "Taleple Bağlılık" ilkesi gereği idare mahkemelerinin tarafların istemi ile bağlı olduğu ve dava dilekçesinde istenilen veya ıslah talebi ile birlikte artırılan miktarı aşar şekilde tazminat ödenmesine karar veremeyecekleri açık olduğundan, nihai karar verilirken bu hususa dikkat edilmesi gerektiğinin hatırdan çıkarılmaması,**

5) İdari işlemin iptali ile yoksun kalınan maddi hakların ödenmesine yönelik olarak yürütmenin durdurulması istemiyle açılan davada, yürütmenin durdurulması isteminin kabulü yolunda verilen kararda, tazminat talebinin yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesine karar verildiği tespit edilmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesinin 2. fıkrasında yer alan düzenleme uyarınca, ancak idari işlemler hakkında yürütmenin durdurulmasına karar**

verilebileceğinin dolayısıyla yürütmenin durdurulması istemi ile ilgili olarak verilen kararlarda belli bir meblağın ödenmesinin hüküm altına alınamayacağıının bilinmesi,

6) Bazı nihai kararların dayanan mevzuat hükümlerine yer verilmeksizin veya gerekçesiz ya da yeterli gerekçe olmaksızın kaleme alındığı gözlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 24. maddesinin (1/e) fıkrasına uygun şekilde, kararlarda dayanan hukuki sebepler ile gerekçeye ve tazminat davalarında hükmedilen tazminat miktarına yer verilmesi gerektiğinin unutulmaması**

7) Davacının iddiaları ile karşı tarafın savunmasında ileri sürülen somut hususlara yeterince yer verilmeyerek, genel mahiyette ve kalıplaşmış ifadelerle istemin ve/veya savunmanın özeti bölümlerinin kaleme alındığı, bazı kararlarda ise bu hususlara yer verilmediği veya yazılan hususların dilekçe ve savunma içerikleriyle uyumlu olmadığı tespit edilmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 24. maddesinin (1/b) fıkrasında, davacının ileri sürdüğü olayların ve dayandığı hukuki sebeplerin özetinin ve istem sonucu ile davalının savunmasının özetinin kararlarda bulunacak hususlar arasında sayılması karşısında, dosyanın durumu ile sunulan dilekçe ve savunma içerikleri dikkatle tetkik edilerek davacının ileri sürdüğü iddialara, iptal sebeplerine ve dava konusu işlemin konusu ve niteliğini ortaya koyan hususlara istemin özeti bölümünde yer verilmesine, savunmanın özeti bölümünde ise soyut ve kalıplaşmış ifadeler yerine ileri sürülen somut hususların yazılmasına, savunma verilmediği yahut verilen savunmanın süresinde olmadığı hallerde ise bu hususun savunmanın özeti bölümünde belirtilmesine önem atfedilmesi,**

8) Davalı idarenin süre, ehliyet, husumet, vb. usule dair itirazlarının tümünün savunmanın özeti kısmına yazılmadığı ve/veya bu iddialarla ilgili olarak kararda değerlendirme yapılmadığı izlenmiştir.

*** İlgili mevzuat hükümleri uyarınca, ayrı bir ara karar ile değerlendirme yapılmasını gerektirmeyen usule ilişkin davalı idare iddiaları hakkında nihai kararda değerlendirme yapılması hususuna önem atfedilmesi,**

9) Davacının Anayasa'ya aykırılık iddiasının esas hakkında verilen kararda karşılanmadığı belirlenmiştir.

*** 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin 2. fıkrasındaki "Taraflarca ileri sürülen Anayasa'ya aykırılık iddiası davaya bakan mahkemece ciddi görülmezse bu konudaki talep, gerekçeleri de gösterilmek suretiyle reddedilir. Bu husus esas hükümlerle birlikte temyiz konusu yapılabilir" kuralı uyarınca taraflarca ileri sürülen Anayasa'ya aykırılık iddiasının karşılanması,**

10) Yürütmenin durdurulması isteminin kabulü hakkındaki kararlarda telafisi güç ya da imkânsız zararların neler olduğundan bahsedilmediği müşahede olunmuştur.

*** 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesinde "...Yürütmenin durdurulması kararlarında idari işlemin hangi gerekçelerle hukuka açıkça aykırı olduğu ve işlemin uygulanması hâlinde doğacak telafisi güç veya imkânsız zararların neler olduğunun belirtilmesi zorunludur." hükmü yer aldığından, yürütmenin durdurulması isteminin kabulü yolunda verilen kararlarda telafisi güç veya imkânsız zararların neler olduğunun somut olarak belirtilmesi gerektiği hususunun unutulmaması,**

11) Bakılmakta olan dava ile başka bir mahkemede görülen dava arasında bağlantı bulunduğundan bahisle dosyanın bölge idare mahkemesine gönderilmesine ilişkin kararların gerekçesiz veya soyut ifadelerle kaleme alındığı izlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 24. maddesinin (1/e) fıkrası hükmüne uygun şekilde, kararın dayandığı hukuki sebepler ile gerekçesine yer verilmesi,**

12) Esas hakkında verilen kararda, usul yönünden ayrışık oy kullanan hâkimin esas hakkındaki görüşüne/oyuna yer verilmediği izlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 22. maddesinde, "Konular aydınlandığında meseleler sırasıyla oya konulur ve karara bağlanır. 15'inci madde de sayılan sebeplerden biri ile veya yargılama usullerine ilişkin meselelerde azınlıkta kalanlar için esas hakkında da oylarını kullanırlar. Azınlıkta kalanların görüşleri, kararların altına yazılır." hükmüne yer verildiğinden; usul yönünden azlıkta kalanların için esas hakkındaki görüşlerini beyan etmelerinin hukuki bir zorunluluk olduğunun hatırdan çıkarılmaması,**

VIII- Bazı dosyalarda tutanak ve kararların mevzuatta belirtilen usul ve şekil şartlarını taşıması ile maddi hata ve eksiklikler içermemesine yeterli itina gösterilmediği,

Örneğin;

1) Mahkemece verilen esas veya ara kararların, kararı veren hâkimlerce imzalanmadığı tespit edilmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 25. maddesi uyarınca, kararların mahkeme başkanı ve üyeleri veya hâkimi tarafından imzalanmasının zorunlu olduğu, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca da güvenli elektronik imzanın, elle atılan imza ile aynı hukuki sonucu doğuracağı hükme bağlandığından, kararların ıslak veya elektronik imza ile imzalanmasının zorunlu olduğunun hatırdan tutulması,**

2) Elektronik ortamda imzalanan tutanak veya kararların, dosyada yer alan ya da taraflara tebliğe çıkarılan fiziki örneklerinin imzasız ve mühürsüz olduğu görülmüştür.

*** 6100 sayılı Kanun'un 'Elektronik işlemler' başlıklı 445. maddesinin 3. fıkrasında yer verilen, elektronik ortamdan fiziki örnek çıkartılması gereken hallerde tutanak veya belgenin aslının aynı olduğu belirtilerek hâkim veya görevlendirdiği yazı işleri müdürü tarafından imzalanıp mühürlenmesi gerektiğine ilişkin düzenlemeye uygun işlem tesis edilmesi,**

3) Kararlarda, kararı veren mahkemenin adının, dosyanın esas ve karar numarasının, tarafların, vekil veya temsilcilerinin adlarının, unvanlarının, adreslerinin, karar tarihinin ve dava konusu işleme ilişkin kimi hususların yanlış yazıldığı veya hiç yazılmadığı görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 24. maddesinde sayılan hususlara kararlarda doğru ve tam bir şekilde yer verilmesi, her türlü kararın yazımı ile tutanak ve karar metinlerinin birbiriyle farklılık içermemesi hususlarında gereken dikkat ve özenin gösterilmesi, dava ile ilgili olmayan hususlara kararlarda yer verilmemesi, tarafların yeni taleplerde bulunmasını gerektirecek hatalardan uzak durulması,**

4) Bozma ve kaldırma kararları öncesinde duruşma yapılmış olanlar da dâhil olmak üzere duruşmalı davalara ilişkin kararlarda duruşma açılıp açılmadığı hususuna veya duruşmaya katılanların ad ve soyadlarına yer verilmediği görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 24. maddesinin (1/d) fıkrasına göre, duruşma istemli davalarda duruşma yapılıp yapılmadığı hususuna kararlarda yer verilmesi ve duruşma**

yapıldıktan sonra verilen kararlarda ise hazır bulunan taraflar ve vekil veya temsilcilerinin ad ve soyadlarının doğru ve tam olarak belirtilmesi gerektiğinin unutulmaması,

5) Duruşma tutanaklarında duruşmaya katılan tarafların ad ve soyadları ile iddia ve savunmalarının özetine yer verilmediği belirlenmiştir.

*** Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler ile Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğın 69. maddesi gereğince duruşmalara ait tutanaklarda, taraf ve vekillerinin iddia ve savunmaları ile duruşma safahatına ait kısa bir özet yazılması hususuna riayet edilmesi,**

6) Bazı kararların oy çokluğuyla verildiğinin belirtilmesine rağmen karşı görüşün yazılmadığı, heyet hâlinde verilen bir kısım kararlarda kararın oy birliğiyle mi yoksa oy çokluğuyla mı verildiğinin belirtilmediği, tek hâkim tarafından verilen kararların oy birliğiyle verildiğinin ifade edildiği, görüşme tutanağına göre karar oy çokluğuyla verilmesine ve kararda azlık oyu bulunmasına karşın hüküm fıkrasında kararın oy birliğiyle verildiğinin yazıldığı görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 22. maddesinin 2. fıkrasının son cümlesi uyarınca, azınlıkta kalan hâkimlerin görüşlerinin kararların altına yazılacağı hükmünün uygulanmasına dikkat edilmesi,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 24. maddesinin (1/g) fıkrası uyarınca, kararların oy birliğiyle mi oy çokluğuyla mı verildiğinin kararda belirtilmesi gerektiğinin unutulmaması,**

7) Kararların hüküm fıkrasında kararlara karşı başvuru yollarının gösterilmesinde hatalı uygulamalara düşüldüğü,

Bu bağlamda;

- Nihai kararlarda, kanun yolu, mercii ile süresinin gösterilmediği veya yanlış gösterildiği,

- Dilekçenin reddine ilişkin kararlara karşı kanun yolu gösterildiği,

- Konusu kesinlik sınırını geçmeyen davalarda verilen kararlarda, karara karşı istinaf yolunun açık olduğu hususuna yer verildiği,

- Konusu kesinlik sınırını geçmeyen davalarda veya özel kanunları gereğince kesin olarak verilen kararlarda kararın kesin olduğunun belirtilmediği,

- İlgili kanunlarında yer alan özel düzenlemeler gereğince kesin olarak verilen kararlarda, karara karşı istinaf yolunun açık olduğu hususuna yer verildiği,

- 6458 sayılı Kanun'un 53., 72. ve 79. maddeleri uyarınca tesis edilen işlemlere karşı açılan davalarda verilen usule ve esasa dair kararlarda kanun yolunun açık olduğunun belirtildiği,

- 2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddeleri kapsamındaki uyuşmazlıklarda verilen nihai kararlarda karara karşı otuz gün içinde istinaf yoluna başvurulabileceğinin belirtildiği,

- Yürütmenin durdurulması istemine ilişkin kararlara karşı başvurulabilecek itiraz yolunun belirtilmediği,

- 2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklarda verilen yürütmenin durdurulmasına dair kararlarda itiraz yolunun açık olduğunun belirtildiği,

- Bağlantı isteminin reddine ilişkin kararlarda başvurulabilecek itiraz yolunun belirtilmediği,

- Görevlilik kararında, bu karara karşı hangi süre içinde hangi mercie başvurulabileceğinin belirtilmediği,

- Arsa metrekare birim değerlerinin tespitine yönelik takdir komisyonu kararlarına karşı açılan davalarda verilen kararlara karşı başvurulacak kanun yolunun 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 49. maddesi dikkate alınarak on beş gün içerisinde istinaf kanun yolu olarak belirtildiği,

- İstinaf aşamasında verilen kararın kesin olduğunun belirtilmediği veya kanun yolu, mercii ile süresinin gösterilmediği ya da hatalı gösterildiği,

- İlk inceleme üzerine verilen ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ilişkin kararda kararın kesin olarak verildiğinin belirtilmediği,

- Yürütmenin durdurulması istemi hakkında verilen karara karşı yapılan itirazın reddine veya kabulüne dair kararlarda kararın kesin olduğu hususunun belirtilmediği,

- İstinaf aşamasındaki yürütmenin durdurulması talepleri hakkında verilen kararlarda kararın kesin olduğunun belirtilmediği,

- Bölge idare mahkemesince bağlantı hakkında verilen kararda, kararın kesin olduğu hususunun belirtilmediği,

Görölmüştür.

*** Anayasa'nın 40. maddesinin 2. fıkrasındaki "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü karşısında, kararların hüküm fıkralarında, söz konusu karara karşı başvurulacak kanun yolu ve mercii ile başvuru süresinin doğru bir şekilde yazılmasına özen gösterilmesi,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 4. fıkrası uyarınca, dilekçenin reddine ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurulamayacağını hatırlanması,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesi uyarınca, kanunla belirlenen parasal sınırı geçmeyen vergi davaları ile tam yargı ve iptal davalarında usul kararları da dâhil verilen kararlara karşı istinaf yoluna başvurulamayacağını bilinmesi,**

*** 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu uyarınca verilen para cezalarına ilişkin olarak açılan davalarda mahkemece verilen kararların, usul kararları da dâhil olmak üzere kesin olduğunun dolayısıyla bu kararlara karşı kanun yolunun kapalı olduğu hususunun unutulmaması,**

*** 6458 sayılı Kanun'un 53., 72. ve 79. maddeleri uyarınca tesis edilen işlemlere karşı açılan davalarda mahkemenin verdiği kararın kesin olduğu mezkûr Kanun'da hükme bağlanmış olduğundan, anılan maddeler uyarınca tesis edilen işlemler hakkında verilen usul kararları da dâhil tüm kararların kesin olduğunun bilinmesi,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklarda on beş gün, 20/B maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklarda ise beş gün içerisinde temyiz yoluna başvurulabileceğine ilişkin düzenlemelerin hatırdâ tutulması,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesinin 7. fıkrasında yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlara karşı kararın tebliğini izleyen günden itibaren yedi gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere itiraz edilebileceği düzenlendiğinden, söz konusu kararlarda itiraz yolunun açık olduğunun hatırlatılmasına özen gösterilmesi,**

* 2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddeleri kapsamındaki uyuşmazlıklarda verilen yürütmenin durdurulması talepleri hakkında bölge idare mahkemesine itiraz yolunun öngörülmediğinin hatırlatılması,

* 2577 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca bağlantı talebinin reddine ilişkin kararlara karşı on beş gün içerisinde ilgisine göre Danıştay veya ilgili bölge idare mahkemesine itiraz yolunun açık olduğunun kararlarda hatırlatılmasına özen gösterilmesi,

* 2247 sayılı Kanun'un 12. maddesinin 1. fıkrası gereğince, görev itirazında bulunan kişi veya makamın, itirazın reddine ilişkin kararın tebliğ tarihinden başlayarak on beş gün içinde, uyuşmazlık çıkarılmasını istemeye yetkili makama sunulmak üzere iki nüsha dilekçeyi itirazı reddeden yargı merciine verebileceğinin kararda hatırlatılmasının usul edinilmesi,

* Arsa metrekaresi birim değerlerinin tespitine yönelik takdir komisyonu kararlarının iptali istemiyle açılan davalarda verilen kararlara karşı 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 49. maddesinde on beş gün içerisinde Danıştaya temyiz yoluna başvurulabileceği belirtilmekte ise de 18.06.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6545 sayılı Kanun'un 19. maddesiyle değişik 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin birinci fıkrasındaki, "başka kanunlarda farklı bir kanun yolu öngörülmüş olsa dahi, mahkemenin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir" hükmünün dikkate alınarak kanun yolu ve süresinin belirtilmesi gerektiği,

* Bölge idare mahkemesinin 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 5. fıkrası uyarınca verdiği kararların kesin olduğu hususunun kararlarda hatırlatılmasına özen gösterilmesi,

* 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesinin 7. fıkrası uyarınca bölge idare mahkemesinin yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlara karşı yapılan itiraz üzerine verdiği kararların kesin olduğu hususunun kararlarda belirtilmesine özen gösterilmesi,

* Bölge idare mahkemesince istinaf incelemesi sırasında yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararların 2577 sayılı Kanun'un 52. maddesinin 4. fıkrası gereğince kesin olduğu hususunun kararlarda hatırlatılmasına dikkat edilmesi,

* Bölge idare mahkemesince bağlantının bulunup bulunmadığı yolundaki verilen kararların 2577 sayılı Kanun'un 42. maddesinin 3. fıkrası uyarınca kesin olduğu hususunun kararlarda hatırlatılmasına özen gösterilmesi,

IX- Kimi dosyalarda yargılama giderlerinin mevzuata uygun olarak belirlenmesine, harç ve avansların usulüne uygun ve gecikmeksizin tahsiline yeterince önem verilemediği,

Bu bağlamda;

1) Yargılama giderlerinin tahsili, hesaplanması, hükmedilmesi ve taraflara yükletilmesinde hatalara düşüldüğü,

Örneğin;

- Harçtan muaf olan idareden başvuru, karar, yd itiraz, müdahil ya da istinaf/temyiz harçlarının istenildiği,

- Dosya üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verilen durumlarda keşif harcı istenildiği,
 - Vergi mahkemesince görev ret kararı verilerek gönderilen dava dosyasında eksik olan karar harcı tamamlanmadan karar verildiği,
 - Tam yargı davalarında peşin alınması gereken nispi harç tamamlattırılmadan davanın görülmeye devam edildiği,
 - Islah talebini havi dilekçenin harçlandırılmadığı ya da ıslah aşamasında yatırılan harcın yargılama giderleri hesaplanırken dikkate alınmadığı,
 - Tam yargı davasında tazminat isteminin kabulüne karar verilmesine karşın nispi karar harcına hükmedilmediği veya harcın yanlış hesaplandığı,
 - Sadece idari para cezası, ödeme emri ya da ecrimisil ihbarnamesinin iptali istemiyle açılan davada nispi karar harcı istenildiği ve/veya verilen iptal kararında nispi karar harcı hesaplanarak davacıya tamamlattırıldığı,
 - Vergi dairesi başkanlığının taraf olduğu davaya ait kararda, yargılama giderlerinin tahsili için vergi dairesine müzekkere yazılması yönünde hüküm kurulduğu,
 - Vergi mahkemesince verilen dilekçe ret kararlarında, karar harcına hükmedilmediği,
 - Yargılama giderleri dökümünde yer alan tutarın hatalı hesaplandığı,
 - Dökümü yapılan tutar ile hüküm fıkrasında belirtilen miktarın farklı olduğu,
 - Hazineden karşılanan yargılama giderlerinin davacıdan/davalıdan alınarak davalıya/davacıya verilmesine hükmedildiği,
 - Posta avansından artan bir miktar olmamasına karşın posta avansından arttığı belirtilen bu miktarın ilgililere iade edilmesi yönünde hüküm kurulduğu,
 - Yargılama giderleri dökümünde keşif harcı, bilirkişi ücreti ve yol gideri ayrı ayrı belirtilmeksizin keşif gideri adı altında bir miktara yer verildiği,
 - Temyiz yargılama giderlerinin davalı idare tarafından yapılmasına karşın davacı tarafından yapılmış gibi hüküm kurulduğu,
 - Artan posta ve bilirkişi avansı hakkında hüküm kurulmadığı,
 - Keşif ve bilirkişi giderleri hakkında hüküm kurulmadığı,
 - Bozma/kaldırma kararı üzerine esasa alınan dosyada verilen kararda, önceki dosyaya ait yargılama giderlerine hükmedilmediği,
 - Nihai hükmün tebliğine ilişkin masrafların yargılama gideri tutarına dâhil edilmediği,
- Görölmüşür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 24. maddesinin (1/f) fıkrasında yer alan, yargılama giderleri ile bu giderlerin hangi tarafa yükletildiğinin kararda gösterileceği hükmü ve aynı Kanun'un 31. maddesinin atıf yaptığı 6100 sayılı Kanun hükümleri mucibince, taraflara yüklenen yargılama giderlerinin hesaplanması sırasında daha dikkatli davranılması, kararların hüküm fıkrasında taraflara yüklenecek yargılama giderlerinin tüm kalemlerinin eksiksiz hesaplanarak miktarının gösterilmesi, yargılama giderlerinin, davada haksız çıkan tarafa yükletileceğinin unutulmaması, yargılama giderlerindeki kalemlerin miktarının kararda doğru olarak belirtilmesi, fazla alınan, kullanılmayan veya artan yargılama giderlerinin iadesine karar verilmesi ve bu suretle Hazinesin zararına veya tarafların mağduriyetine yol açabilecek uygulamalardan geri durulması,**

2) Adli yardım talepli dosyalarda yargılama giderlerine ilişkin hatalı uygulamalara düşüldüğü,

Örneğin;

- Adli yardım talebi kabul edilen davacıdan harç, posta veya keşif/bilirkişi avansı istenildiği,

- Adli yardım talebi kabul edilen dosyada, davalı idareden keşif/bilirkişi avansı istenildiği,

- Adli yardım talebi kabul edildikten sonra dilekçe ret kararı verilen dosyada, davanın yenilenmesi hâlinde davacıdan harç alınmasına hükmedildiği,

- Dilekçe ret kararı verilen adli yardım talepli dosyada, davanın yenilenmemesi hâlinde yargılama giderlerinin davacıdan tahsiline yönelik hüküm kurulmadığı,

- Davacının adli yardımdan yararlandığından bahisle yargılama giderlerine hükmedilmediği,

- Adli yardım talebi kabul edilen dosyada, davanın lehine sonuçlandığı gözetilmeden yargılama giderlerinin davacıdan tahsiline karar verildiği,

- Adli yardım talebi kabul edilen ve retle sonuçlanan davada, yargılama giderlerinin davacıdan tahsiline yönelik hüküm kurulmadığı,

- Adli yardım talebi kabul edilen ve retle sonuçlanan davada, istinaf başvurusunda bulunması üzerine davacıdan istinaf başvuru harcı ve posta avansı istenildiği,

- Adli yardım istemi reddedilen veya adli yardım talebi bulunmayan davada, yargılama giderleri yönünden adli yardım talebinin kabul edildiği belirtilerek hüküm kurulduğu,

- Adli yardım talebi kabul edilen ve davacı aleyhine sonuçlanan davada, yargılama giderlerinin tahsilinin kararın kesinleşmesi şartına bağlanmadığı,

İzlenmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinin atf yaptığı 6100 sayılı Kanun'un 335. maddesinde, kabul edilmiş olan adli yardım talebinin dava ve icra takibi sırasında yapılması gereken tüm giderlerin devlet tarafından avans olarak ödeneceği kuralına yer verilmiş olduğundan, bu gibi durumlarda anılan hükme uygun hareket edilmesi,

* 6100 sayılı Kanun'un 339. maddesi uyarınca adli yardım talebi kabul edilen davalarda, yargılama giderlerinin davada haksız çıkan taraftan istenileceğinin hatırlanması,

* 6100 sayılı Kanun'un 335. maddesinin 3. fıkrası uyarınca adli yardım hükmün kesinleşmesine kadar devam edeceğinden, adli yardım talebi kabul edildikten sonra davanın reddedilmesi üzerine kanun yoluna başvurulması hâlinde de davacının adli yardımdan faydalanmaya devam edeceğinin unutulmaması, ayrıca aynı madde uyarınca davada haksız çıkan taraftan istenilecek yargılama giderlerinin tahsili için karar kesinleştikten sonra müzekkere yazılmasının usul edinilmesi,

3) PTT vasıtasıyla gönderilen posta avansının zamanında PTT'den çekilmeyerek iadesine neden olduğu saptanmıştır.

* Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler ile Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 52. maddesi uyarınca, posta yoluyla gelen havalelerin gecikmeden PTT'den çekilmesi, daireye gelinir gelinmez tahsilât makbuzu kesilerek kasa ve ilgili deftere muntazaman

işlenmesi, posta pulu verilmeden veya noksan verilerek açılan davalarda ise söz konusu noksanlığın giderilmesi için 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca ilgiliye tebligat yapılması gerekliliğine titizlikle uyulması,

4) İstenilen harcın davacı tarafından havale yoluyla gönderilmesi üzerine söz konusu tutarın gider avansı olarak dosyaya kaydedilerek harcın saymanlığa yatırılmadığı veya gecikmeli olarak yatırıldığı görülmüştür.

*** İlgilileri tarafından havale yoluyla gönderilen harç tutarlarının çekildikten sonra bir an evvel harç olarak muhasebe birimi veznesine aktarılması gerektiğinin, aksi durumda Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 7. maddesi ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 549. maddesinin 3. fıkrası uyarınca sorumluluk doğabileceğinin unutulmaması,**

5) 2577 sayılı Kanun'un 3 ve 5. maddeleri veya 5. maddesine aykırılık sebebiyle ya da ehliyetli şahsın avukat olmayan vekili marifetiyle açılan davada verilen dilekçe ret kararları üzerine yenilenen dava dilekçelerinin harçlandırılmadığı tespit edilmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 3. fıkrası mucibince, dilekçenin aynı Kanun'un 3. maddesine uygun olmaması dolayısıyla reddi üzerine yeniden verilecek dilekçeler için ayrıca harç alınamayacağının, dilekçenin bunun dışındaki sebeplerle reddi durumunda ise yeniden harç alınması gerektiğinin unutulmaması,**

6) Ölüm veya cismani zarar nedeniyle açılan tam yargı davalarında, davacılar $\frac{1}{4}$ oranında nispi karar harcının peşin olarak yatırılmasının istendiği belirlenmiştir.

*** 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 28. maddesinin (1/a) fıkrası uyarınca, ölüm ve cismani zarar sebebiyle açılan maddi ve manevi tazminat davalarında peşin alınan karar harcı oranının yirmide bir, diğer tam yargı davalarında ise dörtte bir olarak uygulanacağını bilinmesi,**

7) Genel bütçeye dâhil davacı idareden keşif harcı istenildiği saptanmıştır.

*** 492 sayılı Kanun'un 13. maddesinin (1/j) fıkrasında, genel bütçeye dâhil idarelerin bu Kanun'un 1 ve 3 sayılı tarifelerine giren bütün işlemlerinin harçtan müstesna tutulduğu, anılan Kanun'un 123. maddesinin 13. fıkrasında ise, bu maddede veya diğer kanunlarda yer alan harçtan muafiyete ilişkin hükümlerin keşif harcı bakımından uygulanmayacağını belirtildiği görülmekle, 492 sayılı Kanun'un 123. maddesi ile öngörülen hükmün, bu maddede veya diğer kanunlarda yer alan harçlara yönelik bir düzenleme getirdiği açık olup Kanun'un 13. maddesinin (1/j) fıkrasının atf yaptığı harçlara yönelik olarak uygulanabilmesine olanak bulunmadığının, bu hâliyle anılan Kanun'un 13. maddesinin (1/j) fıkrası uyarınca genel bütçeye dâhil davacı idarenin keşif harcından muaf olduğunun bilinmesi,**

8) Vergi mahkemelerinde davacıdan keşif, müdahil veya yürütmenin durdurulması harcı istenildiği görülmüştür.

*** 492 sayılı Kanun'a ekli (3) Sayılı Tarife'de keşif, müdahil ve yürütmenin durdurulması harcına yer verilmediğinden vergi mahkemelerinde bu harçların alınmaması, alınmış olması hâlinde ise iade edilmesi hususunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi,**

9) İdare mahkemesince verilen nihai kararlara karşı bölge idare mahkemesine yapılan istinaf başvurularında maktu karar harcı alındığı tespit edilmiştir.

* 492 sayılı Kanun'un 2. maddesinde, yargı işlemlerinden bu Kanun'a bağlı (1) Sayılı Tarife'de yazılı olanların yargı harçlarına tâbi bulunduğu hükme bağlanmış olup, anılan Tarife'nin A/III-2 numaralı maddesinde, bölge idare mahkemesine yapılan istinaf başvurularında maktu karar harcı alınacağına ilişkin bir hüküm bulunmadığının, Tarife'nin A/IV-d maddesine göre istinaf başvurularında yalnızca istinaf harcı alınması gerektiğinin bilinmesi,

10) İdare mahkemelerinde taraflarca evraklardan onaylı fotokopi (suret) alındığı hâlde, suret harcının tahsil edilmemiş olduğu tespit edilmiştir.

* 492 sayılı Kanun'a ekli (1) Sayılı Tarife'nin D/I-b maddesi uyarınca, mahkeme ve merci zabıtnameleri ve diğer evrakın beher sayfasının suretlerinden (tasdikli fotokopiler dâhil) harç tahsil edileceğinden, dava dosyasından ilgililerine verilen ve tasdiki talep edilen örneklerden suret harcı alınması ve 1136 sayılı Kanun'un 46. maddesi uyarınca, avukatın onanmasını istemediği örnekler harca tâbi olmadığından (mahkemece tanzim edilmiş olan evrak hariç) bu evrak için harç tahsilatı yapılmaması gerekeceğinin hatırdan tutulması,

11) Avukat tarafından onaylanmış vekâletname örneklerinden harç alınmadığı görülmüştür.

* 492 sayılı Kanun'a ekli (1) Sayılı Tarife'nin D/I-c maddesi mucibince avukatlarca tasdikli vekâletname suretlerinin harca tabi kılınması gerektiğinin hatırdan çıkarılmaması, söz konusu eksikliklerin giderilmesi,

12) Müdahale talebini havi dilekçelerin harçlandırılmadığı belirlenmiştir.

* 492 sayılı Kanun'a ekli (1) Sayılı Tarife'nin 2588 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik A/I maddesi uyarınca davaya müdahalede başvurma harcının alınması,

13) Yargılamanın yenilenmesi isteminin reddine ilişkin kararda, başvuru ve karar harcının davacı üzerinde bırakılmasına karar verildiği görülmüştür.

* 492 sayılı Kanun'un 10. maddesine göre, ancak yargılamanın yenilenmesi talebinin kabulü üzerine cereyan edecek davalar yeni harca tâbi olacağından, yargılamanın yenilenmesi talebinin reddi hâlinde harca hükmedilemeyeceğinin unutulmaması,

14) Adli yardım talebi reddedilen veya harç ve posta ücreti yatırılmayan dosyada, bu eksikler giderilmeden uyuşmazlığın esası hakkında karar verildiği izlenmiştir.

* Harcı veya posta ücreti verilmeden veya eksik harç veya posta ücreti ile dava açılmış olması hâlinde 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 4. fıkrası hükmünün tatbik edilmesi,

15) 2577 sayılı Kanun'un 3. ve 5. maddeleri veya 5. maddesi uyarınca verilen dilekçe ret kararlarında yargılama giderlerinin hüküm altına alınmadığı ve/veya miktarı belirtilmeyerek dökümünün yapılmadığı fark edilmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 3. fıkrasında, dilekçelerin 3. maddeye uygun olmamaları dolayısıyla reddi hâlinde yeni dilekçeler için ayrıca harç alınmayacağı belirtildiğinden, anılan Kanun'un 3. ve 5. veya 5. maddesine aykırılık nedeniyle verilen dilekçe ret kararı üzerine yenilenen davalardan harç alınması gerektiğinin, dolayısıyla anılan maddeler uyarınca verilen dilekçe ret kararlarında yargılama giderlerine

hükmedilmesinin davanın yenilenmemesi şartına bağlanamayacağı ve söz konusu kararlarda yargılama giderlerinin doğrudan davacı üzerinde bırakılmasına karar verilmesi gerektiğinin unutulmaması,

16) Artan posta ve bilirkişi avansının ancak karar kesinleştikten sonra iade edileceği anlamına gelecek şekilde hüküm kurulduğu saptanmıştır.

* 6100 sayılı Kanun'un 333. maddesinde yer alan ve yatırılan avansın kullanılmayan kısmının hükmün kesinleşmesinden sonra re'sen mahkemece iadesine karar verileceğine ilişkin kuralın, artan avansların taraflarca talep edilmesi hâlinde derhal; talep edilmemesi hâlinde ise kararın kesinleşmesinden sonra re'sen iade edileceği şeklinde anlaşılması gerektiği, dolayısıyla hüküm fıkralarında artan avansların ancak kararın kesinleşmesinden sonra iade edilmesi anlamına gelecek ifadelerden kaçınılarak, artan avansların talep edilmemesi hâlinde karar kesinleştikten sonra re'sen taraflara iadesine yönelik hüküm kurulmasının daha doğru olacağı; artan avansın Adalet Bakanlığınca çıkarılan Hukuk Muhakemeleri Kanunu Gider Avansı Tarifesi'nin 5. maddesinin 1. fıkrası gereğince davacı tarafından hesap numarası bildirilmiş ise iadenin elektronik ortamda hesaba aktarılması, hesap bildirilmemiş ise masrafı avanstan karşılanmak suretiyle PTT merkez ve işyerleri vasıtasıyla adreste ödemeli olarak gönderilmesi gerektiğinin bilinmesi,

17) Adli yargının görevli olduğundan bahisle davanın reddine (yargı yolu nedeniyle görevsizlik) karar verilen dosyalarda, yargılamaya devam edilmesi hâlinde görevli mahkemece yargılama giderlerine hükmedileceğinden, bu aşamada hükmedilmesine yer olmadığına şeklinde karar verildiği izlenmiştir.

* 6100 sayılı Kanun'un 114. maddesinde, "yargı yolunun caiz olması" ve "mahkemenin görevli olması" ayrı ayrı dava şartları arasında sayılmış olup; 331. maddesinin 2. fıkrasında da, "Görevsizlik, yetkisizlik veya gönderme kararından sonra davaya bir başka mahkemede devam edilmesi hâlinde, yargılama giderlerine o mahkeme hükmeder. Görevsizlik, yetkisizlik veya gönderme kararından sonra davaya bir başka mahkemede devam edilmemiş ise talep üzerine davanın açıldığı mahkeme dosya üzerinden bu durumu tespit ile davacıyı yargılama giderlerini ödemeye mahkûm eder." biçiminde düzenleme yapılmıştır. Yargı yolu kavramı, bir hukuk sisteminde, herhangi bir davanın o hukuk sistemine dâhil yargı kollarından (adli ve idari) hangisinde bakılacağını ifade etmekte olup, 6100 sayılı Kanun sistematüğinde yargı yolu ve görevsizlik hâlleri farklı düzenlenmiştir, buna göre görevsizlik aynı yargı yoluna tabi mahkemeler arasında geçerli olup, örneğin dava dilekçesinin yargı yolu bakımından reddine karar verilmesi hâlinde dosyanın talep hâlinde idare mahkemesine gönderilmesi de mümkün değildir. Aynı şekilde 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin (1/a) fıkrası uyarınca, davanın adli yargının görev alanına girdiğinden bahisle reddine ilişkin karar verilmesi hâlinde de dosyanın ilgili mercie gönderilmesi söz konusu olmayıp, davacı tarafından görevli yargı yerinde yeni bir dava ikame edilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla 6100 sayılı Kanun'un 331. maddesinin 2. fıkrasındaki düzenleme yargı kollarının kendi içerisindeki görevsizlik kararlarında (adli mahkemeler arasındaki görevsizlik kararları veya idare mahkemesi-vergi mahkemesi arasındaki görevsizlik kararları gibi) geçerli olduğunun, idari yargı mercilerince adli yargı yerlerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilen davanın reddi kararlarında 331. maddesinin 2. fıkrası uygulanamayacağından yargılama gideri ve vekâlet ücreti yönünden de hüküm kurulması gerektiğinin bilinmesi,

18) Harç iadeleriyle ilgili bazı hatalı uygulamalar yapıldığı,

Örneğin;

- Alınmayan/tahsil edilmeyen harçların iadesine ilişkin hüküm kurulduğu,
- Kullanılmayan veya fazladan yatırılan harçların iadesine ilişkin hüküm kurulmadığı veya karar kesinleştikten sonra ödenmesi yönünde hüküm kurulduğu,
- Retle sonuçlanan tam yargı davasında, peşin olarak alınan nispi karar harcından maktu karar harcını aşan kısmın iadesine yönelik hüküm kurulmadığı ya da nispi harcın tamamının davacı üzerinde bırakılmasına karar verildiği,
- Delil tespit isteminin reddine karar verilmesine karşın nihai kararda delil tespit istemi harcının iadesine karar verildiği,
- Müdahil başvurusunun reddine karar verilen durumlarda başvuru harcının iadesine karar verildiği,
- Keşif harcı ve avansı yatırılan dosyada verilen dilekçe ret kararında dilekçenin yenilenmemesi halinde harç ve avansın iadesine yönelik hüküm kurulmadığı,

Görülmüştür.

*** 492 sayılı Kanun'un 31. ve Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler ile Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 94. maddeleri uyarınca, peşin alınan harcın işin bitiminde ödenmesi gerekenden fazla olan miktarının istek hâlinde davacıya geri verilmesinin hüküm fıkrasında belirtilmesi lüzumunun usul ittihazi,**

19) Kısmen kabul kısmen ret ile sonuçlanan ve konusu belli bir miktarı içeren davalarda, hüküm altına alınan anlaşmazlık konusu değer üzerinden hesaplanan nispi karar harcının, haklılık oranına göre davanın taraflarına yükletildiği görülmüştür.

*** 492 sayılı Kanun'un 2. maddesinde, yargı işlemlerinden bu Kanun'a bağlı (1) Sayılı Tarife'de yazılı olanların yargı harçlarına tâbi bulunduğu; 11. maddesinde, genel olarak yargı harçlarını davayı açan veya harca konu olan işlemin yapılmasını isteyen kişilerin ödemekle mükellef olduğu; 15. maddesinde, yargı harçlarının (1) Sayılı Tarife'de yazılı işlemlerden değer ölçüsüne göre nispi esas üzerinden, işlemin nev'i ve mahiyetine göre maktu esas üzerinden alınacağı; 16. maddesinde, değer ölçüsüne göre harca tabi işlemlerde (1) Sayılı Tarife'de yazılı değerlerin esas olduğu; 21. maddesinde, yargı harçlarının (1) Sayılı Tarife'de yazılı nispetler üzerinden alınması gerektiğinin kurala bağlandığı, bu kapsamda konusu belli bir miktarı içeren davalarda, yargılama gideri içinde yer alan kalemlerden nispi karar harcı dışındaki harç ve posta giderinin, haklılık oranına göre davanın taraflarına yükletilmesi; hüküm altına alınan anlaşmazlık konusu değer üzerinden hesaplanacak nispi karar harcının ise tümüyle, haksız çıkan tarafa, başka bir deyişle davalı idareye yükletilmesi gerektiğinin hatırd tutulması,**

20) İptal ile sonuçlanan davada, genel bütçeye dâhil davalı idarenin harçtan muaf olduğundan bahisle davacının yatırdığı harçların davalı idareye yükletilmeyip davacıya iadesine hükmedildiği görülmüştür.

*** 492 sayılı Kanun'un 11. maddesinde, davayı açan veya harca mevzu olan işlemin yapılmasını isteyen kişilerin yargı harçlarını ödemekle mükellef olduğunun kurala bağlanması nedeniyle, davacı tarafından dava açılırken ödenen harçlar, davanın davacı lehine sonuçlanmasıyla birlikte harç olma niteliklerini yitirerek, haksız çıkan tarafa yükletilmesi gereken yargılama giderlerinin bir parçası hâline dönüşeceğinden, davada haksız çıkması nedeniyle yargılama giderleri içinde yer alan harç tutarının**

idareye yükletilerek davacıya ödenmesine karar verilmesinin daha doğru olduğunun ve bunun idarenin mahkeme kararı ile harç mükellefi hâline getirildiği şeklinde yorumlanamayacağı hususunun bilinmesi,

21) Harçtan muaf olan davacı idare lehine sonuçlanan davada, davalı idare harçtan muaf olmamasına rağmen, dava açılırken alınmayan harçların davalı idareden tahsili yönünde hüküm kurulmadığı izlenmiştir.

*** 492 sayılı Kanun'un 13. maddesinin (1/j) fıkrası uyarınca, harçtan muaf idare tarafından açılan ve iptalle sonuçlanan davalarda dava açılırken alınmayan harçların, harçtan muaf olmayan davalıdan tahsili yönünde hüküm kurulması gerektiğinin unutulmaması,**

22) Bozma/kaldırma üzerine ret ile sonuçlanan davada, genel bütçeye dâhil idareden alınmayan harçların davacıdan tahsili yolunda hüküm kurulmadığı görülmüştür.

*** 492 sayılı Kanun'un 13. maddesinin (1/j) fıkrasında, Genel Bütçeye dâhil idarelerin bu Kanunun 1 ve 3 Sayılı Tarifelerine giren bütün işlemlerinin harçtan müstesna olduğu belirtildikten sonra, "yukarıdaki işlemlerin hesaplanacak harçlarının, Genel Bütçeye dâhil idarelerin haklılığı nispetinde karşı taraftan tahsiline ilgili merciince karar verilir" hükmü yer aldığından, nihai kararda hükmün genel bütçeye dâhil idarelerin lehine olması durumunda, peşin alınmayan harçların davacıdan tahsili cihetine gidilmesi gerektiğine dikkat edilmesi,**

23) Bozma/kaldırma üzerine verilen kararlarda, karar verilen tarihteki karar harcı tutarı dikkate alınmaksızın hüküm kurulduğu görülmüştür.

*** 492 sayılı Kanun'un 8. maddesinde yer alan, bir hükmün bozulmasını müteakip verilecek hükümlerden yeni bir hüküm gibi karar ve ilam harcı alınacağı ve bozulan hükümden evvelce alınmış olan karar ve ilam harcının, müteakip hükme ait harçtan mahsup olunacağı şeklindeki hüküm uyarınca bozma/ kaldırma kararı üzerine verilecek kararlarda, bozma/ kaldırma kararından önce alınmış olan karar harcı mahsup edilmek suretiyle, yeni bir hüküm gibi karar harcına hükmedilmesi gerektiğinin unutulmaması,**

24) Vergi mahkemesince, davayı kaybeden belediye aleyhine karar harcına hükmedilmediği ve dolayısıyla söz konusu harcın tahsili için de harç tahsil müzekkeresi düzenlenmediği gözlenmiştir.

*** Harç muafiyeti bulunmayan kamu idareleri aleyhine, kaybettikleri her dava için ilam harcına hükmedilmesi gerektiğinin bilinerek 492 sayılı Kanun'un 55 ve 130. maddeleri hükümleri doğrultusunda belediye, özel idare vergi, resim ve harçlarına ilişkin uyuşmazlıklarda harç tahsil müzekkeresi düzenlenmesinin usul edinilmesi,**

25) Vergi mahkemesince verilen dilekçe ret kararlarında hükmedilen karar harçlarının tahsilini sağlamak üzere gerekli işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

*** 492 sayılı Kanun gereği başlangıçta alınmayan ve dilekçe ret kararı ile hükmedilen karar harçlarının tahsili amacıyla dosyanın mahiyetine göre ilgili mercine kararın tebliği veya müzekkere yazılması gerektiğinin ve Hazinenin zararına sebebiyet verebilecek uygulamalardan kaçınılmasının hatırdâ tutulması,**

26) Tarh edilen verginin/kesilen cezanın kaldırılması talebiyle açılan dava reddedildiği hâlde nispi karar harcına hükmedilmediği tespit edilmiştir.

*** 492 sayılı Kanun'a ekli, vergi yargısı harçlarıyla ilgili (3) Sayılı Tarife'ye göre, tarhiyata karşı mükellefin dava açması hâlinde karar altına alınan vergi, resim, harç ve**

benzeri mali yükümler ile bunlara bağlı zam ve cezalar üzerinden nispi harç alınacağına hatırlanması,

27) Yürütmenin durdurulması istemi ve/veya bu konuda verilen karara yapılan itiraz hakkında karar verildiği hâlde, nihai kararda yürütmenin durdurulması ve/veya yürütme itiraz harcına hükmedilmediği veya yürütmenin durdurulması hakkında karar verilmediği hâlde yargılama giderleri arasına yürütmenin durdurulması harcının dâhil edildiği belirlenmiştir.

*** Kararlarda taraflara yüklenen yargılama giderlerinin hesaplanması sırasında daha dikkatli davranılması, 492 sayılı Kanun'a ekli (1) Sayılı Tarife'nin A/III-2c maddesinde, yürütmenin durdurulması kararlarından, yine aynı Tarife'nin A/IV-d maddesinde yürütmenin durdurulmasına itiraz için yapılan başvurularda harç alınacağı belirtildiğinden, yürütmenin durdurulması istemleri hakkında karar verilmemesi durumunda alınan harcın iadesine dair hüküm kurulması, yürütmenin durdurulması ve bu karara yapılan itirazların karara bağlanması hâlinde ise peşin alınmış bulunan yürütmenin durdurulması harçlarının da yargılama giderlerine dâhil edilmesinin unutulmaması,**

28) Müdahil yargılama giderleri hakkında hüküm kurulmadığı veya katıldığı taraf lehine hüküm kurulan müdahilin yargılama giderlerinin üzerinde bırakılmasına karar verildiği müşahede edilmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 24. maddesinin (1/f) fıkrası uyarınca, müdahilin yapmış olduğu yargılama giderleri hakkında da hüküm kurulması gerektiğinin; öte yandan aynı Kanun'un 31. maddesinin atıf yaptığı 6100 sayılı Kanun'un 328. maddesine göre, yanında katıldığı taraf haksız çıkan müdahilin, yalnızca müdahale giderinden sorumlu olacağının, aksi hâlde bu giderlerin karşı taraftan alınmasına karar verileceğinin unutulmaması,**

29) Feragat, kabul veya sulh nedeniyle karar verilmesine yer olmadığı yönünde verilen kararlarda, hükmedilen karar harcı belirlenirken dosyanın tekemmül edip etmediğinin gözetilmediği veya karar harcının tamamının davacı üzerinde bırakılmasına karar verildiği tespit edilmiştir.

*** 492 sayılı Kanun'un 22. maddesinde, davadan feragat veya davayı kabul veya sulh, muhakemenin ilk celsesinde vuku bulursa, karar ve ilam harcının üçte biri, daha sonra olursa üçte ikisine hükmolunacağı kurala bağlandığından, feragat nedeniyle sonlandırılan davada, karar harcının tamamına hükmedilemeyeceğinin ve karar harcına hükmedilirken dosyanın tekemmül edip etmediğinin gözetilmesi gerektiğinin bilinmesi,**

30) Konusu kalmayan dava hakkında verilen karar verilmesine yer olmadığına yönelik kararda, karar harcının tamamına hükmedilmediği izlenmiştir.

*** 492 sayılı Kanun'un 22. maddesinde, davadan feragat, davayı kabul veya sulh hâllerinde verilen KVYO kararlarında karar harcının kısmen iadesine hükmedileceği kurala bağlanmış olduğundan; bu hâller dışında verilen KVYO kararlarında karar harcının tamamına hükmedilmesi gerektiğinin bilinmesi,**

31) 6100 sayılı Kanun'un 77. maddesi uyarınca vekâletname sunulmaması nedeniyle verilen davanın açılmamış sayılmasına kararında, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına ve/veya resmî yolla yapılan posta giderinin davacıdan tahsili için müzekkere yazılmasına karar verildiği izlenmiştir.

*** 6100 sayılı Kanun'un 77. maddesinin 2. fıkrasında yer alan "Vekâletnamesiz işlem yapmasına izin verilen ancak haklı bir sebep olmaksızın süresi içinde vekâletname ibraz etmeyen avukat, celse harcı ile diğer yargılama giderleri ve karşı tarafın uğradığı zararları ödemeye mahkûm edilir." şeklindeki hüküm uyarınca vekâletname ibraz**

edilmemesi nedeniyle verilen davanın açılmamış sayılması kararlarında yargılama giderlerinin vekâletnamesiz işlem yapan avukat üzerinde bırakılması, müzekkere yazılması gereken hâllerde ise bu hususlara dikkat edilmesi gerektiğinin bilinmesi,

32) 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 5. ve 26. maddesinin 3. fıkraları uyarınca verilen davanın açılmamış sayılmasına dair kararlarda yargılama giderlerine hükmedilmediği müşahede edilmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesiyle bu konuda atf yapılan 6100 sayılı Kanun'un 331. maddesinin 3. fıkrası maddesi uyarınca, davanın açılmamış sayılmasına karar verilen hâllerde yargılama giderlerinin davacıya yükletileceği hükmü göz önüne alınarak, yargılama giderlerinin hüküm altına alınmasına özen gösterilmesi,

33) 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 4. fıkrası uyarınca verilen davanın açılmamış sayılması kararında, davacının yatırmadığı başvuru ve karar harcının tahsili için müzekkere yazılması yönünde hüküm kurulduğu veya yatırılan kısmın iadesine ilişkin hüküm kurulmadığı görülmüştür.

* 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 1. fıkrası ile Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler ile Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 62. maddesinin 5. fıkrası uyarınca, bir davanın, ancak harç ve posta ücreti yatırılarak dava dilekçesinin UYAP'a kaydedildiği tarihte açılmış sayılabileceğinden, dava açılırken yatırılması gereken harç ve posta avansının yatırılmaması nedeniyle 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 4. fıkrası uyarınca verilen davanın açılmamış sayılması kararlarında, yatırılmayan harçların tahsili yönünde hüküm kurulmamasının daha doğru olacağı ancak genel bütçeden karşılanan posta giderinin tahsiline ilişkin olarak hüküm kurulması gerektiğinin bilinmesi,

34) 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, davayı takip hakkı kendisine geçenler tarafından dava yenileninceye kadar dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verilen dosyada, yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına ve vekâlet ücretinin davacı tarafından davalı idareye verilmesine hükmedildiği görülmüştür.

* 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 1. fıkrası uyarınca verilen işlemden kaldırma kararları üzerine davayı takip hakkı kendisine geçenlerin başvurması hâlinde davaya devam edilerek esas hakkında karar verileceğinden, işlemden kaldırma aşamasında yargılama giderlerine ve avukatlık ücretine hükmedilemeyeceğinin bilinmesi,

35) Davanın yalnız öleni ilgilendirdiğinden bahisle verilen dilekçenin iptali kararında, yargılama giderleri hakkında hüküm kurulmadığı veya avukatlık ücreti ile davalı idarece yapılan yargılama giderlerinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine şeklinde hüküm kurulduğu saptanmıştır.

* Davanın yalnız öleni ilgilendirdiğinden bahisle verilen dilekçenin iptali kararlarında yargılama giderlerinin taraflar üzerinde bırakılmasının, dilekçenin iptali müessesesine daha uygun olacağı bilinmesi,

36) Bozma/kaldırma kararı taraflara tebliğ edilip henüz dosya esasa kaydedilmeden 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 5. fıkrasına göre posta avansı istenildiği gözlenmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 5. fıkrasının uygulanması sonucunda, posta avansının yatırılmaması üzerine davanın açılmamış sayılmasına dair karar verileceğinden, henüz esasa kaydedilmemiş dosya ile ilgili karar verilmesinin mümkün olmaması nedeniyle bu yöndeki uygulamadan vazgeçilmesi, bu tür dosyalarda, Danıştay ve/veya bölge idare mahkemesi kararlarının genel bütçeden tebligatı yapıldıktan sonra

dosyanın esasa kaydedilmesi üzerine posta avansının istenilmesinin daha uygun olacağını bilmesi,

37) Kararda eksik harçların veya genel bütçeden karşılanan posta masrafının tahsili için müzekkere yazılmasına hükmedilmediği veya hükmedildiği hâlde makul süre içerisinde müzekkere yazılmadığı tespit edilmiştir.

*** Kararların hüküm fıkrasında taraflara yüklenecek yargılama giderlerinin tüm kalemlerinin eksiksiz hesaplanarak, bu suretle Hazinesin zararına veya tarafların mağduriyetine yol açabilecek uygulamalardan geri durulması, eksik harçların ve genel bütçeden yapılan tebligatlara ilişkin masrafların tahsiline yönelik hüküm kurulmasının unutulmaması, hükmedilen harçların tahsili için Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler ile Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 93. maddesinde belirtilen sürelerde; yine genel bütçeden re'sen yapılan tebligat masrafları tahsili için ise gecikmeksizin müzekkere yazılması gerektiğinin bilmesi,**

38) Vekil eliyle açılan davalarda, dilekçe ekinde sunulan vekâletname veya yetki belgelerinde vekâlet pulu bulunmadığı belirlenmiştir.

*** 1136 sayılı Kanun'un 27. maddesi ile avukat vekâletnamelerine pul yapıştırılması esas getirilmiş ve maddenin 3. fıkrasında, avukatlarca vekâletname sunulan mercilerin, pul yapıştırılmamış veya pulu noksan olan vekâletname ve örneklerini kabul edemeyecekleri, gerektiğinde ilgiliye on günlük süre verilerek bu süre içinde pul tamamlanmadıkça vekâletnamenin işleme konulmayacağı, Türkiye Barolar Birliği Avukatlık Kanunu Yönetmeliği'nin 18. maddesinde de, vekâletname ve yetki belgesinin asıl ve örnekleri ibraz edilirken vekâletname pulu yapıştırılmasının zorunlu olduğu belirtilmiş olduğundan, pul yapıştırılmamış vekâletname veya yetki belgeleri ile verilen dilekçelerin bundan böyle işleme konulmaması, daha önce bu şekilde pulsuz veya noksan pul ile verilmiş vekâletnamelerdeki noksanlıkların da giderilmesi,**

39) Davada haklı çıkan taraf lehine vekâlet ücretine hükmedilmediği ya da vekil ile temsil edilmeyen veya davada haksız çıkan taraf lehine vekâlet ücreti belirlendiği saptanmıştır.

*** 2577 sayılı Kanun'un 24. maddesinin (1/f) fıkrasında, yargılama giderleri ile bu giderlerin hangi tarafa yükletildiğinin kararda gösterileceği hükmüne yer verilmiş; aynı Kanun'un 31. maddesinin atf yaptığı 6100 sayılı Kanun'un 323. maddesinde vekâlet ücreti de yargılama giderleri arasında belirtilip, 326. maddesinde ise Kanun'da yazılı hâller dışında, yargılama giderlerinin, aleyhine hüküm verilen taraftan alınmasına karar verileceği, davada iki taraftan her biri kısmen haklı çıkarsa, mahkemece yargılama giderlerinin tarafların haklılık oranına göre paylaşılacağı hükümlerine yer verilmiş olması karşısında, lehine kısmen veya tamamen hüküm kurulan taraf vekil ile davayı takip etmişse, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca vekâlet ücretine hükmedilmesi, aksi hâlde vekâlet ücretine hükmedilmemesi suretiyle yargılama sürecini uzatacak uygulamalardan uzak durulması,**

40) Merciiine tevdi ve dilekçe ret kararında davalı idare lehine vekâlet ücretine hükmedildiği tespit edilmiştir.

*** Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi gereğince, merciiine tevdi ve dilekçe ret kararlarında avukatlık ücretine hükmedilmemesi,**

41) Tam yargı davalarında, reddedilen veya kabul edilen tazminat miktarını aşar şekilde maktu vekâlet ücretine hükmedildiği anlaşılmıştır.

* Karar tarihindeki tarife hükümleri saklı kalmak üzere, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 13. maddesinde, "Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde gösterilen hukuki yardımların konusu para veya para ile değerlendirilebiliyor ise avukatlık ücreti, davanın görüldüğü mahkeme için Tarifenin ikinci kısmında belirtilen maktu ücretlerin altında kalmamak kaydıyla (7 nci maddenin ikinci fıkrası, 10 uncu maddenin üçüncü fıkrası ile 12 nci maddenin birinci fıkrası, 16 ncı maddenin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla) Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenir. Ancak, hükmedilen ücret kabul veya reddedilen miktarı geçemez." düzenlemesi uyarınca, hükmedilen ücretin kabul veya reddedilen miktarı geçemeyeceğinin bilinmesi,

42) Hükmedilen tazminatın maktu avukatlık ücretinin üzerinde olduğu ve tarifenin üçüncü kısmına göre hesaplanan avukatlık ücretinin de maktu ücretin altında kaldığı durumlarda maktu vekâlet ücretine hükmedilmediği görülmüştür.

* Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin "Tarifelerin üçüncü kısmına göre ücret" başlıklı 13/1. maddesinde, "Bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde gösterilen hukuki yardımların konusu para veya para ile değerlendirilebiliyor ise avukatlık ücreti, davanın görüldüğü mahkeme için bu Tarifenin ikinci kısmında belirtilen maktu ücretlerin altında kalmamak kaydıyla (7 nci maddenin ikinci fıkrası, 10 uncu maddenin üçüncü fıkrası ile 12 nci maddenin birinci fıkrası, 16 ncı maddenin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla) bu Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenir. Ancak, hükmedilen ücret kabul veya reddedilen miktarı geçemez." hükmüne yer verilmiş olup, Tarifede belirtilen istisna haller hariç olmak üzere hükmedilen tazminat itibarıyla tarifenin üçüncü kısmına göre yapılan hesaplamada maktu vekâlet ücretinin altında kaldığı durumlarda ikinci kısımda belirtilen maktu vekâlet ücretine hükmedilmesi gerektiğinin unutulmaması,

43) Feragat nedeniyle karar verilmesine yer olmadığına kararı verilen hâllerde davalı idare lehine vekâlet ücretine hükmedilmediği belirlenmiştir.

* Karar tarihindeki tarife hükümleri saklı kalmak üzere, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 15. maddesi hükmü uyarınca, birinci savunma dilekçesi süresinin bitimine kadar anlaşmazlığın feragat, kabul, davanın konusuz kalması ya da herhangi bir nedenle ortadan kalkması veya bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesi durumunda Tarifede yazılı ücretin yarısına, diğer durumlarda tamamına hükmedileceği yolundaki düzenlemeye uygun hareket edilmesi,

44) Davanın açılmamış sayılmasına veya yargılamanın yenilenmesinin reddine dair kararlarda vekil ile temsil edilen davalı idare lehine vekâlet ücretine hükmedilmediği belirlenmiştir.

* Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin "Danıştayda, bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde görülen dava ve işlerde ücret" başlıklı maddesi gözetildiğinde merciine tevdi ve dilekçenin reddine ilişkin kararlarda avukatlık ücretine hükmedilmemesi, bunun dışında, yargılamanın yenilenmesinin reddi kararları da dâhil olmak üzere tüm kararlarda vekâlet ücretine hükmedilmesi gerektiğinin hatırdan tutulması,

45) Duruşma yapılan hâllerde duruşmalı dosyalar için öngörülen vekâlet ücretine hükmedilmediği veya duruşma yapılmadığı ya da vekili duruşmaya katılmadığı hâlde taraf lehine duruşmalı işler için öngörülen vekâlet ücretine hükmedildiği, kimi dosyalarda ise bozma/kaldırma üzerine verilen kararda, ilk yargılama aşamasında yapılan duruşmada avukat ile temsil edilen taraf lehine duruşmalı işler için belirlenen vekâlet ücretine hükmedilmediği görülmüştür.

*** Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ne göre duruşmalı işler için farklı vekâlet ücretine hükmedilmesi gerektiğinin ve duruşma yapılmayan hâllerde veya duruşmaya katılmayan taraf lehine bu ücrete hükmedilemeyeceğinin bilinmesi,**

46) Müdahil lehine veya aleyhine vekâlet ücretine hükmedildiği görülmüştür.

*** Davada taraf niteliği taşımayan müdahil lehine veya aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmemesi gerektiğinin unutulmaması,**

47) Maddi ve manevi tazminat istemiyle açılan davalarda, iki tazminat talebi için tek vekâlet ücretine hükmedildiği belirlenmiştir.

*** Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca, manevi tazminat davasının, maddi tazminat veya parayla değerlendirilmesi mümkün diğer taleplerle birlikte açılması durumunda manevi tazminat açısından vekâlet ücretine ayrı bir kalem olarak hükmedilmesi gerektiğinin bilinmesi,**

48) Manevi tazminat isteminin kısmen kabulü, kısmen reddine ilişkin kararda davacı lehine hükmedilen vekâlet ücretini aşar mahiyette davalı idare lehine vekâlet ücretine hükmedildiği görülmüştür.

*** Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin "Manevi tazminat davalarında ücret" başlıklı 10. maddesi uyarınca, davanın kısmen reddi durumunda, karşı taraf vekili yararına hükmedilecek ücretin, davacı lehine belirlenen ücreti geçemeyeceğinin hatırd tutulması,**

49) İdari para cezası, ödeme emri veya ecrimisil ihbarnamesinin iptali istemiyle açılan davalarda mahkemelerce taraflar lehine nispi vekâlet ücretine hükmedildiği izlenmiştir.

*** İdari para cezası, ödeme emri veya ecrimisil ihbarnamesine karşı açılan davalarda uyuşmazlığın esas itibarıyla idari işlemde kaynaklandığı göz önüne alındığında, konusu belli bir miktar paranın tazminine ilişkin olmayıp, yalnızca iptal davası şeklinde açılan davalarda maktu vekâlet ücretine hükmedilmesi hususunda özen gösterilmesi,**

50) Vergi mahkemelerince verilen kararlarda, nispi vekâlet ücretine hükmedildiği görülmüştür.

*** 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 168. maddesinin 2. fıkrasında, genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalar ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'un uygulamasından doğan her türlü davalar için avukatlık ücret tutarının maktu olarak belirleneceği hükme bağlandığından, avukatlık asgari ücret tarifesinde vergi davalarına özgü olarak yapılan düzenlemelere riayet edilmesi gerektiğinin hatırd tutulması,**

51) Bozma/kaldırma üzerine verilen kararlarda, karar tarihinde yürürlükte bulunan tarife hükümlerine göre vekâlet ücretine hükmedilmediği belirlenmiştir.

*** 1136 sayılı Kanun'un 168. maddesinin 3. fıkrasında, avukatlık ücretinin takdirinde hukuki yardımın tamamlandığı veya davanın sonunda hüküm verildiği tarihte**

yürürlükte olan tarifenin esas alınacağı kurala bağlanmış olup; bu kapsamda bozma ya da istinaf kaldırma kararı üzerine son hükmün verildiği tarihteki Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi dikkate alınarak vekâlet ücretine hükmedilmesi gerektiğinin unutulmaması,

X- Veri girişi, kayıt ve işlemlerin UYAP ortamında doğru, eksiksiz ve zamanında yapılmasında, UYAP'ın kullanımında ve dosyaların esasa alınmasında kimi aksamaların yaşandığı,

Bu bağlamda,

1) Danıştay veya bölge idare mahkemesi tarafından yeniden bir karar verilmek üzere iade olunan dosyaların esasa kaydedilmesinde gecikmeye düşüldüğü tespit edilmiştir.

*** Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri Ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler İle Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usul Ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 64. maddesi uyarınca kararın, Danıştay veya bölge idare mahkemesince bozularak ya da kaldırılmasına karar verilerek mahkemeye iadesi halinde dosyalar derhal esas defterine kayıt olacağından, bu hususta gecikmeye mahal verilmeden gerekli işlemlerin yapılmasına dikkat edilmesi,**

2) Dosyaların esasa alınmasında hatalı uygulamalar yapıldığı,

Örneğin;

- Başka bir dava dosyasına sunulan taraf dilekçesinin esasa kaydedildiği,
- Farklı mahkemeye gönderilmek üzere sunulan dilekçenin esasa alındığı,
- Temyiz ile istinaf aşamasında Danıştay veya bölge idare mahkemesince kesin olarak karara bağlanmış dosyanın esasa alındığı,
- Dava dilekçesinin ikinci suretinin yeni bir davaymış gibi esasa alındığı,
- Savunmaya cevap dilekçesinin yeni bir dava gibi kabul edilerek esasa kaydedildiği,
- Farklı mahkemece verilen dilekçe ret kararı üzerine yenilenen davanın esasa kaydedildiği,

Anlaşılmıştır.

*** Mahkemeye sunulan dilekçeler dikkatle incelendikten sonra gereklerinin ivedilikle yerine getirilmesi yoluna gidilip, muhtelif sakıncalar yaratabilecek veya derdest dosya sayısının artışına neden olabilecek uygulamalardan kaçınılması,**

*** Esas kaydı yapılması ve dosyaların tevzi sırasında gerekli hassasiyetin gösterilerek lüzumsuz masrafa yol açan, yargılama sürecini uzatan ve mahkeme esas sayılarını artıran davranışlardan geri durulması,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddeleri kapsamındaki davaların Danıştayca kesin olarak çözüme kavuşturulduğu durumlarda Danıştay kararı üzerine idare mahkemesince dosyanın esasa kaydedilerek yeniden bir karar verilmesine yasal olanak bulunmadığının hatırdan çıkarılmaması,**

3) Yargılamanın yenilenmesi istemiyle yapılan başvuru üzerine, dilekçe yeni bir esasa kaydedilmeden esası kapatılmış eski dosya üzerinden işlemlerin takip edildiği belirlenmiştir.

*** Olağanüstü bir kanun yolu olan yargılamanın yenilenmesi talebinin kabulü hâlinde dava dosyası yeniden ele alınıp ilk başta verilen karardan farklı bir karar verilmesi mümkün olduğundan ve verilecek bu kararlara karşı taraflarca gidilecek kanun**

yollarının esası kapatılmış eski dosya üzerinden takibi olanaklı bulunmadığından bu tür taleplerle yapılan başvuruların yeni dava gibi ayrı bir esasa kaydedilmesinin hatırd tutulması,

4) Dava dosyasına fiziken sunulan bir kısım evrakın havalesinin yapılmadığı veya imzalı keşif tutanağı ile bilirkişi teslim tutanağı, bilirkişi raporu, tebliğ mazbatası, harç tahsil makbuzu gibi evrakın UYAP ortamına aktarılmadan dosyasına konulduğu izlenmiştir.

* Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler ile Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik ile Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının 124/1 No'lu Genelgesi uyarınca, dilekçe veya belgelerin mümkünse dijital ortamda alınarak, mümkün değilse okunaklı bir şekilde taranarak zamanında, doğru ve eksiksiz biçimde UYAP'a kaydedilmesi, bu kaydın tarihinin havale tarihi olarak kabul edilmesi; bu hizmetlerin hızlı, verimli ve düzenli bir şekilde yapılıp yapılmadığının takip edilerek denetiminin sağlanması, mahkeme başkanı, hâkim, yazı işleri müdürü veya mevzuatta havale yetkisi verilenler tarafından fiziki ortamda istisnai olarak havale işlemi yapılmasının zorunlu olduğu durumlarda, dilekçe veya belgenin üzerine havale yazısının ve havale tarihinin okunaklı ve anlaşılır bir şekilde yazılarak imzalanması, dilekçelerin mümkün olduğu ilk fırsatta UYAP'a kaydedilmesi ve kayıt tarihinin dilekçe üzerinde ayrıca belirtilmesi,

5) UYAP'ta yer alan tahsilat ve reddiyat bilgileri ile dosyada bulunan bilgilerde farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

* Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler ile Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik ile Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının 124/1 No'lu Genelgesi'nde de yer verildiği üzere, UYAP kapsamındaki bilgiler ile fizikî ortamdaki bilgiler arasında çelişki olması hâlinde UYAP kayıtlarına itibar edileceğinden, UYAP sisteminde yer alan tahsilat ve reddiyat bilgileri ile dosya içinde ve dosya gömleği üzerinde bulunan bilgilerin aynı olmasının sağlanması; bu amaçla, posta avansından yapılan tüm reddiyatların dosya gömleğine işlenmesi ve yapılan tüm tahsilatlara ilişkin belgelerin UYAP sisteminden çıktı alınarak dosyaya konulmasının temininin gerektiğinin hatırd tutulması,

6) Dava dosyasında yer alan belge ve kararlarla UYAP kayıtları arasında uyumsuzluklar olduğu tespit edilmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesi hükmü ile atıfta bulunulan 6100 sayılı Kanun'un 445. maddesi ile Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının 124/1 No'lu Genelgesi'nin 9. maddesi hükmü uyarınca, UYAP ortamındaki bilgiler ile fiziki ortamdaki bilgiler arasında çelişkiye mahal verilmemesi,

7) Bazı kararlarda hâkimin elektronik imzasının yanında zabıt kâtibinin de elektronik imzasının yer aldığı görülmüştür.

* 2577 sayılı Kanun'un 25. maddesi uyarınca, kararların mahkeme başkanı ve üyeleri veya hâkimi tarafından imzalanmasının zorunlu olduğu, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca da güvenli elektronik imzanın, elle atılan imza ile aynı hukuki sonucu doğuracağı hükme bağlandığından, nihai kararlarda sadece ilgili hâkimlerin elektronik imzasının bulunmasının gerekli ve yeterli olduğunun hatırd tutulması,

8) UYAP ortamında öğrenilmesi mümkün olan nüfus, adres, tapu kayıtları gibi bilgi ve belgelerin temini veya başka mahkemede görülmekte olan davanın sonucunun araştırılması amacıyla ara kararları verildiği izlenmiştir.

* UYAP'ın tüm ülke çapında kullanılmaya başlanmasıyla birlikte, Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının 124/1 No'lu Genelgesi'nde belirtildiği üzere, zaman kaybının önlenmesi ve gereksiz harcamaların yapılmaması açısından, UYAP üzerinden sağlanan bilgi ve belgelerin temini için ayrıca yazışma yapılmaması,

9) UYAP iş listesindeki bazı belgelerin takip edilip onaylanmadığı, bazı onay işlemlerinin ise gecikmelerle yapılabildiği saptanmıştır.

* Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının 124/1 No'lu Genelgesi'nin 1. ve 16. maddeleri gereğince, her türlü işlem ve faaliyetin, UYAP ortamında zamanında, eksiksiz ve doğru biçimde gerçekleştirilmesi ve UYAP üzerinde iş listelerinin kısa aralıklarla kontrol edilerek teraküme sebebiyet verilmemesi, varsa biriken işlerin ivedilikle yerine getirilmesi,

10) Bazı dosyalarda belirlenen duruşma saatlerine uyulmadığı veya duruşma oturum saatlerinin gün içinde duruşması yapılacak tüm dosyalar için aynı saat olarak belirlendiği ya da duruşmalar arasındaki sürenin çok kısa tutulduğu izlenmiştir.

* Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin İdari İşler ile Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 48. maddesinin 4. fıkrasında, belirlenen duruşma tarihi ve saatini gösteren çağrı kâğıdının, taraflara duruşma tarihinden en az 30 gün önce gönderileceği hükme bağlanmış olup, duruşma saatlerine hassasiyet gösterilmesi, duruşma saatlerinin belirlenmesinde ise daha özenli davranılarak tarafların duruşma öncesinde gereksiz yere bekletilmesinin önüne geçilmesi,

11) Nihai olarak karara bağlanıp kesinleşen bir kısım dosyaların, saklama süresi dolmuş olmasına rağmen uzunca bir zaman arşivde tutulmaya devam edildiği belirlenmiştir.

* Adalet Bakanlığı İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığının 128/1 sayılı Genelgesinde arşiv ayıklama ve imha komisyonlarının oluşturularak saklama süresi dolan evrak ve dava dosyalarının imha işlemlerinin gerçekleştirilmesi; 128/2 sayılı Genelgeye ekli tabloda ise bölge idare, idare ve vergi mahkemeleri için esas hakkında karar verilen dava dosyalarının ünite arşivinde 5 yıl, birim arşivinde ise 10 yıl süreyle saklanması gerektiği belirtildiğinden, saklama süresi dolan evrak ve dava dosyalarına ilişkin işlemlerin yapılması hususunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi,

XI- Dosyaların tekemmül sürecinin takibinde ve havalesinde yeterince titiz davranılmadığı,

Bu cümleden olarak;

1) 2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddeleri kapsamındaki bazı davalarda, dilekçelerin karşılıklı tebliğe (replik-düplik) tabi tutulması suretiyle dosyaların tekemmül ettirildiği belirlenmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddeleri kapsamındaki davalarda savunmanın verilmesi veya savunma verme süresinin geçmesiyle dosyanın tekemmül etmiş sayılacağı ve derhal havale edilmesi gerektiğinin hatırlanması,

2) 2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddeleri kapsamındaki yürütmenin durdurulması istemli davalarda savunma süresinin otuz gün olarak uygulandığı görülmüştür.

*** Savunma verme süresinin, 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklarda on beş gün, 20/B maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklarda ise üç gün olduğunun unutulmaması,**

3) Arsa metrekare birim değerlerinin tespitine ilişkin komisyon kararlarına karşı açılan yürütmenin durdurulması istemli davalarda savunma süresinin otuz gün olarak belirlendiği ya da dosyaların replik-düplik safahatına tabi tutulduğu tespit edilmiştir.

*** Takdir komisyonlarının arsalar ve araziye ait asgari ölçüde birim değer tespitine ilişkin işlemlere karşı açılan davalarda 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 49/c maddesinde yer alan "Yukarıdaki fıkralara göre, Danıştay ve vergi mahkemelerinde dava açılması hâlinde, davalının onbeş gün içinde vereceği tek savunma ile dosya tekemmül etmiş sayılır. Danıştay ve vergi mahkemelerince bu davalar, dosyanın tekemmül ettiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır." ifadesinin hatırda tutulması,**

4) Yargılamanın yenilenmesi dilekçesinin karşı tarafa gönderilmeden karar verildiği veya dilekçelerin karşılıklı tebliğe (replik-düplik) tabi tutulması suretiyle dosyanın tekemmül ettirildiği tespit edilmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 55. maddesinin 2. fıkrası mucibince, yargılamanın yenilenmesi talebi hakkında karar verilebilmesi için karşı tarafın savunmasının alınmasının veya savunma verme süresinin geçmesinin gerekli ve yeterli olduğunun bilinmesi,**

5) Aralarında ivedi yargılama usulüne tabi olanların da bulunduğu kimi dosyaların ilk incelemelerinin yapılması için havalesinde gecikmelere düşüldüğü görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklarda yedi gün içinde ilk incelemenin yapılarak dilekçenin tebliğe çıkarılması; diğer uyuşmazlıklarda ise anılan Kanun'un 14. maddesinin 4. fıkrası uyarınca en geç on beş gün içerisinde ilk incelemelerin sonuçlandırılmasının zorunlu olduğu dikkate alınarak, dosyaların ilk incelemelerinin yapılması için ivedilikle havale edilmesinin hatırda tutulması,**

6) Savunma dilekçesi veya ara kararı cevabı gelen ya da süresi dolan yürütmenin durdurulması talepli dosyaların üyelere geç havale edildiği belirlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yürütmenin durdurulması istemli dosyaların ivedilikle üyelere havale edilmesi ve karara bağlanması gerektiğinin unutulmaması,**

7) Dosyanın tekemmülü sağlanmadan esastan havale edildiği belirlenmiştir.

*** Dosyaların tekemmül (replik-düplik) aşamasına özen gösterilerek yargılamanın uzamasına sebebiyet verebilecek hatalı uygulamalardan uzak durulması,**

8) Tekemmül eden dosyaların bir an evvel üyelere havalesinde yeterince titiz davranılmadığı anlaşılmıştır.

*** Dosyaların üyelere havale edilmesinde gecikmeye düşülmemesine özen gösterilmesi, tekemmül eden dava dosyalarının üyelere eşitlik esasına göre derhâl havale edilmesi gerektiğinin unutulmaması,**

9) Dosyada zorunlu bir neden bulunmadığı hâlde havale değişikliği yapıldığı gözlenmiştir.

*** Tekemmül eden dava dosyalarının, zorunluluk olmadıkça, adına ilk defa havale edilen üye tarafından sonuçlandırılması esas olduğundan, sebepsiz havale ve naip değişikliğinden kaçınılması,**

10) İş yükünün yoğun olduğu mahkemelerde heyet hâlinde görülecek davalar da dâhil olmak üzere genel bir uygulama olarak ilk incelemelerin tümünün üyeler tarafından yapıldığı izlenmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 14. maddesinde, dilekçeler üzerine ilk incelemenin mahkeme başkanlarınca da yapılabileceği belirtilmiş, diğer yandan 2576 sayılı Kanun'un 10. maddesinde de, işlerin verimli yürütülmesini sağlamak mahkeme başkanlarının görevleri arasında sayıldığından, ihtiyaç hâlinde ilk inceleme gibi bir takım usul işlemlerinin bizzat yapılmak suretiyle mahkeme iş yükünün adil ve dengeli dağılımına dikkat edilmesi,**

11) Dosyaların zamanında ele alınmasının ve kararların yasal süresi içerisinde yazılmasının takibinde, mahkeme başkanınca yeterli özenin gösterilemediği belirlenmiştir.

*** 2576 sayılı Kanun'un 10. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde, mahkeme başkanlarının mahkemelerinde görevli bulunanların, düzenli çalışmasını, mahkeme işlerinin verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamaları gerektiği belirtildiğinden, dosyaların ele alınması ile kararların yazımı, imzalanması ve onay işlemlerinin tamamlanması hususunda yaşanan aksaklıkların mahkeme başkanınca hassasiyetle takip edilmesi gerektiğinin hatırdan çıkarılmaması,**

12) Tekemmül süreci içerisinde taraflarca görevsizlik, bağlantı, ek süre, müdahale gibi ara karar alınmasını gerektirebilecek usule ilişkin talep ve itirazlar sunulduğu halde bu talep ve itirazların karara bağlanması amacıyla dosyaların ivedilikle havale edilmediği izlenmiştir.

2576 sayılı Kanun'un 10. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde, mahkemelerinde görevli bulunanların düzenli çalışmasını ve mahkeme işlerinin verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamak mahkeme başkanlarının görevleri arasında sayıldığından, yazı işleri müdürlüğü personeline dava dosyasına gelen evrakın tetkiki ile dosyanın havalesini gerektirebilecek talep ve itirazların bulunması halinde mahkeme başkanınca tekemmül aşaması beklenilmeksizin dosyaların havalesinin sağlanmasında gerekli hassasiyetin gösterilmesi,

XII- Tebligat ile kanun yolu ilk inceleme ve işlemlerinin usulüne uygun ve zamanında yapılmasında, dosyaların ilgili yerlere eksiksiz olarak gönderilmesinde aksamalara ve hatalı uygulamalara sebebiyet verildiği,

Bu bağlamda;

1) Dilekçeler, müzekkereler ve bir kısım kararların tebliğe çıkarılmasında gecikmelere rastlandığı,

Örneğin;

- UYAP ortamında imza ve onay süreci tamamlanan kararların tebliğe çıkarılmasında makul olmayan gecikmelere düşüldüğü,

- Dava dilekçesinin ilk incelemesi yapıldıktan sonra makul sürede tebliğe çıkarılmadığı,

- Kimi ara kararlarda, karar gereğinin yerine getirilmesi bakımından ilgililere çok kısa süreler verilmiş olmakla birlikte, söz konusu ara kararların tebliğe çıkarılmasında verilen süreyi anlamsız kılacak gecikmeler yaşandığı,

- İvedi yargılama usulüne tabi dava dilekçesinin süresi içerisinde tebliğe çıkarılmadığı,

- İslah talebine ilişkin dilekçenin davalı idareye tebliğe çıkarılmadığı veya geç çıkarıldığı,

- Duruşma istemli davada, duruşma davetiyelerinin duruşma gününden en az otuz gün önce taraflara tebliğe çıkarılmasına ilişkin kanuni yükümlülüğe dikkat edilmediği,

- İstinaf veya temyiz merciince verilen kararların tebliğe çıkarılmasında yeterince çabuk davranılmayarak gecikmelere sebep olunduğu,

Görölmüştür.

*** Dosyaların tetkikinde ve tebligatlarda daha titiz davranılması, dilekçelerin ve onay işlemleri tamamlanan kararların derhal tebliğine önem atfedilmesi,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddeleri kapsamındaki uyuşmazlıklarda, yedi gün içinde ilk incelemenin yapılarak, dilekçe ve eklerinin tebliğe çıkarılması hususunda hassasiyet gösterilmesi,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 4. fıkrası uyarınca, tam yargı davalarında dava dilekçesinde belirtilen miktarın artırılmasına ilişkin dilekçenin otuz gün içinde cevap verilmek üzere karşı tarafa derhal tebliğ edileceğinin unutulmaması,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 17. maddesinin 5. fıkrasında yer alan, "Duruşma davetiyeleri duruşma gününden en az otuz gün önce taraflara gönderilir." hükmüne uygun hareket edilmesi,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 6. fıkrası ile 50. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen, istinaf veya temyiz incelemesi sonucunda verilen kararların dosyayla birlikte kararı veren mercie gönderileceği, bu kararın, dosyanın geldiği tarihten itibaren yedi gün içinde taraflara tebliğ edileceği hükmüne riayet edilmesine özen gösterilmesi,**

2) Tebligata ilişkin mevzuat hükümlerinin uygulanmasında gerekli hassasiyetin gösterilemediği,

Bu cümleden olarak;

- 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 3. fıkrasına göre verilen davanın açılmamış sayılmasına dair kararın davacıya 7201 sayılı Kanun'un 35. maddesine göre tebliğ edildiği veya tebligat yapılabilmesi amacıyla aynı Kanun'un 28. maddesi uyarınca resmî dairelerden adres tahkikatı yaptırıldığı,

- 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesi uyarınca verilen işlemde kaldırma veya davanın açılmamış sayılmasına ilişkin kararların davacıya tebliğe çıkarıldığı,

- Türk vatandaşı davacının yurt dışındaki adresine doğrudan tebligat yapılmaya çalışıldığı,

- Öğrenci yurdunda kalan davacıya çıkartılan tebligatın, 7201 sayılı Kanun'un 18. maddesi gözetilmeksizin, öğrenci yurdunun kapısına yapıştırılmak suretiyle tebliği yoluna gidildiği,

- Gerçek kişi davacının bilinen en son adresine tebligat yapılamaması nedeniyle, MERNİS kayıtları araştırılarak adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresine tebligat yapılmaksızın 7201 sayılı Kanun'un 35. maddesi uyarınca tebligat yapıldığı,

- Gerçek kişi davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması üzerine MERNİS adresine tebligat yapılmaksızın dosyanın 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 3. fıkrası uyarınca işlemden kaldırıldığı, bazı dosyalarda da aynı madde uyarınca davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği,

- Tüzel kişi adına tebliğe çıkarılan evrakın iadesi üzerine dosyanın doğrudan işlemden kaldırılmasına karar verildiği,

- Nihai kararın, 7201 sayılı Kanun'un 35. maddesi uyarınca da tebliğ edilememesi üzerine dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verildiği,

Tespit edilmiştir.

* 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 4. fıkrası hükmüne göre, aynı madde uyarınca verilen işlemden kaldırma ve davanın açılmamış sayılmasına kararlarının davanın diğer tarafına tebliğ edilmesi yeterli olup ayrıca davacıya da tebligat yapılacağı öngören bir kural bulunmadığından, tebliğe yönelik bu tür uygulamalardan vazgeçilmesi,

* 7201 sayılı Kanun'un 25/a maddesinde yabancı ülkede kendisine tebliğ yapılacak kimse Türk vatandaşı olduğu takdirde tebliğ o yerdeki Türkiye Büyükelçiliği veya Konsolosluk aracılığıyla da yapılabileceği hükme bağlandığından, bu hüküm ve Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün 63/3 No'lu Genelgesi uyarınca tebligat işlemlerinin yapılması gerektiğinin hatırdan tutulması,

* 7201 sayılı Kanun'un 18. maddesi uyarınca, tebliğ yapılacak şahıs talebe yurdu gibi içine serbestçe girilemeyen veya arananın kolayca bulunması mümkün olmayan bir yerde bulunuyorsa, tebliğin yapılmasını o yeri idare eden veya muhatabın bulunduğu kısmın amirinin temin edeceği, bunlar tarafından muhatabın derhal buldurulması veya tebliğin temini mümkün olmazsa, tebliğin kendilerine yapılacağı hususunun hatırdan tutulması,

* Davacının gösterdiği adresin tebligata elverişli bir adres olmadığını anlaşılması veya bu adrese tebligat yapılamaması hâlinde, 7201 sayılı Kanun'un 10. maddesinin 2. fıkrası gereğince, davacının adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi kabul edilerek tebligatın buraya yapılması; bu şekilde kendisine tebligat yapılacak kimse veya tebligat yapılabilecek kimselerden hiçbiri adreste bulunmaz veya tebellüğden imtina ederse ya da muhatabın adreste hiç oturmamış olduğu ya da adresi sürekli olarak terk etmiş olduğu tespit edilirse anılan Kanun'un 21. maddesinin uygulanması gerektiğinin bilinmesi; öte yandan, kendisine daha önce tebligat yapılmış olan kişinin adrese dayalı kayıt sistemine kayıtlı bir adresinin bulunmaması hâlinde anılan Kanun'un 35. maddesi uyarınca tebligat yapılmasının zorunlu olduğunun unutulmaması, ancak tüm bu tebligat usullerinin denenmesine rağmen tebligat yapılamaması hâlinde 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 3. fıkrası uyarınca işlem yapılmasının usul edinilmesi,

* 7201 sayılı Kanun'un 35. maddesinde daha önce tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adreslerin tebligat işlemleri için esas alınacağı hükme bağlanmış olduğu görüldüğünden, bildirdikleri adrese tebligat yapılamaması hâlinde 7201 sayılı Kanun'un 35. madde hükmü uyarınca tebligat yapılması gerektiğinin bilinmesi, tüzel kişilerin resmî kayıtlarında tebliğe elverişli adres bulunması hâlinde 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 3. fıkrasının uygulanmasına olanak bulunmadığının hatırdan çıkarılmaması,

* 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 3. fıkrası gereğince işlemden kaldırma ve akabinde davanın açılmamış sayılmasına karar verilebilmesi için davanın derdest olması

gerektiği, nihai kararların tebliğ edilememesi hâlinde işlem den kaldırma kararı alınmayacağı nın, kararın 7201 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri uyarınca ilan en tebliğinin sağ lanmasının daha doğru olacağı nın bilinmesi,

3) Bir kısım evrakın tebliğinde yeterince titiz davranılmadığı,

Örneğin;

- Tebliğ zarfına taraf adresinin yazılmaması veya yanlış yazılması nedeniyle evrakın iadesine neden olunduğu,

- Savunma alındıktan sonra veya nihai kararla birlikte verilen hasım düzeltme kararının hasım mevkiinden çıkarılan tarafa tebliğ edilmediği,

- Dava dilekçesi ile ara kararının hasım mevkiinden çıkarılan idareye tebliğ edildiği,

- Yasal süresi içerisinde verilmeyen savunma ve/veya cevap dilekçelerinin tebliğe çıkarıldığı,

- Süresinde verilen savunma dilekçesinin tebliğe çıkarılmadığı,

- Taraflarca verilen dilekçelerin tekrar kendilerine tebliğe çıkarıldığı,

- Dilekçe, karar ve bir kısım ara kararlarının davayla ilgisi olmayan üçüncü şahsa tebliğ edildiği,

- İlk aşamada verilen usul kararları ile 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca verilen dosyanın işlem den kaldırılması ve/veya davanın açılmamış sayılmasına ilişkin kararların davalı idareye tebliğ edilmediği,

- İki ayrı davacısı bulunan dosyada, nihai kararın davacı lardan yalnızca birisine tebliğ edildiği,

- Tebliğ zarfı üzerine gönderilen evrakın ne olduğunun yazılmadığı, eksik veya hatalı yazıldığı,

- Duruşma davetiyesinin ve/veya bilirkişi raporunun müdahile tebliğ edilmediği,

- Tek bir tebligat işlemi ile gönderilebilecek evrakın birden çok tebligat yapılmak suretiyle gönderildiği,

- İdari yargı mercileri arasında verilen görev veya yetki ret kararları ile bağlantı kararlarının dosyanın gönderildiği mahkemece taraflara tebliğ edilmediği,

- Kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacak elektronik tebligatlar hariç olmak üzere avukat tarafından takip edilen davalarda vekil yerine asile tebligat yapıldığı,

- Kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacak elektronik tebligatın vekile yapıldığı,

- Bekletme veya Uyuşmazlık Mahkemesine gönderme kararlarının taraflara tebliğ edilmediği,

- Yargı mercilerine hitaben gönderilen ara karar veya müzekkerelerin UYAP üzerinden gönderilmeyip posta yoluyla tebliğe çıkarıldığı,

Görülmüştür.

*** Dosyaların tetkikinde ve tebligatlarda daha titiz davranılması, tebligat hususunda hatalardan sakınılması,**

*** 7201 sayılı Kanun'un 11. maddesi uyarınca (aynı Kanun'un 7/a maddesi ile Elektronik Tebligat Yönetmeliği'nin 9/5. maddesi kapsamında kamu kurum ve**

kuruluşlarına yapılacak elektronik tebligatlar hariç tutulmak kaydıyla), vekil vasıtasıyla takip edilen işlerde tebligatın vekile yapılması gerektiğinin gözden uzak tutulmaması,

* 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 7/a maddesi ile Elektronik Tebligat Yönetmeliğinin 9/5. maddesi gereğince, elektronik yolla tebligat yapılması zorunlu kılınan kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacak elektronik tebligatın vekilin bağlı bulunduğu birime yapılmasının usul ittihazı,

* Tarafların mahkemece verilen kararlardan haberdar olması ve yargılama sürecini takip edebilmeleri açısından bekletme ve Uyuşmazlık Mahkemesine gönderme kararlarının tebliğe çıkarılması gerektiğinin unutulmaması,

* Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının 124/1 No'lu Genelgesi'nde belirtildiği üzere, zaman kaybının ve gereksiz harcamaların önlenmesi amacıyla yargı mercilerini ilgilendiren ara kararların UYAP üzerinden gönderilmesinin usul edinilmesi,

4) Yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararın mahkemenin bu yönde bir kararı olmaksızın davalı idareye memur eliyle tebliğ edildiği görülmüştür.

* 2577 sayılı Kanun'un 60. maddesinde, Danıştay ile bölge idare, idare ve vergi mahkemelerine ait her türlü tebligatın Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılacağı belirtilmiş, anılan Kanun'da tebligatın PTT vasıtası ile icrasının asıl olduğu kurala bağlanmıştır. Bu itibarla, 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesinin 5. fıkrasında yer alan istisnai hallerde, mahkemece karar verilmeksizin tarafların istemlerine bağlı kalmayarak memur eliyle tebliğ icrasından kaçınılması,

5) Fiziki olarak gönderilen tebligatların muhataplarına bildirimine ilişkin alındı belgelerinin akıbetinin araştırılmadığı tespit edilmiştir.

* 7201 sayılı Kanun'un 58. maddesinde, tebliğ mazbatasının muayyen bir zamanda dönmemesi hâlinde, ilgili merciin durumu PTT merkezine bildireceği açıklandığından, bu kurala uyularak gecikme ve aksamalara neden olmamak için makul ve belirli zaman zarfında dönmeyen tebliğ mazbatalarının ilgili yerlerden araştırılmasının usul edinilmesi,

6) Merciiine tevdi kararı ile birlikte dava dilekçesinin ve/veya eklerinin tevdi kararı verilen idareye gönderilmediği saptanmıştır.

* 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin (1/e) fıkrası uyarınca merciiine tevdi kararı ile birlikte dava dilekçesi ve eklerinin ilgili idareye gönderilmesinin usul edinilmesi,

7) Vekilin istifasında taraflara, azlinde ise karşı tarafa bildirimde bulunulmadığı izlenmiştir.

* 1136 sayılı Kanun'un 41. ve 6100 sayılı Kanun'un 81., 82. ve 83. maddeleri gereğince, avukat vekilin azlinin karşı tarafa, istifasının ise davacı ve davalıya tebliğinin usul ittihazı,

8) Davacı vekilinin istifasının asile bildiriminde müzekkere yazılmadığı veya müzekkere içeriğinin 6100 sayılı Kanun'un 82. maddesine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

* 6100 sayılı Kanun'un 82. maddesi uyarınca, vekilin istifasının taraflara bildirilmesine ilişkin müzekkerede, istifa eden vekilin vekâlet görevinin istifanın müvekkiline tebliğinden itibaren iki hafta süreyle devam edeceği, başka bir vekil görevlendirilmez ise davanın asil üzerinden görülmeye devam edileceği hususlarına yer verilmesi gerektiğinin bilinmesi,

9) Davacı vekilinin istifa ettiğinden bahisle tebliğ evrakını almaktan imtina ederek evrakın mahkemeye iade edilmesi üzerine söz konusu tebligat geçerli kabul edilip yargılamaya devam edildiği görülmüştür.

*** 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile atıfta bulunulan 6100 sayılı Kanun'un 81. maddesinde, vekilin istifa konusundaki beyanının dilekçeyle bildirilmesi veya tutanağa geçirilmesi ve gerektiğinde ilgisine yapılacak tebligat giderinin de peşin olarak ödenmesi, istifanın mahkeme açısından geçerlilik koşulları arasında sayılmış olduğundan, bu şekilde yapılmayan istifa beyanlarının geçerli olmaması nedeniyle, tebligatın yapıldığı tarihte 7201 sayılı Kanun uyarınca "kendisine tebligat yapılacak kimse" durumunda olan vekile aynı Kanun'un tebellüğden imtina durumunu düzenleyen 21. maddesi hükmü uyarınca tebligat yapılması gerektiğinin bilinmesi,**

10) İlgili yargısal veya idari makamlardan incelenip iade edilmek üzere istenen ya da re'sen gönderilen dosyaların veya evrakın karar kesinleşmesine ve/veya dosya arşive kaldırılmasına rağmen merciine iade edilmediği görülmüştür.

*** İlgili yerlerden temin edilen dosya, belge, numune ve sair nitelikteki eşyanın incelemesinin en kısa sürede yapılarak en geç karar kesinleştikten sonra mahalline gönderilmesi,**

11) Adli yargı mercilerince incelenmek üzere istenilen derdest dosyaların aslının gönderildiği izlenmiştir.

*** Diğer mahkemelerce gönderilmesi istenilen dosyaların mümkün olduğunca istekte bulunan mahkemeye durum da izah edilmek suretiyle UYAP üzerinden gönderilmesinin, fiziken istenmesi hâlinde ise aslı yerine fotokopisinin gönderilmesinin dosyaların makul sürede çözüme kavuşturulması ve sürüncemede bırakılmasının önlenmesi açısından önem arz ettiğinin unutulmaması,**

12) Kanun yolu ilk incelemesinde gerekli hassasiyetin gösterilemediği,

Bu cümleden olarak;

- Kanun yolu ilk incelemesinin yapılmasında gecikmeye düşüldüğü,

- 2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddeleri kapsamındaki dosyalarda, temyiz ilk incelemesinin üç gün içinde yapılarak dilekçenin derhal tebliğe çıkarılmadığı veya yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmek üzere ivedilikle Danıştaya gönderilmediği,

- Kanun yolu başvuru dilekçesi ile talep edilen adli yardım talebi hakkında karar verildiği,

- İstinaf/temyiz harcı ile posta ücreti yatırılmayan veya eksik yatırılan dosyada eksikliğin tamamlanması cihetine gidilmeden dosyanın merciine gönderildiği,

- İstinaf/temyiz posta avansının yatırılmaması sebebiyle yazılan müzekkerenin gereğinin yerine getirilmemesi üzerine ikinci kez müzekkere yazıldığı,

- Posta ücretinin yatırılmadığından bahisle istinaf başvurusunda bulunan tarafa posta ücreti eksikliğinin giderilmesi için 2577 sayılı Kanun'un 48. maddesinin 6. fıkrası uyarınca on beş gün süre verildiği,

- İstinaf/temyiz dilekçesi imzasız olmasına rağmen dosyanın merciine gönderildiği,

- İstinaf/temyiz dilekçesinin 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesine uygun olmadığı gerekçesiyle eksikliğin giderilmesi için davacıya otuz gün süre verildiği,

- İstinaf/temyiz başvurusuna verilen cevapta yapılan kanun yolu başvurusunun dikkate alınmadığı,

- Süresi geçtikten sonra yapıldığı anlaşılmasına karşın temyiz/istinaf taleplerine dair dilekçelerin merciiine gönderildiği,

- Nihai karara karşı müdahil tarafından verilen istinaf dilekçesi üzerine mahkemece istemin ehliyet yönünden reddedildiği,

- Merciiine tevdi kararına karşı dosya kendisine gönderilen idarece verilen istinaf dilekçesi üzerine mahkemece istemin ehliyet yönünden değerlendirilerek incelenmeksizin reddedildiği,

- Davanın ehliyet yönünden reddine ilişkin karara karşı yapılan istinaf başvurusunun mahkemece ehliyet yönünden reddine karar verildiği,

İzlenmiştir.

*** Kanun yoluna başvuru dosyalarının işlemlerinin yapılmasında azami gayret gösterilmesi, yargılama sürecinin gereksiz yere uzamaması, dolayısı ile adil yargılama hakkının ihlal edilmemesi için, istinaf ve temyiz ilk incelemesinin daha dikkatli yapılması, yargılamayı uzatan işlemlerden kaçınılması, taraflarca sunulan dilekçeler özenle okunduktan sonra gecikmeksizin dosyaların düzenli bir şekilde ve zamanında ilgili yerlere eksiksiz gönderilmesinin sağlanmasına özen gösterilmesi,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddeleri kapsamındaki dosyalarda, temyiz dilekçelerinin üç gün içinde incelenip tebliğe çıkarılacağına hüküm altına alındığının hatırlanması,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinin yollama yaptığı 6100 sayılı Kanun'un 336. maddesinin 3. fıkrasında, kanun yollarına başvuru sırasında adli yardım talebi bölge adliye mahkemesine veya Yargıtaya yapılır şeklinde düzenlemeye yer verildiğinden; ilk derece yargılaması sırasında adli yardım talebinde bulunulmamış ya da talebin reddedilmiş olması hâlinde istinaf/temyiz başvuru aşamasında adli yardım talebinde bulunulur ya da tekrarlanırsa bu talebin bölge idare mahkemesi veya Danıştay tarafından değerlendirilmesi gerektiğinin hatırlanması,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 45. ve 48. maddeleri uyarınca temyiz/istinaf dilekçesi verilirken gerekli harç ve giderlerin tamamının ödenmemiş olması hâlinde, verilecek yedi günlük süre içerisinde tamamlanması, aksi halde temyizden/istinaftan vazgeçilmiş sayılacağı hususunun temyiz/istinaf edene yazılı olarak bildirilmesi, verilen süre içinde harç ve giderler tamamlanmadığı takdirde, ikinci kez müzekkere yazılmaksızın kararın temyiz/istinaf edilmemiş sayılmasına karar verilmesi gerektiğinin hatırlanması,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 45. ve 48. maddeleri uyarınca, temyiz/istinaf dilekçelerinin anılan Kanun'un 3. maddesi esaslarına göre düzenlenmemiş ise eksikliklerin on beş gün içinde tamamlanması hususunun ilgiliye tebliğ olunacağı, bu sürede eksiklikler tamamlanmazsa temyiz/istinaf isteminde bulunulmamış sayılmasına karar verileceğinin bilinmesi,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 2. fıkrası ve 48. maddesinin 3. fıkrası hükmü uyarınca, istinaf/temyiz dilekçelerine verilen cevaplarda da kanun yolu başvurusunda bulunulabileceğinin unutulmaması,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 2. fıkrası ve 48. maddesinin 6. fıkrası hükmü uyarınca, kanuni süre geçtikten sonra yapılan istinaf ve temyiz başvuruları hakkında dosyanın üst yargı merciiine gönderilmeksizin mahkemesince karar verilmesi,**

*** 2577 sayılı Kanun'da istinafin, temyizın şekil ve usullerine tabi olduğu hükme bağlanmış olup, temyiz kanun yolu ile ilgili olarak mahkemece yapılacak işlemler ve bunun üzerine verilecek kararlar hususu, anılan Kanun'un 48. maddesinde sınırlı bir biçimde hüküm altına alınmak suretiyle mahkemelerin yetki alanları belirlenmiş olduğundan, aksine tutum ile temyiz/istinaf merciinin görev alanına müdahale niteliği taşıyan davranışlardan kaçınılması,**

13) Kanun yoluna başvuru dosyaların işlemlerinin yapılmasında yeterince hassasiyet gösterilmediği,

Örneğin;

- Yürütmenin durdurulması kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine dosyanın gecikmeli olarak bölge idare mahkemesine gönderildiği,

- Yürütmenin durdurulması talebi bulunmamasına rağmen istinaf/temyiz başvurusu tekemmül ettirilmeksizin dosyanın merciine gönderildiği,

- Yürütmenin durdurulması talebi bulunmasına rağmen istinaf/temyiz başvurusunun tekemmüle tabi tutulduğu,

- Yürütmenin durdurulması istemi bulunmayan istinaf/temyiz dilekçesinin müdahile tebliğ edilmeden dosyanın ilgili mercie gönderildiği,

- Bazı ahvalde, istinaf/temyiz istemi bulunan dosyalarının tekemmüllerini takiben aradan uzunca bir süre geçtikten sonra merciine sevk edildiği,

- Kararlara karşı yapılan istinaf/temyiz başvurusunu içerir dilekçelerin karşı tarafa tebliği üzerine, yanıt verme süresinin tamamlanması beklenmeden dosyaların merciine gönderildiği,

- Temyiz veya istinaf başvurusu bulunmasına karşın dosyanın kesinleştirilerek arşive kaldırıldığı,

- Mahkemece kesin olarak verilen karara karşı yapılan istinaf başvurusuna dair dilekçenin istinaf merciine gönderildiği,

- İstinaf incelemesinde bölge idare mahkemesince kesin olarak verilen karara karşı temyiz başvurusu yapılması üzerine, ilk derece mahkemesince incelenmeksizin ret kararı verildiği veyahut dosyanın doğrudan Danıştaya gönderildiği,

- Bölge idare mahkemesi kararına karşı yapılan temyiz başvurusu üzerine, gerekli harç ve posta giderinin ödenmediği gerekçesiyle ilk derece mahkemesince kararın temyiz edilmemiş sayılmasına karar verildiği,

- İstinaf kanun yoluna tabi karara karşı yapılan temyiz başvurusu üzerine dosyanın Danıştaya gönderildiği,

Müşahede edilmiştir.

*** 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yürütmenin durdurulması kararlarına karşı yapılan itirazların bir an evvel ilgili mercie gönderilmesi hususuna dikkat edilmesi,**

*** 2577 sayılı Kanun'un 45 ve 48. maddeleri gereğince yürütmenin durdurulması talebi bulunmayan istinaf/temyiz dilekçesinin karşı tarafa ve varsa müdahile tebliği üzerine cevap verildikten veya cevap süresi geçtikten sonra; yürütmenin durdurulması talepli başvuruların ise tekemmüle tabi tutulmaksızın bir an evvel ilgili mercilerine gönderilmesine özen gösterilmesi,**

* 2577 sayılı Kanun'un 48. maddesinin 3. fıkrası ile 6. fıkrası hükmü birlikte değerlendirildiğinde, bölge idare mahkemesi tarafından istinaf üzerine verilen kesin kararların temyizi hâlinde, dilekçenin dosya ile birlikte kesin kararı veren merci olan bölge idare mahkemesine gönderilmesi gerektiği; buna mukabil ilk derece mahkemesince verilen kesin kararlara karşı yapılan istinaf başvuruları hakkında yine ilk derece mahkemesi tarafından karar verilebileceği hususunun unutulmaması,

* 2577 sayılı Kanun'un 48. maddesinin 3. fıkrası ile 6. fıkrası hükmü birlikte değerlendirildiğinde, temyiz dilekçelerinin kararı veren bölge idare mahkemesi veya Danıştay dairesi tarafından tebliğ edileceğinin, bu itibarla 6. fıkrada belirtilen işlemlerin de kararı veren merci tarafından yerine getirileceğinin bilinmesi,

* Kanun yolu ilk incelemelerinde dikkatli davranılarak 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinde, idare ve vergi mahkemeleri kararlarına karşı, başka kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi, mahkemenin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine, kararın tebliği tarihini izleyen otuz gün içinde istinaf yoluna başvurulabileceği, istinaf başvurusuna konu olacak kararlara karşı yapılan kanun yolu başvurularında dilekçelerdeki hitap ve istekle bağlı kalınmayacağı yolundaki hükme uygun hareket edilmesi,

14) Bir kısım dosyada, tevzi formlarında hedef sürenin belirtilmediği veya gerekli bildirimlerin şerh düşülmediği, bir kısmında ise bu formların davalı idareye gönderilmediği tespit edilmiştir.

* 23/06/2017 tarih ve 30105 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 7. maddesinin 3. fıkrasında yer alan, hukuk, idare ve vergi mahkemelerinde, dava açılırken davacı veya vekiline tevzi bürosu tarafından UYAP üzerinden tanzim edilerek verilen tevzi formlarında hedef sürenin belirtileceği, davalı veya vekiline ise bu formların dava dilekçesi ekinde gönderileceği ve 5. fıkrasında yer alan yargılamaya ilişkin olarak ilgililere verilecek tevzi formlarında veya yapılacak bildirimlerde "Belirtilen sürede soruşturmanın/yargılamanın sonuçlandırılması hedeflenmekte olup, bu hedefin gerçekleştirilmesinde tarafların ve avukatların katkı ve desteği büyük önem arz etmektedir. Taraflardan kaynaklanan sebeplerle meydana gelen gecikmelerin hedef sürenin hesabında dikkate alınmadığı da göz önünde bulundurularak, bu hususlara hassasiyet göstermenizi rica ediyoruz." açıklamasına yer verileceği yönündeki hükümlere riayet edilmesi,

* Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin 32. maddesinin 5. fıkrası uyarınca yasal dayanakları da gösterilmek suretiyle tebliğ olunan tavsiyelere riayet zorunlu olduğunun bilinmesi ve aksine davranışın sürdürülmesinin sorumluluk gerektireceğinin unutulmaması,